

FUNDACIÓ NOGUERA

Estudis

BARCELONA, 2019

EL MEMORIAL DELS INFANTS

FUNDACIÓ NOGUERA

www.fundacionoguera.com

Col·lecció ESTUDIS

Director tècnic: Josep Maria SANS I TRAVÉ

FUNDACIÓ NOGUERA

ESTUDIS, 77

EL MEMORIAL DELS INFANTS
EDICIÓ CRÍTICA D'UNA FONT
PER A L'ESTUDI DE LA INFÀNCIA
A LA BARCELONA DEL SEGLE XV

SALVATORE MARINO

Presentació d'IGNASI J. BAIGES JARDÍ

Estudi introductor de

SALVATORE MARINO

DANIEL PIÑOL

TERESA VINYOLES

BARCELONA, 2019

Aquest llibre és el resultat de les activitats desenvolupades pels projectes NOTCAT, finançat pel Ministerio de Economía y Competividad (HAR2015-65146-P) i SCRIBA, finançat per RecerCaixa (600002).

© Salvatore Marino, 2019
Edita: Pagès Editors, SL
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
editorial@pageseditors.cat
www.pageseditors.cat

Primera edició: gener de 2019
ISBN: 978-84-1303-078-4
DL L 221-2019

Impressió: Arts Gràfiques Bobalà, SL

SUMARI

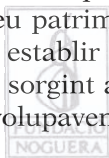
PRESENTACIÓ	7
ESTUDI INTRODUCTORI	11
L'Hospital de la Santa Creu durant el segle xv.	11
Fonts per a la història hospitalària a Barcelona	15
Fonts per a la història de la infància a l'edat mitjana	19
La documentació notarial de l'Hospital	21
El <i>Memorial dels infants</i>	30
Anàlisi paleogràfica i diplomàtica del manuscrit	40
EDICIÓ CRÍTICA DEL MANUSCRIT	49
Normes i criteris de transcripció i edició	51
Sigles i abreviatures.	52
Memorial dels infants que són exits del Spital de Santa Creu de Barchelona e mesos ab senyors despuys que lo dit spital és estat creat, dels quals són estades preses cartes en poder d'en Johan Torró, notari de Barchelona	55
BIBLIOGRAFIA I FONTS	137
Fons documentals	137
Fonts publicades.	138
Bibliografia	139
Diccionaris	145
ÍNDEX ANTROPONÍMIC	147
ÍNDEX TOPONÍMIC	153

PRESENTACIÓ

Celebrem que una font com el *Memorial dels infants* de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona vegi, per fi, la seva publicació, amb la qual cosa es posa a l'abast dels estudiosos una font de primera mà per a l'estudi de la història hospitalària a la ciutat de Barcelona, i es mostra, una vegada més, la capacitat d'aquesta ciutat, de les seves institucions i els seus representants de posar-se al capdavant de les reformes hospitalàries que exigia la societat barcelonina de principis del segle xv, contemporàniament al que s'estava produint a altres ciutats europees com Siena, Florència, París, Milà o Nàpols. La iniciativa reunia sota el paraigua d'un nou hospital l'administració d'una xarxa hospitalària preexistent per fer-la més operativa de cara a prestar els serveis més elementals a les capes socials més necessitades.

Aquesta activitat va generar un fons documental que es conserva actualment a l'Arxiu Històric de la Biblioteca Nacional de Catalunya. Els trasllats de lloc o la selecció arbitrària que ha patit la documentació en algun moment de la seva història, així com el pas dels segles i les vicissituds per les quals ha passat, han fet que aquest fons històric, actualment, només representi una petita part de la documentació que es va generar des del moment de la fundació de l'Hospital l'abril de 1401. Tot i això, és prou representativa per conèixer la seva organització i quines eren les respostes immediates que donava a les diferents situacions i als problemes que se li plantejaven. A la vegada, permet veure com va evolucionar el seu patrimoni, fruit, sobretot, de llegats i donacions, quines relacions va establir la institució amb el seu entorn, quin entramat d'espais va anar sorgint amb el temps per donar cabuda a les activitats que s'hi desenvolupaven i, sobretot, quina tasca social va dur a terme.

Totes aquestes qüestions han cridat l'atenció en els darrers anys de diversos investigadors que han abordat l'estudi de l'Hospital de la Santa Creu des de diferents interessos i línies de recerca, donant visions particulars i aportant dades i informacions que contribueixen a un millor coneixement de la institució. En aquesta línia s'inscriu el treball de Salvatore Marino que ara presentem. No és, però, la primera vegada que Marino s'apropa a aquest tipus de documentació. La primera aproximació va ser durant l'elaboració de la seva tesi doctoral, sota la direcció del professor Stefano Moscadelli de la Universitat de Siena, i que va defensar en aquella mateixa Universitat el febrer de l'any 2012 amb el títol *Gli ospedali di Napoli e Barcellona. Istituzioni e fonti a confronto (secoli XIV-XVIII)*. Un treball modèlic, en què va tenir ocasió de confrontar l'Hospital de l'Annunziata de Nàpols i el de la Santa Creu de Barcelona. Dues institucions que van néixer per acollir malalts pobres, però que des del primer moment van assegurar l'acolliment de criatures abandonades, fills il·legítims o fills d'indigents. En aquell treball va poder acarar la documentació de l'hospital napolità sobre els expòsits (els *figli d'anima dell'Annunziata*) amb el *Memorial dels infants* de l'hospital barceloní de la Santa Creu. La tesi doctoral va donar lloc a diversos treballs monogràfics, articles i comunicacions a congressos, però quedava pendent l'edició de la font.

L'any 2014, Salvatore Marino va guanyar una borsa d'estudi de la Generalitat de Catalunya en el marc dels Premis Sant Jordi de l'Institut d'Estudis Catalans per a l'edició d'un text català. La seva proposta va ser l'edició del *Memorial dels infants* i, complint un dels requisits de la convocatòria, que era el tenir un tutor per supervisar i fer el seguiment del treball, em va proposar a mi. Aquest fet, no només va donar peu a l'inici d'un bona amistat, sinó que també em va permetre conèixer el text i la metodologia de treball de Marino. Recordo les reunions que, periòdicament, anàvem tenint, en què podia comprovar els avenços del treball i conèixer els problemes que plantejava la seva edició. També, tot s'ha de dir, vaig ser testimoni de l'entusiasme de Salvatore pels seus avenços en el coneixement de la nostra llengua i com anava apreciava la riquesa del català del segle xv, que li permetia entrar en les petites històries, en la trajectòria vital dels nens i nenes protagonistes d'una documentació excepcional i d'una gran riquesa de matisos.

La seva formació com a diplomata va facilitar que ben aviat detectés la necessitat de confrontar els assentaments del *Memorial* amb altra documentació que els complementés i els donés més sentit. Em refereixo a la documentació notarial, als protocols elaborats pels notaris que treballaven al servei de l'hospital, a qui els responsables de la institució encarregaven l'autorització dels diferents contractes de treball o

d'aprenentatge d'aquests nens i nenes quan arribaven a l'edat, aleshores, adequada per entrar en el món del treball. Aquesta visió àmplia, que va més enllà de contemplar aquesta documentació aïllada, és la que ha acabat donant, en bona part, el caràcter de documentació notarial al *Memorial dels infants* de l'Hospital de la Santa Creu, en tant que la part principal de la informació que recull és la síntesi dels contractes autoritzats pels notaris de la institució, els quals es conserven a la sèrie de protocols notariais de l'Arxiu Històric de l'Hospital de Sant Pau.

En l'estudi previ a l'edició del *Memorial*, en el qual també han intervingut Teresa M. Vinyoles i Daniel Piñol, es ressalta el paper de l'escriptura com a eina fonamental per a la conservació, custòdia i gestió de la documentació que va generar l'Hospital i com ben aviat va sorgir la necessitat d'elaborar unes ordinacions per regular l'exercici, el correcte funcionament dels diferents serveis, la documentació que s'hi produïa, les obligacions dels oficials i treballadors, en definitiva, i en paraules dels autors, "ordenar de forma eficaç tot allò que era necessari per a l'organització de l'Hospital". Hi ha una clara voluntat de control de totes les activitats dutes a terme i de totes les persones involucrades, entre les quals les criatures que eren deixades a les seves portes, autèntiques protagonistes del *Memorial* i de molta altra documentació notarial. Sorprèn veure com els priors assenten en el *Memorial* la situació en què es trobava o la informació que havien obtingut de tal o qual criatura, vint anys després de la primera referència, quan aquests nens i nenes ja havien esdevingut homes i dones adults, s'havien format professionalment o havien treballat el suficient per disposar d'un dot per al matrimoni. Resulten molt interessants les preguntes que sovint es fan els priors sobre el destí d'alguns dels nois i noies, les indagacions que duen a terme per obtenir informacions sobre el seu destí.

Aquestes qüestions i altres són analitzades amb cura per Marino, que, a més, ens ofereix una transcripció molt acurada del text, que es completa amb un aparat crític, quan es requereix, situat al final de l'assentament, i amb notes a peu de pàgina que recullen, íntegrament o parcialment, les informacions que forneixen els contractes dels protocols notariais o altres puntualitzacions.

Celebro, com deia al principi, la seva publicació i que la Fundació Noguera l'hagi acollit dins la Col·lecció Estudis, reconeixent l'estreta relació entre aquesta documentació i la que generaren els notaris. Actualment, a la Universitat de Barcelona s'estan desenvolupant dos projectes sobre la institució notarial a Catalunya: *El notariado en Cataluña en los siglos XIII-XIV: práctica y actividad*, finançat pel Ministerio de Economía

y Competitividad (codi oficial HAR2015-65146-P) i SCRIBA. *Anar a cal notari a la Catalunya medieval*, finançat per RecerCaixa (codi oficial 600002). L'estudi de l'activitat dels notaris al servei de l'Hospital, que el treball que presentem reivindica, s'inscriu perfectament en la recerca d'aquests dos projectes, dels quals Salvatore Marino és membre.

Ignasi J. BAIGES I JARDÍ
Universitat de Barcelona

ESTUDI INTRODUCTORI

L'Hospital de la Santa Creu durant el segle xv

La fundació de l'Hospital de la Santa Creu, l'any 1401, va ser un acte de responsabilitat cívica i pel bé comú de la ciutat. Gràcies a l'acord de les institucions públiques, el nou Hospital millorava els serveis assistencials que es prestaven a la societat, racionalitzava els recursos i els ampliava.¹ En aquest sentit, l'exemple de l'Hospital barceloní va ser un dels primers i millors experiments de reforma hospitalària que va interessar moltes ciutats europees durant la baixa edat mitjana.² Els murs d'aquest edifici medieval, avui seu de la Biblioteca Nacional de Catalunya, en altre temps, des de l'any 1401 fins a inicis del segle xx, van acollir malalts pobres i infants abandonats de la ciutat i també de tot Catalunya.³

No cal insistir en la importància social i econòmica que van tenir arreu d'Europa els hospitals d'origen medieval, especialment les fundacions urbanes inserides del tot en la complexa organització municipal i eclesiàstica de les ciutats. Aquestes institucions, que tenien com a fina-

1. El nou Hospital es va fundar gràcies a un acord entre el Consell de Cent, el capítol de la seu barcelonina i el bisbe, amb el suport explícit del rei. *L'Hospital de la Santa Creu*, p. 5. Sobre el concepte de bé comú, cf. SCHIERA, "Dal bencomune alla pubblica felicità", p. 113-131.

2. Sobre la reforma hospitalària a Europa, durant el segle xv, cf. BIANCHI, SŁOŃ, "Le riforme ospedaliere", p. 7-45. Per als models hospitalaris a la Mediterrània, cf. els estudis recents de: PICCINI, "I modelli ospedalieri", p. 9-26, i de la mateixa autora, "I grandi ospedali urbani", p. 139-151; CONEJO, "La financiación de los hospitales", p. 437-445; MARINO, "Late Medieval Hospitals", p. 141-160.

3. Les funcions foren transferides al nou Hospital de la Santa Creu i Sant Pau entre 1902 i 1930. Per al nou Hospital es va dissenyar un ampli complex, seguint els corrents dels nous temps, en uns magnífics edificis modernistes enjardinats.

litat el bé comú, es van dissenyar sovint dins de bells i amplis edificis i es van dotar d'una acurada administració. Segons consideracions dels propis responsables de la institució barcelonina, l'Hospital de la Santa Creu era "lum, noblesa, ornament, laor, glòria e amplitud de la ciutat".⁴

El nou Hospital va fusionar l'administració dels hospitals preexistents. El primer hospital que documentem a Barcelona és el d'en Guitard, situat a l'entorn del complex catedralici, i citat des de l'any 995.⁵ Després trobem també el d'en Marcús, fundat a mitjan segle XII pel ciutadà barceloní Bernat Marcús; el dels mesells o de Santa Margarida, dit després de Sant Llàtzer, és a dir, la leproseria, que és de finals de segle XII, ambdós sota la tutela de la ciutat. El d'en Colom, de 1229, que va substituir el d'en Guitard, es va situar fora muralla, a l'indret on després es va alçar l'hospital gòtic; també en aquest sector, al Raval, es va bastir l'hospital d'en Vilar o de Sant Macià, que igual que el d'en Colom estava sota la custòdia de l'Església. El de Pere Desvilar o de la Ciutat fou una fundació laica de 1308 i estava situat a la part més oriental de Barcelona.⁶ També hi havia hospitals per a pelegrins: el de Sant Nicolau i de Santa Eulàlia del Camp, que es podria identificar amb el de Sant Salvador o del Portal Nou, desaparegut el 1646.⁷

Les funcions d'aquests hospitals eren alimentar els famolencs, allotjar els sense sostre, guarir els malalts pobres, acollir els expòsits, aïllar els leprosos. Atès l'augment de necessitats hospitalàries i els problemes administratius dels petits hospitals existents, es va fer un nou plantejament global per tal d'assistir als malalts pobres i atendre

4. ROCA, *Ordinacions*, p. V. Cf. també CONEJO, "Los hospitales y la renovada imagen", p. 415-445.

5. "Ospitalaris domum, qui est ante ianuam Sancte Crucis": testament de Sunifred Llobet (any 995), conservat a l'ACB, *Liber Antiquitatum*, II, doc. 382; FÀBREGA, *Diplomatari*, vol. I (844-1000), doc. 267. L'edifici fou refet el 1090 i va perdurar fins que es va alçar el d'en Colom, al Raval, al qual va transferir les seves funcions el 1219. Així doncs, l'Hospital de la Santa Creu i el seu continuador, el de la Santa Creu i Sant Pau, tindrien els seus orígens remots abans de l'any 1000; cf. VINYOLES, "El rastre dels més desvalguts", p. 80.

6. Tenim informació de l'existència d'un hospital per a jueus pobres, cf. CARDONER, "El Hospital para judíos", p. 373-375. Així mateix, a la darrereria del segle XV hi havia un hospital per a conversos al carrer del Vidre, citat per una malalta de l'hospital que ubica la seva casa davant de l'hospital dels conversos; cf. BNC, *Llibre d'entrades de malalts*, 1480-1483, f. 21v.

7. Sobre els hospitals preexistents de la ciutat de Barcelona, cf. DANON, *Visió històrica*, p. 17-19 i 45-49; RIU, "Los centros asistenciales y hospitalarios", p. 9-28; BATLLE, *L'assistència als pobres*; FUSTER, "Los antiguos hospitales de Barcelona", p. 241-252; PIFARRÉ, "Dos visitas a los hospitales", p. 81-93; LORENTE, "El plato de los Pobres Vergonzantes", p. 153-171; VINYOLES, "Espais marginals", p. 460-461; UDINA, "Los precedentes del Hospital", p. 15-24. Sobre el procés d'unificació dels hospitals valencians entre els segles XV i XVI, cf. GALLET, "El proceso de unificación", p. 75-88.

altres necessitats socials, especialment acollir els infants abandonats, textualment infants llençats, *gitats*; és a dir, no es refereixen a un lloc per atendre infants orfes, sinó expòsits.

El nou Hospital va néixer de la iniciativa conjunta del Consell de Cent, el bisbe de Barcelona i el capítol dels canonges de la catedral, va disposar del suport del rei Martí I l'Humà i d'una butlla papal de Benet XIII.⁸ Segons les constitucions, l'Hospital havia d'acollir els necessitats i les "diverses misèries humanes" d'arreu de Catalunya i "també de diverses nacions", fet que volem subratllar. Era una mena de talismà que mantenia la pau social. Allà es practicaven les obres de misericòrdia, mitjançant les quals la ciutat es preservava "d'infortunis i mals" i podia viure "en pau i concòrdia".⁹

Quan es parla d'unificar els hospitals, es parla de l'hospital com a institució, no com a edifici. De fet, no va ser una unió física, és a dir, no tots els necessitats van quedar acollits en el nou recinte. Els vells hospitals van continuar existint i acollint necessitats: el dels mesells o leprosos, aïllat dels altres malalts, continuava les seves funcions més enllà del recinte del nou Hospital. Trobem que continuen funcionant d'una manera o d'una altra diversos dels petits hospitals, tot i que sembla que el que es va anar desmantellant fins a cert punt mentre s'edificava el nou recinte va ser l'hospital d'en Pere Desvilhar o de la Ciutat, és a dir, el que estava sota la custòdia del municipi. Mentre, l'hospital d'en Colom era plenament integrat en el nou de la Santa Creu, ja que s'edificava al seu entorn. De tota manera, l'Hospital de

8. ARAGÓ, LARRUCEA, "El documento fundacional", p. 25: "(...) Et voluerunt ac ordinarunt et statuerunt dicti dominus Episcopus et Capitulum ac honorabiles Consiliarii auctoritate et ex potestate predictis pro regimen et administracio dicti Hospitalis, sive Domus Sancte Crucis, sit perpetuo comunis tam dictis dominis Episcopo et Capitulo qui nunc sunt et pro tempore existentibus. Et quod regatur et administretur per quatuor notabiles et ydoneas personas, videlicet duos canonicos eligendos per dictos dominos Episcopum et Capitulum et duos cives eligendos per dictos honorabiles Consiliarios et Concilium, et quod tempus regiminis dictarum quatuor personarum duret solummodo per duos annos continuos". La transcripció de l'escriptura de fundació de l'Hospital està publicada també a CASTEJÓN, *Aproximació a l'estudi de l'Hospital*, p. 143-152. Una còpia del document està transcrita a AHSCSP, *Llibre que conté lo principi*, f. 139-154: "Transumpto de la Bulla autentica que concedi lo Santo Pare Papa Benet tretze en lo any de 1401, en lo qual uni sis hospitals dels quals se conpongue lo present Hospital general dit de Santa Creu".

9. ROCA, *Ordinacions*, p. V-VI, respectivament: "contínuament acollits, rebuts sostinguts e alimentats, en gran nombre, homes e dones pobres, afollats, contrets, orats, nafrats, e havents altres diverses misèries humanes, infants gitats e altres persones miserables de diverses nacions e condicions (...) la dita Ciutat és preservada d'infortunis i mals; els ciutadans, per les almoines dels quals les dites coses es compleixen, viuen en pau i concòrdia".

la ciutat va continuar atenent l'alimentació de pobres amb pressupost propi fins al segle XIX. Pel que fa a la resta, la unió va ser institucional, és a dir, es portava una sola administració sota una direcció única i una comptabilitat unificada, precisament per optimitzar els recursos.¹⁰

La comptabilitat era unitària, però els serveis no estaven unificats. Comprovem, per exemple, que el 1413 la *serviciala* de l'hospital dels mesells, que treballava a Sant Llätzer, cobrava el seu salari dels comptes de l'Hospital General de la Santa Creu.¹¹ A la comptabilitat de 1430 es pot comprovar que es paga a la *serviciala* dels mesells de la dita ciutat, a la *serviciala* i al guardià de l'hospital de Sant Salvador, al guardià de l'hospital de Sant Macià i a l'hospitaler de Santa Eulàlia de Camp.¹² L'any 1457 porten un home malalt, molt pobre, vestit amb *robota*, des de l'hospital de Sant Macià al de la Santa Creu, i hi moria uns dies després.¹³

El govern de l'Hospital estava a càrrec de quatre administradors: dos d'elegits pel municipi i dos pel capítol de la catedral, que es renovaven cada dos anys. El prior, que havia de ser una persona virtuosa i notable, residia a l'Hospital i era el responsable de fer complir les normes. Un infermer en cap dirigia la resta de personal: hi havia un apotecari, un guarda-roba, la dona encarregada dels infants i les dides. Metges, barbers i cirurgians visitaven els malalts, un capellà tenia cura de les ànimes. Hi havia un escrivà, un tresorer, un oïdor de comptes, un obrer, un coc, serventes i també esclaus i esclaves.¹⁴

Per al bon funcionament de la institució era imprescindible redactar i custodiar curosament la documentació que generava. Els llibres concernents a l'administració del patrimoni hospitalari, la comptabilitat diària, els llibres d'entrades de malalts i d'infants, i molt especialment la documentació redactada pel notari de l'Hospital —que anotava curosament els contractes i altres negocis jurídics en els registres— ens permeten introduir-nos en diversos aspectes de la història de l'assistència als necessitats.¹⁵

10. La documentació conservada no és tota la que va generar l'Hospital, sinó una petita part, que de tota manera permet introduir-nos en la pròpia organització de la institució, les característiques de les persones ingressades, fer un diagnòstic de la pobresa i les necessitats socials de cada moment històric. Els fons documentals de l'arxiu es fan ressò del patrimoni, de l'edificació, de l'acció social de l'Hospital, així com de les relacions amb l'entorn en el qual va néixer.

11. AHSCSP, *Manual quart de Joan Torró*, f. 72r-v.

12. AHSCSP, *Comptabilitat* (any 1430), f. 92r-99r.

13. BNC, *Infermeria* (any 1457), f. 33r; es tracta d'un llibre d'ingrés de malalts.

14. ROCA, *Ordinacions*, p. V-XLVI.

15. Sobre la documentació de l'Hospital cf.: LARRUCEA, "Arxiu de l'Hospital de la Santa Creu", p. 385-404; FONTANALS, "El Archivo del Hospital", p. 123-139; CASTEJÓN,

Fonts per a la història hospitalària a Barcelona

Una institució amb una organització tan complexa com era l'Hospital de la Santa Creu havia de dotar-se d'eines que fessin que la seva gestió fos com més eficaç millor. A banda de tot l'entramat organitzatiu amb els càrrecs i les tasques que havia de desenvolupar cadascú, hi havia un element fonamental en aquesta gestió: l'escriptura. A l'edat mitjana, totes les institucions van anar dotant-se de mecanismes que tenien en l'escriptura la seva base fonamental. Així, les monarquies europees van crear i perfeccionar les cancelleries, en la majoria dels casos, a imitació de la pontificia. Aquestes cancelleries, aviat van crear registres per a una millor gestió dels documents. En són un bon exemple els registres conservats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó que també es van anar perfeccionant amb el temps i van arribar a ser una eina fonamental per a la gestió de la Casa Reial, dels territoris i també de la pròpia documentació. D'aquesta manera, les monarquies anaven organitzant els seus arxius, creant els corresponents càrrecs d'arxivers i veient com la documentació que conservaven era útil per al bon govern. Encara hem d'afegir l'organització de la Casa Reial, com és el cas de les Ordinacions de Pere el Cerimoniós (*Ordinacions fetes per lo Seyor en Pere terç, rey d'Aragó, sobre lo regiment de tots los officials de la sua cort*), que eren una còpia de les *Leges Palatinae* del regne de Mallorca. L'escriptura servia en aquest cas per a fixar la regulació dels oficis que donaven servei al rei, entre els quals, els escrivans de la Cancelleria. El rei Pere el Cerimoniós, a més, el podem situar com el paradigma de monarca medieval que fa un ús de l'escriptura com un instrument eficaç per al bon govern.¹⁶

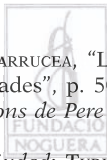
També els municipis van veure la necessitat de posar per escrit la seva gestió, que anava creixent i fent-se més complexa a mesura que avançava el segle XIV.¹⁷ Es van crear les escrivanies municipals per tal de recollir els acords de les reunions dels consells, encarregant als escrivans de les ciutats que tinguessin cura de la conservació de la documentació del consell.¹⁸ Al mateix temps, la complexa administració municipal feia necessària la creació de càrrecs que gestionessin diverses facetes de la vida del municipi: comptabilitat, mercats, abastaments, etc. D'aquesta manera van aparèixer el clavari amb els seus llibres o

Aproximació a l'estudi de l'Hospital; LARRUCEA, "Los protocolos notariales del Hospital", p. 52-55; FONTANALS, "Els llibres d'entrades", p. 50-76.

16. Sobre el tema, cf. *Ordinacions de Pere el Cerimoniós* i també GIMENO, *Escribir, reinar*.

17. TURULL, *El gobierno de la ciudad*; TURULL, *La configuració jurídica*.

18. RUBIO, *L'escrivania municipal de València*.

el mostassaf, juntament amb les diverses ordinacions que regulaven la vida quotidiana, els abastaments, les infraestructures o la vida al carrer. L'escriptura, novament, era fonamental per a la bona fi de les funcions que tenia encomanades la institució municipal. Per tal de facilitar el compliment d'aquestes normes de convivència i les ordinacions emanades del Consell es posaven per escrit i es publicaven, és a dir, eren pregonades pels principals llocs de viles i ciutats. D'aquesta manera tothom quedava assabentat de les noves lleis promulgades.

L'altra institució que va fer de l'escriptura el seu pilar fonamental va ser l'Església, tot i que, per la seva complexitat, ara no en direm gran cosa. Sobretot perquè l'Escriptura, en majúscula, és la Paraula de Déu revelada. En forma de llibre és venerada en les celebracions litúrgiques i, en un dels seus moments centrals, és proclamada solennement davant de l'assemblea reunida. Per tal de tenir els llibres adequats per a dur a terme aquesta proclamació, així com el correcte desenvolupament dels ritus i la pronunciació des les oracions litúrgiques, es confeccionaven còdexs en els escriptors monacals. A partir d'aquests es van difondre per tot Europa llibres de caire litúrgic i de temàtica religiosa, però també còpies d'obres clàssiques. L'escriptura a l'Església va servir, també, per a la gestió del seu complex entramat administratiu de manera que ben aviat va aparèixer l'embrió del que al segle XIII serà la cancelleria pontifícia, juntament amb els mecanismes de conservació de l'escriptura, materialitzats en els arxius pontificis, actualment formant part de l'Archivio Segreto Vaticano.

Encara hi ha una altra institució que va fer de l'escriptura la seva eina principal. Ens referim al notariat, una institució amb orígens romans i que va viure un renaixement a partir del segle XII. La forma de redactar els contractes privats exigia una redacció prèvia sumària que el notari inseria en un llibre de registre en paper. A partir d'aquest redactava el document de forma extensa i amb totes les clàusules completes, aquesta vegada en un pergamí que era lliurat als clients. D'aquesta manera, a partir del darrer terç del segle XII a Gènova o del primer terç del segle XIII a Catalunya, van començar a conservar-se notables sèries de registres notarials en les escrivanies de pobles, viles i ciutats de tota l'Europa mediterrània, essent els italians i els catalans els més importants en nombre i antiguitat. Els notaris, exercint una funció pública, van reflectir tots els aspectes de la vida privada amb l'escripturació dels contractes comercials, de compravendes, testaments, capítols matrimonials, etc. Es pot afirmar que van ser els àrbitres de l'expansió comercial baixmedieval, ja que van aportar solucions jurídiques a la realitat econòmica marcada per un creixement positiu.

A partir d'aquest panorama general sobre l'ús de l'escriptura en diferents institucions cal veure ara el cas particular de l'Hospital de la Santa Creu i la primera conclusió a la qual es pot arribar és que també els hospitals van necessitar l'escriptura per a la seva gestió. Així, l'acta de la seva fundació de l'any 1401 ja és un producte escrit en el qual es fixen els termes de la fusió dels diferents hospitals barcelonins en un de sol. A l'acta, només hi ha noms del notari que la redacta —Bonanat Gili, notari de Barcelona i escrivà del Consell— i dels notaris que validen el trasllat, entre els quals Joan Torró, que treballarà com a escrivà de l'Hospital. Per tant, professionals de l'escriptura que, a través d'un producte escrit, donen el tret de sortida a una nova institució. Gabriela Piccinni diu que les actes de fundació dels hospitals, els estatuts i les regles de funcionament, en definitiva, les ordinacions, reflecteixen la tensió ètica provocada pel contrast entre el malestar social i la distribució de les riqueses. Però també afirma que aquests documents fundacionals dissenyen un sistema assistencial destinat, en primer lloc, als pobres, un concepte amplíssim en el qual s'hi poden anotar altres col·lectius com ara els orfes, les vídues, els miserables, etc.¹⁹

Aquests grups constitueixen la raó social fixada pels documents fundacionals, és a dir, la raó d'existència dels hospitals. Per tant, cal utilitzar l'escriptura per a fixar aquest ideari i també per a portar-lo a bon terme. D'aquesta manera, els ciutadans fan llegats testamentaris, per exemple, pensant que les deixes no van només destinades a la pròpia salvació eterna; aquests llegats representen la relació dels ciutadans entre ells i la ciutat, entesa aquesta com un element clau de convivència. Aquesta idea tan complexa i ben definida per Piccinni, es posa de manifest en la creixent producció de documentació generada per l'hospital. Així, hi ha llibres notariais propis, llibres d'entrades i sortides de malalts, registres de difunts, llibres de comptabilitat, llibres d'infants, llibres d'ordinacions, etc. L'escriptura s'erigeix, doncs, en un element clau per a fixar les regles de funcionament d'aquestes institucions.²⁰

19. PICCINNI, "I modelli ospedalieri", p. 9-10.

20. Els llibres de comptabilitat, per exemple, ens permeten tenir molta informació sobre les funcions i els serveis que oferia l'Hospital (alimentació, medicina, servicials). Els llibres d'ingressos de malalts ens fan veure circumstàncies concretes i col·lectius necessitats, la majoria dels quals eren pobres de solemnitat. Als llibres d'expòsits i de dides s'anotaven dades sobre els infants abandonats, les circumstàncies de l'abandó i els noms i el salari de les dides. Els llibres d'expòsits inclouen la descripció de la roba, els albarans o paperets que portaven els infants i, sovint, també objectes o senyals per poder-los reconèixer. En els llibres de dides es registraven els noms i el salari de les dides i s'anotava informació sobre els primers anys de vida de les criatures, alguna

En primer lloc, a banda del document fundacional, cal que ens fixem en les ordinacions. Pel que fa a les de l'Hospital de la Santa Creu hem d'anar a l'any 1417. En els capítols de les ordinacions es defineixen els serveis i oficis que s'han de desenvolupar a l'Hospital per al seu correcte funcionament. La redacció d'aquestes ordinacions es va fer perquè es detectava un cert desordre, tal com es diu en un dels seus apartats: "Jatsia no ha molt temps que entre los dits oficials no hagués algun orde, ans cascun d'ells, en la major part, usave are d'un offici ara d'altre."²¹ Per tant, els administradors van creure fonamental que calia ordenar de forma eficaç tot allò que era necessari per a l'organització de l'Hospital i posar-ho per escrit.

Ara no farem un repàs d'aquestes ordinacions, àmpliament estudiades recentment,²² sinó només una breu referència a tot allò que afecta l'escriptura i la seva conservació. Així, les ordinacions del 1417 especifiquen els càrrecs de prior, infermer, escrivà de ració, panicer, boteller, cuiner, metges, barbers, porter i obrer. I de tots aquests càrrecs es fixen per escrit les seves funcions i obligacions, algunes de les quals passaven per fer residència al propi Hospital. També s'especifica quina documentació havien de generar alguns d'aquests càrrecs, tenint una vegada més l'escriptura com a protagonista en la gestió.

En el cas que ens ocupa, el *Memorial dels infants*, cal que atenguem a dues qüestions prèvies. D'una banda, a la funció que exercien els hospitals en relació amb la infància, especialment amb els infants abandonats. Aquesta tasca ja es documenta a Itàlia al primer terç del segle XIII.²³ En un altre apartat d'aquest estudi introductori ja es fa una referència més explícita en aquest respecte, però pensem ara que és necessari no perdre de vista aquesta funció de l'Hospital. D'altra banda, i com a conseqüència d'aquesta primera consideració, la necessitat que tenia l'Hospital d'enregistrar aquests nens i nenes que eren deixats a les portes de la institució. Aquest fet ens indica que hi havia una voluntat de control des d'un primer moment amb la finalitat d'identificar els nens o, almenys, dotar-los d'una identitat. Però també hi havia una voluntat

vegada amb els certificats de defunció de l'infant. Per a les funcions de l'Hospital, cf. VINYOLES, "El rastre dels més desvalguts", p. 77-101, i també AHSCSP, *Comptabilitat* (any 1430). Sobre el tema dels infants abandonats a Barcelona, cf. VINYOLES, GONZÁLEZ, "Els infants abandonats", vol. 2, p. 191-285, i també ILLANES, "Historias entrecruzadas", p. 159-197. Per a una comparació amb la documentació històrica dels hospitals de Milà i Siena, cf., respectivament, ALBINI, GAZZINI, "Materiali per la storia dell'Ospedale", p. 149-542, i PICCINI, "Documenti per una storia dell'ospedale", p. 1-29.

21. ROCA, *Ordinacions*, p. I.

22. MARCÉ, *El Llibre d'ordinacions*.

23. PICCINI, "I grandi ospedali urbani", p. 143.

clara de control en tot el procés de la vida d'aquests infants, des que es posaven sota la cura d'una dida fins que s'afermaven o en aquells casos en què es lliuraven en matrimoni o que morien. Tot quedava enregistrat i l'escriptura aquí no és el centre d'atenció protagonista; més aviat està al servei dels veritables protagonistes d'aquest llibre: els infants abandonats.

Fonts per a la història de la infància a l'edat mitjana

La documentació hospitalària, com hem vist, ens permet introduir-nos en nombrosos aspectes del nostre passat històric. Sens dubte, un dels temes més apassionants és la història de la infància.²⁴ Pel que fa a l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona, és la secció d'expòsits la que ens aporta una informació més completa, seriada i directa sobre les diferents etapes per les quals passen els infants. Aquesta documentació ens permet entrar de ple en la història social, endinsant-nos en l'estudi de la pobresa, la marginació i evidentment de la infància, de les capes més desfavorides de la societat i també les possibilitats d'integració d'aquests nens i nenes a la societat barcelonina del seu temps.²⁵

Igual que en altres hospitals europeus, com per exemple el dels Innocenti de Florència, el de Santa Maria della Scala de Siena i el de l'Annunziata de Nàpols,²⁶ també a Barcelona disposem de documents

24. Citem només alguns estudis realitzats a la península Ibèrica en els últims trenta-cinc anys: RUBIO, "La asistencia hospitalaria infantil", p. 159-191; ARROÑADA, "Una visión a través de la infancia", p. 351-367; GARCÍA, *Del nacer y el vivir*, especialment p. 61-103; MARTÍN, "Supervivientes y sustitutos", p. 146-164; HOMET, "Crianza y educación en Castilla", p. 199-232. Per a la història de la infància a l'Europa medieval i moderna, cf. ARIÈS, *L'enfant et la vie familiale*. Estudis interessants sobre la infància i les pràctiques d'adopció s'han publicat recentment a ROSSI, GARBELLOTTI, *Adoption and Fosterage Practices*, on trobem els casos italians de Milà (ALBINI, "From abandonment to fosterage", p. 107-126), Bolonya (TERPSTRA, "Real and virtual families", p. 143-158), Florència (SANDRI, "Forms and contracts of adoption", p. 159-172), Siena (PELLEGRINI, "The problematic integration", p. 85-106) i Nàpols (MARINO, "The children of the soul", p. 173-187).

25. A l'arxiu de l'Hospital es conserva la sèrie arxivística dels "llibres d'infants i dides" o "llibres d'expòsits", constituïda per vint-i-quatre registres (1426-1854) que contenen informació sobre els nens abandonats acollits a l'Hospital. S'ha de dir també que l'arxiu conserva un altre llibre d'expòsits que, si bé no està inclòs en la sèrie "llibres d'infants i dides", presenta una estructura molt similar als que en formen part, per tant, cf. AHSCSP, *Llibre dels infants gitats* (1412-1413); es tracta d'un registre que conté informació sobre quasi cent expòsits i que fou redactat per "Pere Agramunt, notari e regint los comptes del dit Hospital".

26. Sobre el tema de la infància a Florència, cf. GAVITT, *Charity and children*; TAKAHASHI, "I bambini abbandonati", p. 59-79; SANDRI, "Le scritture del baliatico toscane" i, de la mateixa autora, "L'infanzia a Firenze", p. 6-25; "Forms and contracts of adoption", p. 159-172. Per a Siena cf. PICCINNI, VIGNI, "Modelli di assistenza", p. 131-174; pel que fa

que ens permeten entrar en les circumstàncies que porten a abandonar criatures, normalment nadons, a partir dels llibre d'infants i de les notes que la majoria de nens i nenes portaven en ser abandonats a les portes de l'Hospital. Des del punt de vista formal, els registres barcelonins presenten moltes similituds amb els florentins "Libri dei fanciugli" i "Libri di balie e bambini" de l'Hospital de Santa Maria del Gallo, en els quals es registraven els nens abandonats a l'hospital entre 1394 i 1464.²⁷ Moltes criatures portaven un "albarà" amb el nom i de vegades algun missatge sobre les circumstàncies de l'abandó.²⁸ L'escrivà prenia nota en el llibre de registre del nom, l'edat aproximada de la criatura, la descripció de la roba i altres objectes que pogués portar per tal d'identificar-la; també copiava l'albarà, de vegades fins i tot dins dels llibres hi podem trobar els albarans originals i petits objectes que havien de servir per a identificar-los en cas de ser reclamats pels pares.

Immediatament, una dida de l'Hospital es feia càrrec d'alimentar de moment la criatura; després, la dona encarregada dels infants buscava una dida més estable, normalment a pagès, per portar-hi el nen o la nena. Es conserven els registres dels infants amb el nom de les dides i els salaris que anaven cobrant cada una d'elles per alletar a cada un dels infants; finalment, es prenia nota puntual dels pagaments de les dides i d'altres despeses de cada criatura.²⁹

Quan eren desmamats, els infants retornaven a l'Hospital i allà podien preparar-se mínimament. Poques coses sabem de l'etapa que passaven les criatures en l'interval que anava des del retorn de casa de la dida fins al primer contracte que li oferia l'Hospital. Sabem que eren custodiats per la dona encarregada que els preparava per assolir el grau

a la documentació sobre els nens i nenes de l'hospital napolità de la Real Casa Santa dell'Annunziata cf. DA MOLIN, *I figli della Madonna*, i també MARINO, "The children of the soul", p. 173-187.

27. La sèrie arxivística es conserva a l'arxiu de l'Hospital dels Innocents, per tant, cf. AOIF, *Libro dei fanciugli dello Spedale di San Gallo 1* (1394-1401) i 2 (1399-1413); *Balie e bambini dello Spedale di San Gallo* (1413-1425); *Libro de'fanciugli A* (1425-1437); *B* (1437-1456); *C* (1456-1464). L'incipit del primer llibre diu: "Al nome di Dio amen. In questo libro faremo memoria et ricordo di tutti i fanciulli et fanciulle saranno recati et gittati allo spedale di San Gallo coi lor nomi et segni il più chiaramente si potrà et ancora di tutte le fanciulle si mariteranno per lo spedale et a chui et quanto aranno di dota et chi farà le carte et chi soderà la dota et di molte altre cose occorrenti ne'facti dello spedale, le quali sieno degne d'alcuna nota".

28. S'han publicat alguns d'aquests albarans, continguts en AHSCSP, *Llibres d'infants i dides*, vol. 1 i 2 (1426-1439), a VINYOLES, GONZÁLEZ, "Els infants abandonats", p. 191-285.

29. Sobre el tema, cf. ILLANES, "Nodrir a otros", p. 75-92, i, de la mateixa autora, també "Historias entrecruzadas", p. 159-197.

d'independència necessari en menjar, higiene, vestir, saber les primeres oracions i adquirir hàbits d'obediència, per tal que poguessin sortir de nou de l'Hospital, ara per treballar, o preparar-se per incorporar-se al món laboral. Aquí s'iniciava la segona etapa de la infància, en una edat força desigual, compresa normalment entre els quatre i els vuit anys.

És a partir d'aquest moment que la documentació notarial aporta informació interessant i és bàsica per endinsar-nos en el tema per mitjà d'un gruix de dades important.

La documentació notarial de l'Hospital

Entre les escriptures hospitalàries medievals, la documentació notarial representa una font de primera importància per als estudis sobre la història de la infància abandonada i també el món del treball. En aquest sentit, l'arxiu de l'Hospital de Barcelona és un cas molt interessant, ja que és un dels pocs arxius hospitalaris que conserva quasi tots els registres redactats pels notaris que van treballar per l'Hospital de la ciutat. En aquests protocols notarial, a més de registrar-se diferents tipologies de contractes relatius a l'administració i al patrimoni de l'Hospital (àpoques, arrendaments, compromisos, concòrdies, donacions, indemnitats, permutes, vendes, etc.) també es registren centenars d'actes d'afermaments dels nens de la institució hospitalària barcelonina.³⁰

Tot i que a les ordinacions de l'any 1417 no hi figura l'obligació que l'Hospital tingués un notari propi, sabem que, des del primer moment de la seva fundació, l'any 1401, l'Hospital de la Santa Creu tenia un notari al seu servei. En canvi, estaven perfectament regulades les tasques d'altres oficials que tenien l'obligació d'anotar una sèrie de dades en uns llibres determinats ben previstos pel reglament.

Segons les constitucions, la institució havia de tenir entre el seu personal l'escrivà de ració, que havia de ser una persona discreta, diligent i de bona fama.³¹ Aquest escrivà s'havia de responsabilitzar de la redacció de quatre llibres: un per anotar els béns de l'Hospital; un altre amb tots els oficials, dides, infants i altres servidors de la casa; un tercer on registraria els albarans que hauria tramès al distribuïdor de les monedes perquè pagués els salaris i altres despeses, i encara un darrer llibre de comptabilitat, on anotaria les despeses ordinàries i

30. Cf. LARRUCEA, "Los protocolos notariales del Hospital", p. 52-55, i també COLL, "Documentación notarial relativa a los pobres", p. 287-311.

31. ROCA, *Ordinacions*, p. XXII.

extraordinàries del comprador de la casa.³² Un escrivà, doncs, que es faria càrrec dels afers administratius per al bon funcionament intern de l'Hospital, però que no tenia competències per poder redactar actes notariais.

Un altre servei imprescindible era el rebedor i distribuïdor general de les monedes, és a dir, el tresorer de l'Hospital, que havia de portar un llibre que es diria *Manual* on havien de constar tots els vincles dels testaments fets a favor de l'Hospital, així com els inventaris dels béns dels testadors que feien deixes a la institució.³³ Per tal de portar a terme aquesta tasca hauria de reunir un cop al mes tots els notaris de la ciutat, per saber si en poder d'aquells s'havien ordenat testaments amb vincles o deixes fetes a l'Hospital. En cas afirmatiu, els notaris n'haurien de fer trasllats autèntics i lliurar-los als responsables de l'Hospital, de manera que es conservessin a l'arxiu, a l'armari reservat per a això.³⁴

Destaquem la importància que es dona a una acurada administració i a un bon ordre a l'arxiu on s'havien de guardar els documents, tant els necessaris per a la vida quotidiana de la institució, que estaven en mans de l'escrivà de ració, com els llibres comptables que portava el rebedor i distribuïdor general de les monedes. Sobretot es tenia cura de guardar la documentació notarial acreditativa, tant els protocols emanats del propi notari de l'Hospital, com les còpies autèntiques dels testaments on constaven les deixes fetes a favor de la institució. Tot plegat era indispensable per al bon funcionament del gran Hospital.

Hi havia, doncs, una relació constant de la institució hospitalària amb els notaris barcelonins i, a més, l'Hospital de la Santa Creu disposava des dels seus orígens d'un notari que portava els seus afers.

32. *Ibidem*, p. XXII-XXIII: "(...) que tinga quatre llibres, en lo [primer] dels quals, quis apella libre de notaments, aquest deu esser de la forma maior, sien scrites e inventariades totes les robes e bens que sien, axí dins, com defòra la casa del dit hospital e en poder de qualsevulla persones; (...) en altre libre quis apella Carta de Ració, e aquell sia de forma menor; sien scrites e contenguts tots los oficials, dides, infants e altres servidors del dit hospital e lo dia e quitació o salari al qual seran reebuts e aximateix lo dia que sen iran. En altre libre quis apell Registre e aquest sia dela propdita forma menor, sien registrats tots los albarans quel dit scrivà de Ració farà, dreçant aquells al Reebedor e distribuïdor general de les monedes, drets e bens del dit hospital (...). En altre libre, quis apell dela messió ordinaria, e aquest sia de la forma maior, lo dit Scrivà de ració, cascun dia scriva e continuu la messió ordinaria e extra ordinaria, que per lo Comprador cotidianament se farà en lo dit hospital (...)".

33. *Ibidem*, p. XXIV-XXVII.

34. No sabem si realment el tresorer cada mes reunia tots els notaris de Barcelona, però certament tenia contactes amb els notaris de la ciutat i es devia preocupar que li enviessin còpies dels testaments amb deixes pïes per a l'Hospital, ja que, com estava previst, s'han conservat còpies de testaments a l'arxiu hospitalari.

Les seves tasques no venen descrites a les ordinacions ja que eren ben coneguts i regulats els documents que s'havien de redactar davant de notari. Abans de formalitzar-se les ordinacions, l'Hospital ja disposava d'un notari propi que redactava els documents; de fet, el primer protocol del notari Joan Torró és de l'any de la fundació de l'Hospital. És a dir que, per tal de portar degudament els comptes i la bona administració de la institució, s'havien de complimentar correctament una sèrie de llibres i que dos oficials, l'escrivà i el rebedor de monedes, a més dels oïdors de comptes, havien de comprovar que tot fos correcte. Per tal de guardar els diners es va fer construir una caixa de fusta que va fer el fuster Joan Frau i que fou pintada pel pintor Joan Materes.³⁵ Però realment, perquè la complexa administració de l'Hospital funcionés degudament, calia que es disposés de documentació acreditativa de tots els negocis, o sigui, documentació redactada davant d'un notari i validada per ell.

En aquest sentit, com ja hem dit, l'arxiu de l'Hospital de Barcelona és un cas força interessant perquè conserva més de dos-cents protocols redactats pels notaris que van treballar per a l'Hospital de la ciutat. Pel que fa al segle xv, es conserven els dels notaris Joan Torró, Gabriel Bofill i Pere Pascual.³⁶ Els documents que contenen són de tipologia molt diversa. En la selecció que va realitzar i publicar *Nativitat Castejón* es va fixar especialment en la fundació i el procés constructiu de l'Hospital, extraient sobretot dels protocols de Joan Torró documents referents a l'obra, al seu finançament i als artesans que hi van intervenir.³⁷

Nosaltres ens fixarem ara breument en les tipologies documentals que tenen més relació amb les funcions de l'Hospital. Hi ha àpoques

35. AHSCSP, *Manual setè de Joan Torró*, f. 95r i 98r, publicats per CASTEJÓN, *Aproximació a l'estudi de l'Hospital*, p. 370.

36. L'Arxiu de l'Hospital de Sant Pau conserva la sèrie arxivística, afortunadament quasi completa, dels protocols notariais, constituïda per 211 manuals dels notaris de l'Hospital 1401-1905. Per a l'elenc de tots els protocols notariais, cf. LARRUCEA, "Los protocolos notariales del Hospital", p. 52-55.

37. CASTEJÓN, *Aproximació a l'estudi de l'Hospital*. En aquests protocols notariais podem comprovar com es limiten les funcions de l'hospital d'en Vilar o de la Ciutat, repartint-se els immobles en establiments emfitèutics atorgats a diverses persones per tal de recaptar fons per a la nova fàbrica. Al mateix temps es compraven cases i terrenys propers al Carme per ubicar-hi el nou edifici. Trobem donacions a favor de l'Hospital, llicències per treure pedra a Montjuïc, compra de matèries primeres, contractes d'obra i salaris de picapedres, fusters, rajolers, pintors i un llarg etcètera. Com a dada curiosa, el compromís signat pel moler Bernat Pons amb el prior, pel qual promet deixar-li durant un mes dos obrers per extreure pedra del tall de Montjuïc i un altre, durant vint-i-quatre dies, per treballar a la sala nova de l'Hospital, en compensació de les despeses fetes per un esclau seu, anomenat Miquel, que havia estat atès a l'Hospital. Veiem en aquest text com es conjunten les necessitats de l'obra amb les funcions de l'Hospital.

de salaris del personal, com ara la signada per Pere de Coll, mestre en medicina, que rep 20 florins que li devia l'Hospital per Sant Joan de juny de 1414, dels 40 que li pagaven cada any *causa pensandi et visitandi* als malalts. Àpoques per la compra de productes considerats medicinals, com ara sucre i matafaluga. També trobem compromisos de pagar despeses per serveis hospitalaris, com ara el que signava, pel febrer de 1440, la mestressa d'una esclava perquè fos guarida a l'Hospital.

Entre els documents inclosos en els registres notariais, hi trobem també alguns testaments. En comentarem dos que considerem que tenen un interès especial pel tema que ens ocupa. El primer és el d'una adolescent, una noia de quinze anys anomenada Eulàlia, que havia estat expòsita de l'Hospital de la Santa Creu, estava malalta i deixava a l'Hospital el salari que li devien els amos pels anys que havia treballat com a serventa.³⁸ El segon testament en el qual ens volem fixar és el d'Anastàsia Spatafora, coneguda per tothom com madona Estàcia.

Aquesta dona va ser responsable dels infants de l'Hospital durant la segona dècada del segle xv i s'identifica com una comtessa siciliana que estava al servei del rei Ferran I. Residia a l'Hospital mateix i, segons la documentació conservada, va fer una interessant tasca a favor dels infants abandonats.³⁹ El dia 7 de setembre de 1415 va ser enviada a Nàpols com a ambaixadora reial i llavors, *timensque periculum maris*, és a dir, en cas de morir en el viatge, firmava testament pel qual deixava: diners per a les obres de l'Hospital, una altra quantitat per comprar una esclava per al servei dels infants i per a altres necessitats dels nens i nenes que estaven sota la seva custòdia, i també uns diners per comprar llençols per als malalts de l'Hospital.⁴⁰ Certament, per mitjà del testament de madona Estàcia, es pot veure el seu compromís amb la institució i, sobretot, amb les criatures acollides allà. De la seva tasca a l'Hospital es poden veure més dades en el document que publiquem.

Així mateix, en els manuals notariais hi ha alguns capítols matrimonials de noies procedents de l'Hospital, casades amb nois dels col·lectius més vulnerables: jornalers, pagesos pobres, immigrants, però també amb algun mestre artesà i amb personal vinculat a l'Hospital. Podem incloure, com a exemple, un contracte de matrimoni d'una nena de l'Hospital extret del manual del notari Gabriel Bofill, datat el 30 de juny de 1456. Es tracta dels capítols matrimonials entre Bertran Micó, sabater procedent del ducat de Savoia, però resident a Barcelo-

38. AHSCSP, *Manual cinquè de Joan Torró*, f. 49v (29 juny 1416).

39. *Diccionari biogràfic de dones*, Anastàsia Spatafora.

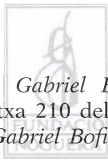
40. AHSCSP, *Manual quart de Joan Torró*, f. 141v.

na, i Joana, *puella Hospitalis Sancte Crucis*, de divuit anys; els dos es comprometen a casar-se durant el mes de juliol del mateix any. Ella aporta un dot de 25 lliures, que el prior diposita a la taula de canvi i que rebria el marit quan es casessin; ell aporta un escreix de 12 lliures i 10 sous.⁴¹ En aquests capítols matrimonials és l'Hospital que es fa responsable de pagar el dot a la noia que ha acollit i criat, per això és el prior qui fa el dipòsit citat.

En altres casos, és l'amo de la noia qui, directament, paga com a dot el salari que devia a la núvia. Ho veiem, per exemple, en els capítols de Joan Sagalers, bracer de Barcelona, que reconeix que la seva promesa Eulàlia li aporta un dot de 25 lliures que corresponien al seu salari; les rep de mans de l'amo a qui servia Eulàlia.⁴² Sabem pel *Memorial* que Eulàlia, l'any 1445, quan tenia deu anys, havia estat contractada per Nicolau Ermengol, pellisser, i la seva dona Caterina, als qui havia de servir durant vuit anys amb un salari de 27 lliures i 10 sous.⁴³ Els capítols matrimonials són de l'any 1455, ella afirma que tenia llavors vint anys, o sigui que la noia hauria servit dos anys més dels contractats i només hauria rebut 25 lliures. Aquest document també es firma davant el notari de l'Hospital, ja que és aquesta institució la responsable de casar les noies, i es fa sota el seu control i beneplàcit, ja que són considerades filles de l'Hospital, i és el pare qui tenia l'obligació de casar les filles.

Sobre aquest tema es poden consultar els documents notariaus que varen servir per a cobrir la biografia d'una expòsita del segle xv, concretament dos contractes de treball i els capítols matrimonials de la filla de l'Hospital Caterina Sabata amb Romeu Saurina, que contenen l'heretament del dit Romeu i l'inventari dels seus béns, l'instrument dotal, el debitori del dot i el compromís de casar-se, extrets tots ells del manual del notari Gabriel Bofill conservat a l'arxiu de l'Hospital.⁴⁴

Sobretot, en cada un dels protocols notariaus hi trobem un nombre important de contractes d'aprenentatge i de treball corresponents als infants acollits a l'Hospital, especialment els redactats pel notari Joan Torró (fig. 1). A partir d'aquests contractes es poden extreure conclusions si es creuen les dades contingudes al *Memorial dels infants*; així, al llarg de quaranta-set anys, es documenten 227 contractes d'afermaments.

41. AHSCSP, *Manual únic de Gabriel Bofill*, f. 83r-84r. Pensem que podria correspondre a la nena Joana de la fitxa 210 del *Memorial*.

42. AHSCSP, *Manual únic de Gabriel Bofill*, f. 57r.

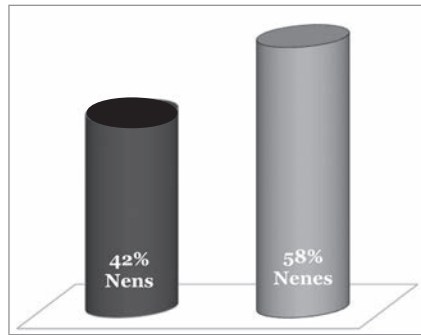
43. *Memorial*, fitxa 207.

44. VINYOLES, "Petita biografia d'una expòsita", p. 255-272.

En els paràgrafs següents incloem els quadres i gràfics amb un petit mostreig de les dades que es poden extreure dels nombrosos contractes conservats, anomenats d'afermament, que tenen un gran interès per a la història de la infància, del treball i de l'aprenentatge. Els gràfics que publiquem a continuació han estat elaborats sobre la base de la informació continguda en els set registres notariais de Joan Torró (1401-1444) i sobretot al *Memorial dels infants* (1401-1447).⁴⁵

El total de contractes d'afermament referenciats i datats, al llarg de quaranta-set anys, és de 227. Es refereixen a un total de 229 infants, dels quals 96 nens i 133 nenes (gràfic 1).⁴⁶

GRÀFIC 1
Sexe dels infants

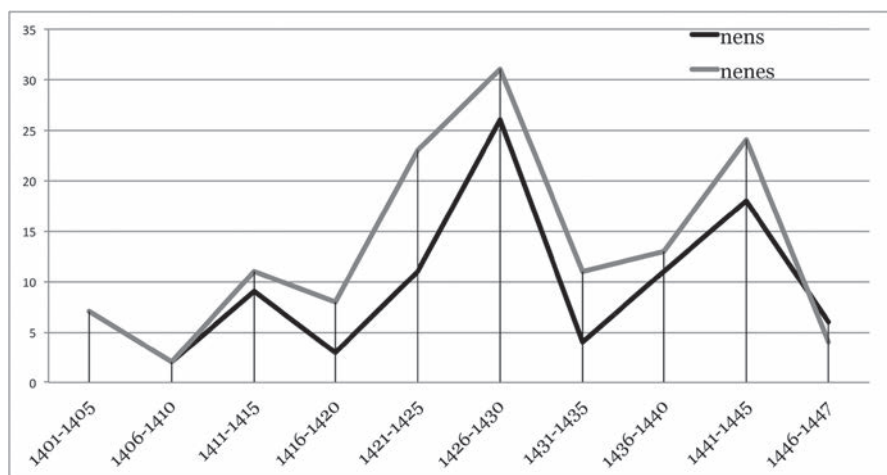
El nombre de contractes d'afermaments és molt diferent entre uns anys i uns altres; hi havia anys en què no es feia cap contracte, o

45. A l'Arxiu de l'Hospital de Sant Pau, de la sèrie dels protocols notariais del notari Joan Torró només es conserven set llibres; en l'arxiu, de fet, falten els *Manuals Sisè* i *Vuitè*, corresponents als anys 1421-1424 i 1432-1437. La sèrie dels protocols notariais continua amb el *Manual Únic* del notari Gabriel Bofill (1450-1460), per tant és molt probable que hagi existit un *Manual Desè*, del notari Joan Torró, corresponent als anys 1444-1450.

46. Els nens mascles documentats al *Memorial dels infants* estan registrats als següents documents: 1, 3-4, 6-7, 9, 14, 16, 18-23, 25, 29, 33, 35, 37, 45-46, 54, 59*(2), 61-65, 69, 72, 75, 79, 84, 89, 90, 91, 93-94, 97*(2), 104, 106, 108, 110-112, 114, 117, 120, 122-123, 126-127, 130-131, 134, 137-139, 150-151, 159, 161-165, 169-170, 172-173, 175, 180, 182, 184, 187, 190, 194, 196, 198-200, 202-203, 205-206, 214-218, 222, 224-225, 227. En canvi, les nenes estan registrades als documents: 2, 5, 8, 10-13, 15, 17, 24, 26-28, 30-32, 34, 36, 38-44, 47, 48*(2), 49-53, 55-56, 57*(2), 58, 60, 66-68, 70-71, 73-74, 76-78, 80-83, 85-87, 92, 95-96, 98-103, 105, 107, 109, 113, 115-116, 118-119, 121, 124-125, 128-129, 132-133, 135-136, 140-149, 152-158, 160, 166-168, 171, 174, 176-179, 181, 183, 185-186, 188-189, 191-193, 195, 197, 201, 204, 207-213, 219, 221, 223, 226. Hem assenyalat entre parèntesis *(2) els contractes on apareixen dos nens.

molt pocs, i anys en què se'n registraven com a mínim disset o divuit (com per exemple els anys 1428 i 1429). Encara que no s'ha pogut establir les causes d'aquestes diferències, de moment podem dir que aquestes dades ens donen una mitjana de quasi cinc contractes cada any (gràfic 2).⁴⁷

GRÀFIC 2
Nombre de contractes per anys (1401-1447)

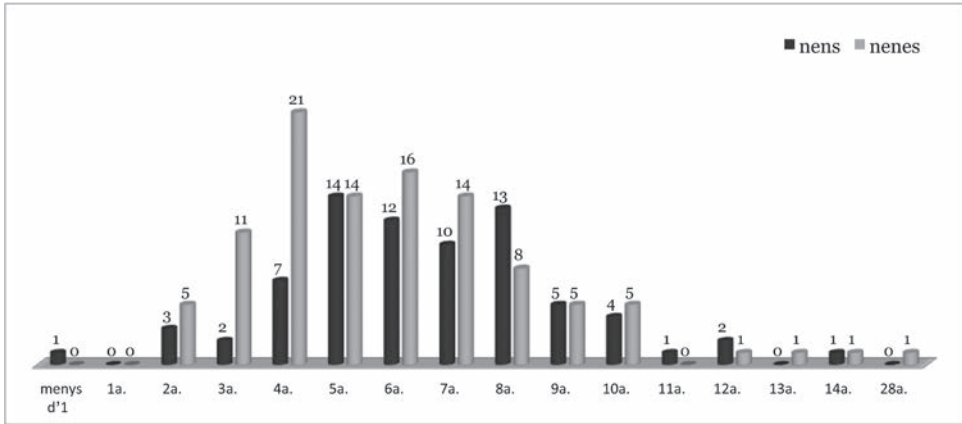

La gran majoria dels contractes ens permet extreure dades com ara l'edat dels infants en ser contractats, els anys de durada del contracte, els noms i professions dels amos, i de vegades el carrer on vivien, així com el salari que havien de rebre al cap dels anys establerts de servei

47. També hem de dir que hi ha alguns contractes dels quals no hem pogut identificar i verificar l'any concret per la manca dels tres protocols notariais de Joan Torró, corresponents als anys 1421-1424, 1432-1437 i 1444-1450. De totes maneres, indiquem a continuació els anys dels contractes entre parèntesis, seguits pels números dels documents publicats a l'edició crítica del *Memorial dels infants*: (1401), n. 1-5; (1402), n. 6-9; (1403), n. 10; (1404), n. 11; (1405), n. 12-14; (1408), n. 15-16; (1409), n. 17; (1410), n. 18; (1411), n. 19-21; (1412), n. 22; (1413), n. 23; (1414), n. 24-26, 71-77; (1415), n. 27-29, 31, 49; (1416), n. 30, 32-36; (1417), n. 37-39; (1420), n. 40-41; (1422), n. 42; (1423), n. 51; (1425), n. 43-44, 78, 80, 85-87; (1420-1425), n. 52-64, 66, 68-70, 79-84; (1426), n. 45, 88-101; (1427), n. 102-105; (1428), n. 46-48, 50, 65, 67, 106-115; (1429), n. 116-133; (1430), n. 134-135; (1431), n. 136-141; (1432), n. 142-144; (1433), n. 145-147; (1434), n. 148; (1435), n. 149-150; (1436), n. 151-153; (1437), n. 154-160; (1438), n. 161-165; (1439), n. 166; (1440), n. 167-174; (1441), n. 175-186; (1442), n. 187-198; (1443), n. 199-201; (1444), n. 202-207; (1445), n. 208-216; (1446), n. 217-218; (1447), n. 220-227.

o d'aprenentatge. Podem veure una mostra d'aquestes dades segons els gràfics 3 i 4 que publiquem a continuació. Comencem amb l'edat dels nens, que s'ha pogut identificar en 178 casos.⁴⁸ Al gràfic 3 es pot veure que els nens solien “afillar-se” quan encara eren petits, un cop desmamats, entre dos i vuit anys.

GRÀFIC 3
Edat dels infants contractats

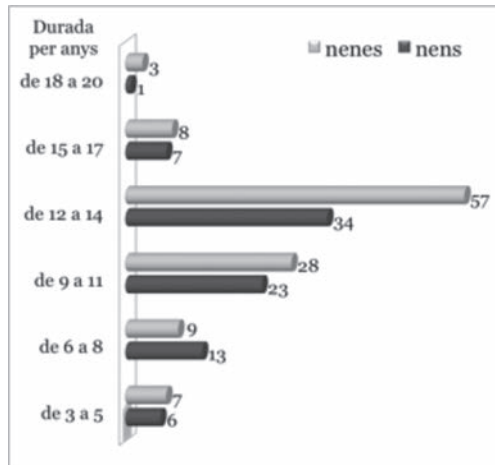

En gairebé dos-cents contractes s'indica concretament la durada de l'afermament del nen; en altres casos, no està expressada de manera clara. No obstant això, d'acord amb les dades de què disposem, podem dir que de tres a vint anys podia durar un contracte d'afermament, tot i que la majoria d'ells solia ser de nou a catorze anys, concretament el 72,4% dels casos registrats (gràfic 4).⁴⁹

48. Indiquem l'edat dels nens entre parèntesis, seguit pels números dels documents publicats a l'edició crítica del *Memorial dels infants*: (1 mes i mig), n. 137; (2 anys), n. 15, 32, 73, 89, 126-127, 150-151; (3 anys), n. 8, 12, 34, 37, 71, 76-78, 122, 124, 135, 140, 189; (4 anys), n. 17, 29-30, 38-39, 86-88, 91-95, 98-100, 104, 111, 113-114, 119, 125, 128, 136, 144, 148, 160, 192; (5 anys), n. 5, 9, 11, 16, 33, 36, 41, 75, 85, 97(2), 103, 105-107, 112, 116, 131, 133, 138, 141, 155, 162-165, 167, 193; (6 anys), n. 2, 18, 20, 24-26, 28, 35, 90, 110, 115, 117-118, 121, 129-130, 132, 143, 157-158, 168, 170-171, 181, 196-198, 199; (7 anys), n. 3-4, 10, 13, 21, 23, 72, 80, 101-102, 166, 175-177, 180, 183-185, 195, 200, 210-211, 214, 217, 221; (8 anys), n. 6-7, 19, 22, 27, 108-109, 169, 172, 178, 182, 188, 190-191, 218-220, 222-225; (9 anys), n. 31, 154, 174, 179, 186, 194, 202-203, 206, 216; (10 anys), n. 1, 54, 74, 142, 156, 161, 187, 204, 208; (11 anys), n. 205; (12 anys), n. 173, 212, 215; (13 anys), n. 146, 209; (14 anys), n. 139, 145.

49. S'ha pogut identificar la durada dels afermaments en 196 casos, dels quals 84 mascles i 112 femelles. Indiquem entre parèntesis els anys d'afermament seguits

GRÀFIC 4
Durada dels afermaments

Contrastant les dades de la documentació notarial amb les del *Memorial*, es pot extreure molta informació sobre els expòsits barcelonins; dades com ara el sexe i l'edat dels infants, els anys de durada de l'afermament i els anys en què es va fer el contracte. Però també donen informació valuosa i extraordinària sobre el món laboral infantil a la Barcelona del segle xv, com per exemple, els noms i professions dels amos, i de vegades el carrer on vivien, així com els dots que rebrien les nenes o el salari que els nens havien de rebre al cap dels anys establerts de servei o d'aprenentatge. Es tracta d'informació útil i d'un gran interès per diferents temes d'estudis i esperem que es pugui aprofitar tota per tal de desenvolupar noves recerques sobre els aspectes econòmics i socials de la infància abandonada a Catalunya.

pels números dels documents: (per 3 anys), n. 79; (per 4 anys), n. 139, 145-146, 149, 201, 207; (per 5 anys), n. 1, 147, 150, 165, 209, 215; (per 6 anys), n. 14, 74, 212; (per 7 anys), n. 3-4, 80, 151, 205; (per 8 anys), n. 6-7, 22, 142, 161, 173, 187, 202, 204, 206, 208, 219-220, 223; (per 9 anys), n. 23, 42, 156, 177-178, 186, 188, 191, 194-195, 203, 216, 221-222, 224-225; (per 10 anys), n. 10, 19, 21, 25, 27, 32, 41, 72, 102, 109, 111-112, 130, 132, 154, 167, 172, 174, 176, 179, 182, 190, 214, 218, 226; (per 11 anys), n. 159, 166, 175, 180, 183-185, 197, 210-211; (per 12 anys), n. 2, 5, 8-9, 11, 13, 18, 20, 24, 26, 28, 33, 35, 40, 75-76, 78, 86-88, 90, 101, 108, 113-119, 121, 123, 129, 131, 138, 143, 148, 153, 157-158, 162, 168-171, 181, 196, 198-200, 217, 227; (per 13 anys), n. 16, 71, 92, 97, 106-107, 110, 125-126, 141, 144, 155, 163-164, 193; (per 14 anys), n. 12, 17, 29, 31, 34, 38-39, 73, 77, 85, 94, 98, 100, 103, 105, 120, 122, 128, 133, 136, 140, 160, 192; (per 15 anys), n. 36, 89, 91, 95-96, 99, 124, 135, 189; (per 16 anys), n. 93, 104, 127, 134; (per 17 anys), n. 15, 37; (per 18 anys), n. 30, 44; (per 20 anys), n. 43, 137, 152.

En aquesta ocasió, ens detindrem sobretot a donar alguns exemples dels documents que tenen més relació amb el text del *Memorial* que publiquem, i tot seguit n'incloem un petit mostreig que ens apropa a aquesta important tasca social del nostre Hospital, és a dir, l'educació, la formació i la inserció dels infants al món laboral.

El *Memorial dels infants*

Segons les primeres constitucions, la redacció d'un registre especial dels fills i filles de l'Hospital —el *Memorial*— responia a l'obligació que tenia el prior de fer un seguiment dels infants. Una vegada cada setmana havia de demanar a l'escrivà de ració “que li don memorial de tots los infants, així d'aquells qui s'alleten fora casa, com dels altres que hauran mesos ab senyor dins la ciutat”, de manera que el prior, havent rebut el registre, encarregués a servidors o domèstics “que reconeguen tots els dits infants si hauran recapte ab degut compliment en totes lurs necessitats, e si serien bé tractats, e que en facen relació al prior”.⁵⁰

Es tracta, doncs, d'un memorial, que presentem transcrit i anotat en aquest treball, que dona informació seriada des de l'any 1401 fins al 1447.⁵¹ De fet, el manuscrit conté 227 registres, cada un dels quals ve encapçalat pel nom de l'infant, i en el cas de noranta infants s'anota al marge si és viu o mort en el moment de fer l'informe.

Fins fa poc, crèiem que era un document únic,⁵² però ara podem afirmar que disposem, almenys, d'un altre memorial, que no està identificat com a tal a l'inventari dels documents de l'arxiu, sinó com a *Llibre d'infants*, però que és un memorial de seguiment dels infants

50. Roca, *Ordinacions*, p. XII. Pensem que això no es feia per escrit cada setmana i sabem que els infants que estaven amb una dida eren controlats indirectament cada vegada que es pagava el salari a la dida i personalment almenys una vegada a l'any, el Dijous Sant, dia en què eren rebuts a l'Hospital i es donaven instruccions a les dides. Devia ser difícil portar un control setmanal, ja que la majoria de les dides que alletaven les criatures no vivien a Barcelona, sinó a pagès, en un radi relativament allunyat de la ciutat, com per exemple al Penedès o al Bages. Pel que fa als més grandets, que estaven contractats com a aprenents o serventes, la majoria a la ciutat de Barcelona, podem suposar que hi havia algun informe oral, de manera que consta en els informes que “m'ha feta relació” o bé “de açò ha feta fe” tal persona o tal altra. Sabem que es feia algun seguiment puntual i personal de cada criatura precisament pel rastre que n'ha quedat per escrit en els memorials.

51. Són els anys en què actua el notari Joan Torró. De tota manera, hi ha una nota marginal informant de la defunció d'una nena l'any 1450.

52. Fèiem menció al fet excepcional del *Memorial* quan el vàrem localitzar en mans privades; cf. VINYOLES, “Aproximación a la infancia”, p. 106.

d'inicis del segle xvi.⁵³ Pensem que se n'haurien redactat més al llarg del segle xv, però o bé s'han perdut o no els tenim localitzats o identificats. Ho considerem així ja que en el moment de desmantellar l'arxiu de l'Hospital no es van considerar interessants aquests documents i van ser expurgats, de manera que el memorial de 1401 va restar alguns anys en mans privades, fins que el seu propietari en va fer donació a la Biblioteca de Catalunya. El segon, el d'inicis del segle xvi, ha restat a l'arxiu, pensem nosaltres que perquè se'l va identificar i catalogar com un *Llibre d'infants*, però un cop llegit detingudament, indiscutiblement és un memorial.

Ens introduïrem mínimament en el memorial que editem i que queda perfectament definit pel propi escrivà com a "Memorial dels infants que són exits del Spital de Santa Creu de Barchelona e mesos ab senyors despuys que lo dit Spital és estat creat, dels quals són estades preses cartes en poder d'en Johan Torró, notari de Barchelona".⁵⁴ El propi títol ens dona ja una pista de com es va redactar el manuscrit, i a la vegada de com es feia el seguiment de les criatures. El notari tenia davant els propis protocols, que li servien de base per a crear la primera part de cada un dels registres dels nens i nenes, que consistia en un breu resum, en català, del contracte que s'havia registrat, en llatí, al protocol o manual notarial. Per exemple, anota que, el dia 3 de novembre de 1416, l'Hospital afermà, a vint anys, amb en Joan Bertran, tender, que vivia prop del Born, a Barcelona, una nena anomenada Beatriu.⁵⁵

Hi havia algunes criatures que havien estat encomanades sense que hi hagués un contracte notarial; llavors l'escrivà devia disposar d'alguna llista o d'informació oral que li permetia fitxar a les criatures i anotava, per exemple: fou comanada una infanta de l'Hospital anomenada Agnès, amb mossèn Antic Almogàver, cavaller i ciutadà de Barcelona, i amb la seva muller, "a son cosiment", és a dir al seu lliure arbitri, sense carta ni escrit, la qual li lliurà madona Estàcia.⁵⁶ O bé Bernoy, que fou encomanant per madona Estàcia a la muller de mossèn Galceran de Sentmenat, però "sens carta e sens escrit".⁵⁷

53. AHSCSP, *Llibre d'infants* 1 (1505-1510), si bé al catàleg hi diu erròniament 1405-1410.

54. BNC, *Memorial dels infants*, f. 1r.

55. *Edició crítica del Memorial*, doc. 36. Sabem pel protocol notarial (AHSCSP, *Manual cinquè de Joan Torro*, f. 56v) que la nena tenia cinc anys.

56. *Edició crítica del Memorial*, doc. 56.

57. *Ibidem*, doc. 69.

En aquest registre podem distingir dos tipologies ben diferenciades d'assentaments. Alguns amb informes de seguiment (38%) i altres sense (62%).⁵⁸ Els de la primera tipologia consten de dues parts: en primer lloc, un resum dels contractes fets davant del notari Joan Torró,⁵⁹ seguit per un text que inclou l'informe o una breu referència a l'estat en què es troba cada criatura quan es fa la inspecció ocular pertinent. En aquest segon registre es comprovava com era tractada i com estava, en un moment imprecís, ja que malauradament no hi ha data de la inspecció.

Si continuem amb els exemples anteriors, podem saber que la nena Beatriu havia mort de “mal de lop e de vèrtolla” estant amb en Joan Bertran, i que la van soterrar al seu vas a la seu. Pel que fa a Agnès, estava sana i viva i era bona i molt graciosa; considerava l'escrivà que se li havia de buscar marit, ja que tenia divuit o dinou anys i estava molt perillosa. Bernoy estava sa i viu, anava ben calçat i ben vestit i era bon fadrinet.⁶⁰

A partir del document 99, no hi ha informes, només el resum dels contractes notarials que venen ordenats cronològicament segons els manuals notarials de Joan Torró i que avancen des de 1426 fins a 1447 d'una manera ininterrompuda.⁶¹ És de creure que aquest memorial era la llista elaborada per l'escrivà en la qual es basaven per realitzar les inspeccions que acreditaven l'estat en què es trobaven les criatures. Podem pensar que aquestes inspeccions es continuaven fent, i segurament se'n donava informació oral al prior o es redactaven notes en esborranys que no es passaren a aquest manual, que pensem que pel que fa a la segona part només va servir com una mena de llista per tal de realitzar les inspeccions; són els contractes més recents, dels infants de qui els administradors encara tenien memòria. Només en els més antics es va fer realment una recerca, que en podem dir “històrica” a base de fonts orals, i llavors se'n va prendre nota escrita, ja que els responsables de l'Hospital d'aquell moment no en tenien memòria.

58. Els fragments o fitxes amb informes són els documents 1-84 i 96-98. Probablement, una primera part del manuscrit es va començar a escriure a partir de 1416, en el moment en què s'estaven redactant les ordinacions que estipulen que es faci un seguiment dels infants col·locats amb senyors; aquesta part conté informes sobre noranta infants, des de 1401 fins a 1426.

59. O bé, com hem dit, seguint la informació dels infant que havien estat encomanats sense contracte notarial, és de creure que tenint en compte la informació escrita o oral de madona Estàcia, que havia establert uns lligams amb algunes famílies barcelonines perquè acollissin infants de l'Hospital.

60. Cf. *Edició crítica*, doc. 36, 56 i 69, respectivament.

61. Hi ha algun informe de data posterior al contracte, especialment unes poques defuncions, que devien correspondre a criatures que moriren a l'Hospital mateix.

Fins i tot quan no disposem de cap informació addicional, és a dir, a les darreres referències del memorial, els resums dels contractes ens informen sobre els senyors amb qui estaven. Això ens permet apropar-nos als oficis als quals tenien accés els nens, el salari que havien de percebre al final dels anys de contracte, de vegades al carrer on s'estaven. Al contrari, com ja hem vist, no queda recollida de manera sistemàtica l'edat dels infants, ni la finalitat del contracte, dades que sí que apareixen en els contractes notariais. De tota manera, sabem que la majoria dels nens eren contractats com a aprenents i les nenes com a serventes.

Podem veure l'esperit crític del responsable de fer el seguiment, fos el prior o l'escrivà, quan pensava que hi havia hagut alguna negligència per part de l'Hospital, i que per això ell no podia localitzar alguna de les criatures. Veiem l'exemple de Salvador, un infant de l'Hospital que va prendre en March, mestre de cases, el qual és "davant Framenós", no diu si està amb carta ni sense carta, però no hi ha document ni data i es queixa dient: "veiatz con los lensaven!". Veiem, doncs, que es parteix d'una llista que porta normalment a un contracte notarial o a una informació precisa que permet cercar l'infant, però no era així en aquest cas. De tota manera, l'administrador s'esforça i acaba localitzant el noi, que ja tenia llavors divuit anys, i que no havia volgut aprendre l'ofici i era mariner, segons li ha dit la vídua d'en Pere March.⁶²

Com es recaptava la informació? La primera informació de la qual queda notícia escrita seria de l'any 1416: els administradors de l'Hospital tenen cura de seguir l'itinerari d'un noi, que llavors ja tenia vint-i-cinc anys, i que havia estat contractat davant de Joan Torró com a aprenent de sastre el mateix any de fundació de l'Hospital (1401). A partir del contracte se segueix una recerca de base oral; és la vídua de l'amo, amb qui se l'havia contractat com a aprenent quan tenia deu anys, la qui dona la informació i els mostra personalment el noi, que no havia volgut aprendre de sastre amb el seu marit, però que ara era un bon professional matalasser, havent-se forjat el seu futur ell mateix. Aquest breu registre ens mostra el sistema que tenia l'Hospital de fer el seguiment: a partir del contracte notarial anaven a casa de l'amo, i si aquell havia mort per mitjà dels veïns miraven de localitzar la família més propera i la interrogaven; en aquest cas, la vídua, que s'havia tornat a casar i havia canviat de domicili, els explica la història del

62. *Ibidem*, doc. 64.

jove Antoni i els mostra el nen; de fet, no n'havia perdut la pista tot i que com afirma havia estat poc temps a casa seva.⁶³

L'escrivà, o la persona que de part del prior realitzava la recerca, s'ocupava de localitzar els fills i les filles de l'Hospital. Sempre intentava visitar-los personalment i poder confirmar les informacions orals rebudes, fins i tot quan les criatures eren fora de la ciutat. Així, en fer la cerca de la nena Joaneta, seguint el contracte signat l'any 1416, pel qual es posava com a aprenenta d'un teixidor de llana durant catorze anys, quan la nena només tenia tres anys, acudeix al veïnat on vivien el teixidor i la seva muller, al carrer Mitjà de Sant Pere. Allà, els veïns li van dir que la família s'havia traslladat a Tarragona i que havien mort tots en una epidèmia de vèrtola. De tota manera, l'administrador va pensar anar a Tarragona i informar-se millor; i escriu: "jo m'o demaneré millor con jo hi aniré, si a Déus plau".⁶⁴ No sabem si va anar a Tarragona, però sí que va anar a visitar Caterina, una nena que havia estat contractada a la Geltrú per una família que s'estava al costat o davant de l'església. Allà va poder comprovar que la nena "és viva e sana, e bona fadrina, e és ja grandeta e va molt bé aresada, car no li porien fer més axí con si fos lur filla" i afirmà que ell ho va veure quan cercava els diners del bacins, és a dir, quan recaptava les almoines destinades a l'Hospital.⁶⁵

A part de la visita directa als infants, eren el veïnat, la vídua o altres familiars dels amos els principals informadors. Així, en cercar un nen anomenat Domingo s'assabenta que morí a l'Hospital, segons han testificat la muller del senyor i tot el veïnat.⁶⁶ També escriu que Joaneta, d'uns vuit o deu anys, és viva, sana i està molt bé, segons li ha dit el veïnat.⁶⁷ O bé en un altre cas afirma que ell ho sabia "per sa neboda (de l'amo), o muller del senyor en Gironès qui està al Regomir".⁶⁸ És a dir, que s'interrogava el veïnat, els parents dels amos, persones que podien tenir contacte amb els infants i donar informació de primera mà.

Aquest fet enutjava les persones que no volien que se sabés que l'infant que tenien procedia de l'Hospital. És el cas de la citada Joaneta, que havia estat encomanada per madona Estàcia a la muller d'en Ponç Burgès i que li sap greu quan hom la va a visitar, car no vol que di-

63. *Ibidem*, doc. 1.

64. *Ibidem*, doc. 34.

65. *Ibidem*, doc. 42.

66. *Ibidem*, doc. 23.

67. *Ibidem*, doc. 53.

68. *Ibidem*, doc. 57.

guin que sia de l'Hospital.⁶⁹ O com també el cas de Gabriela, a qui sor Angelina Llena, del monestir de Jonqueres, havia buscat pares ficticis perquè “negú sàpia que sia estada de l'Hospital”, a la qual tenia vestida com si fos la filla d'un mercader i pensava dotar-la i casar-la bé.⁷⁰

Però, en primer lloc, per poder localitzar les criatures, calia que les dades anotades en els documents fossin completes i del tot correctes; els contractes del notari Torró en són un bon exemple. Quan no era així hi havia feina per trobar-los i tot i que són pocs els infants desapareguts, set en total,⁷¹ el redactor del *Memorial* se'n lamenta cada cop que no pot localitzar un infant. Explica com el busca i finalment es dol quan veu que n'ha perdut la pista i no l'ha pogut trobar, el que podria indicar que abans no se n'havia fet un seguiment prou acurat. Especialment en culpa els qui no havien deixat ben escrites i referenciades les dades, o sigui que o no hi havia contracte o no estava ben fet: “axí dolentament ho han escrit e dolentament ho trobaran!”, afirma quan es veu del tot impotent per localitzar un infant de qui no havien anotat el nom.⁷² Quan els amos amb qui estaven no eren de Barcelona ho cercava entre els seus conciudadans.⁷³ També ho preguntava entre els professionals del mateix ofici de l'amo que tenia la criatura. Així, el contracte notarial de 1408 d'una nena molt petita, de dos anys i mig, amb un paraire, el porta a fer una cerca exhaustiva parlant amb tots els paraïres, tant els antics com els joves, que no li donen raó, ni de l'amo ni de la nena. Tampoc no troba Joaneta “tant no he sercat ne demenat per tota Barchelona e per tots quants flequers hi a ni fornés, que no me saben dar rahó, que si aguesen mes an qual carrer ho loch està, no-n aguerem agut afayn e no-s fore perdude”.⁷⁴

Com hem dit, en el memorial s'indica com estaven en el moment —no precisat— en què els administradors feien la cerca dels infants o joves i s'assenyala al marge si eren vius o morts. Només de vegades s'indica la causa de la mort i el lloc d'enterrament. Tot i que no és massa explícit, aquest registre ens interessa especialment per recollir

69. *Ibidem*, doc. 53.

70. *Ibidem*, doc. 52.

71. *Ibidem*, doc. 12, 15, 17, 60-63.

72. *Ibidem*, doc. 63: “No diu con ha nom, ni con no. Quina rahó hi dare yo?”.

73. Ja feia anys, pel gener de 1405, que s'havia contractat una nena amb un ciutadà de Lleida, l'escrivà ho pregunta a tots els lleidatans que són a Barcelona i ningú no en sap donar raó (*Ibidem*, doc. 12). O també el cas d'Eufrasina, d'ella “no se-n troba res ne de la dona Margarida. Los huns diuhen que tots són morts, e altres diuen que no-n saben res. Tant jo no he demanats a tots quants florentins hi ha mullers lurs” (*Ibidem*, doc. 17).

74. *Ibidem*, doc. 15 i 60, respectivament.

les malalties i per fer l'estadística dels infants que moren entre els quatre anys i l'adolescència, si bé normalment no podem saber quants anys tenien quan van morir, ja que no consta la data exacta de la mort, però és un dels pocs documents que ens permeten recaptar dades sobre la mortaldat infantil.⁷⁵

Sabem que hi havia criatures que quan es posaven malaltes eren retornades a l'Hospital. Els qui morien a casa dels amos que en tenien cura se soterraven en el seu vas familiar. A tall d'exemple es pot citar el cas d'un nen de set anys, anomenat Daniel, que el dia 7 d'octubre de 1401 va ser contractat com a aprenent amb en Berenguer Bonet, gerrer, que s'estava al carrer d'Escudellers Blancs. El nen va morir de vèrtola a l'Hospital. Queda clar que la institució no portava un registre sistemàtic de defuncions, ja que l'informe de la seva mort prové de la vídua de l'antic amo, la qual afirma que ella i el nen van agafar la malaltia a la vegada, i que ella es va guarir i el nen va morir a l'Hospital, on el van portar en caure malalt. També l'esmentat Domingo va caure malalt i el van tornar a l'Hospital, on va guarir; els amos se l'endugueren de nou i al cap d'un temps va tenir mal de coll i, veient que no el podien guarir, el van portar de nou a l'Hospital i "de fet morí de aquell mal, segons han testificat la muller del demunt dit Johan e tot lo veynat".⁷⁶

Al contrari, Margarida va ser contractada, l'any 1405, quan tenia uns set o vuit anys, i va morir de vèrtola estant a casa de l'amo, al carrer d'en Bot, i la van soterrar a la parròquia del Pi, on tenien el vas; la van tenir uns cinc anys i la nena en morir en tenia dotze o tretze. També Tomasa, que morí de glànola a casa del senyor en Nicolau Ferrer, que s'estava a la davallada de Sant Just, va ser soterrada al vas dels amos.⁷⁷ Aquestes criatures, com molts d'altres nens i nenes, foren soterrades als cementiris de les diferents parròquies de la ciutat. Poques vegades es fa constar l'edat dels infants quan morien, però és aquest document el que permet prendre nota dels infants difunts.

Segons els informes que tenim complimentats al *Memorial* i que corresponen a noranta infants, podem deduir-ne les dades següents: són vives cinquanta-set criatures, han mort vint-i-cinc criatures, han desaparegut o han estat tornades a l'Hospital vuit criatures (gràfic 5).

Entre els cinquanta-set informes de les criatures que consten com a vives en el moment de fer l'informe, podem distingir entre criatures

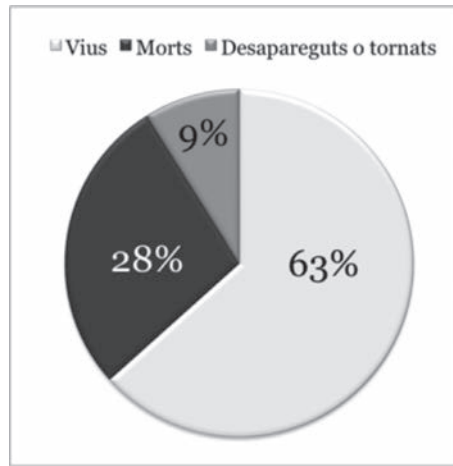
75. Sobre el tema cf. VINYOLES, "L'esperança de vida dels infants", p. 291-321.

76. *Edició crítica*, doc. 4 i 23, respectivament.

77. *Ibidem*, doc. 13 i 39, respectivament.

de les quals sabem que estan malament (nou), que estan ben tractades, integrades o en vies d'integració positiva (trenta) i senzillament que estan vives (divuit).

GRÀFIC 5
Resultats dels informes

Hi ha algunes experiències certament negatives, segons consta en els propis informes del *Memorial*; és un nombre relativament reduït (16%), però certament lamentable. En donem un exemple: el primer d'abril de 1411 el prior afermava, per dotze anys, amb Aleix Codonyà, pintor que vivia al carrer Mirallers, un fadrí del dit Hospital, anomenat Joan, a qui el pintor es compromet a ensenyar-li l'ofici i vestir-lo a la fi del temps. En Joan va fugir al cap de set o vuit anys, "per mal solàs que li havia, car amenave·l mal calsat e mal vestit", segons informen unes dones del veïnat. De tota manera va ser localitzat, ja que es fa constar que era viu.⁷⁸ També en els llibres d'ingressos trobem excepcionalment que algun infant procedent de l'Hospital retorna malalt i pobre per morir-hi: Antoni Bainer, fill de la casa, ve malalt de vèrtola, porta *robot*, va morir el mateix dia del seu ingrés, l'any 1412.⁷⁹ Carles, fill de l'Hospital, de dotze anys, va tornar-hi malalt l'any 1474.⁸⁰

78. Edició crítica, doc. 20.

79. BNC, *Llibre d'infermeria* (any 1457), f. 36r.

80. BNC, *Llibre d'entrada de malalts* (any 1474), f. 85r.

Per contra, podem analitzar alguna de les integracions positives (un 53% dels que són vius), ja que creiem que les possibles causes de respostes positives per part dels nens i nenes acollits i les possibilitats d'integració social són molt interessants per a la nostra recerca. Alguns dels més grans ja estan perfectament integrats a la societat. El jove Antoni havia seguit el seu aprenentatge d'oller i vivia ara al mateix carrer d'Escudellers Blancs on havia estat d'aprenent; estava casat i afillat, era bon home i estava sa.⁸¹ Un altre exemple d'integració positiva és el de la nena Margarida, que era sana, viva i anava ben vestida i ben calçada i —diu l'informe— “és bona minyona, axí que bon recapte ha”, és a dir, que era bona nena i a la casa on estava es tenia bona cura d'ella; volem creure que ambdues coses responen a causa i efecte, s'adapta millor la nena ben tractada.⁸²

En altres treballs hem tingut ocasió de parlar de Bernadó,⁸³ un nen que va ser contractat davant del notari Joan Torró l'any 1415 amb el mestre de l'escola major, que es comprometia a ensenyar-li de lletra (*licteras gramaticales et logicales*).⁸⁴ Hem de considerar que era tot un privilegi, en pocs contractes d'expòsits s'especifica que se'ls alfabetitzarà. Quan l'escrivà redacta l'informe, després d'haver visitat Bernadó, fa constar que és bon fadrí, està sa i viu i aprèn bé de lletra i està a casa d'en Jordi Miquel, qui és mestre de l'escola major i el té així com si fos fill seu. El bon tracte contribueix, doncs, segons el parer de l'administrador de l'Hospital, que el nen aprengui i s'integri positivament.⁸⁵

També consta un aprenentatge positiu a l'informe de la nena Margarida que aprenia de filatera amb Marió, una professional que vivia a les Filateres, cantonada a la plaça de l'Oli; es comprova que la noieta, d'uns deu o onze anys, “és viva e és bona fadrina e fa bé sos afers (...) aprèn lo offici de la demunt dita Marió, mestre sua”.⁸⁶ El nen Joan Pere va ser posat per madona Estàcia amb una vídua del carrer Ample; el

81. *Edició crítica*, doc. 3.

82. *Ibidem*, doc. 70.

83. VINYOLES, ILLANES, “Tratados como hijos e hijas”, p. 218; MARINO, “Pratiche di adozione”, p. 233.

84. Pel contracte cf. AHSCSP, *Manual cinquè de Joan Torró*, f. 6v: “die veneris, V mensis aprilis, anno a nativitate Domini MCCCC°XV° (...) mittimus et affirmamus vobiscum Georgio Michaelis, civi Barchinone, doctori scolarium, Bernardonum, in etate sex annorum vel circa, constitutum, qui fuit positus in dicto hospitali, causa serviendi vobis et adiscendi licteras (...) et eciam teneamini eidem docere licteras gramaticales et logicales (...)”.

85. *Edició crítica*, doc. 25.

86. *Ibidem*, doc. 50.

nen és sa, viu i bon fadrinet, va ben calçat i ben vestit i la mestressa l'ha guarit de la tinya que tenia.⁸⁷ També la nena Tecla, contractada l'any 1423 i visitada per l'administrador quan tenia set o vuit anys, es troba que és sana i viva “e ha bon temps, car ella va ben calçada e ben vestida, axí pròpiament con si fos lur filla”.⁸⁸ De fet, hi ha un grup de nens i nenes que, segons l'informe del *Memorial*, eren tractats com a fills i filles, alguns amb uns contractes d'acolliment que podríem dir de quasi adopció.⁸⁹

Amb alguna de les nenes, com ara la citada Tecla, l'Hospital compleix plenament la seva missió: l'acull en ser abandonada, la nodreix, la prepara per a la vida, li ofereix contractes laborals en cases en què la tracten bé, i finalment la casa. És estada maridada amb Antoni Marquès, sabater, amb capítols matrimonials datats el 10 d'abril de 1436 en poder del notari Joan Torró. D'altres criatures han tingut una vida més atzarosa, però els poden augurar un futur millor, com ara Alienor que, un cop morta la mestressa, va ser tornada a l'Hospital i contractada de nou com a serventa a casa del notari Julià Roure. Quan va acabar els anys de servei, l'amo la va casar amb un bon home, Pere Roger, un picapedrer que treballava a Montjuïc, però ella va fugir del marit i se'n va anar a Castelló d'Empúries; allà es va casar de nou i, diu l'informe, “és tornade bona dona”.⁹⁰

Sorpren aquesta informació, ja que semblaria que dins del codi moral de l'època aquesta noia rebel, que havia fugit del marit i s'havia tornat a casar, podria ser reprovada per la seva conducta, en canvi es diu que s'ha tornat bona dona. Encara ens pot sorprendre més la informació quan veiem qui és la informadora: es tracta d'una monja del monestir de Jonqueres, filla de la primera mestressa que havia tingut Alienor. Comprovem, doncs, que els lligams de les filles de l'Hospital amb les persones que les acullen o contracten són suficientment forts perquè la família no en perdi el rastre i en sàpiguen donar raó, completant biografies de la infància i joventut dels infants marginats.

87. *Ibidem*, doc. 65. A l'informe segueix, de mà diferent: “a XXI de maig, any MCCCXXVIII, madona Agnès, muller del honorable en Ramón Çaval, que feu carta del dit infant, en poder de Johan Torró notari”.

88. *Ibidem*, doc. 51.

89. Sobre la història de l'adopció es poden veure els diversos articles en el dossier titulat “Pratiche dell'adozione in età bassomedievale e moderna”, publicat a la revista *Mélanges de l'Ecole Française de Rome*, 124-1 (2012), p. 121-271, després traduïts a l'anglès al volum de ROSSI, GARBELLOTTI, *Adoption and Fosterage Practices*. També cf. els estudis publicats a ROSSI, GARBELLOTTI, PELLEGRINI, *Figli d'elezione*. Per a una comparació entre Barcelona i Nàpols, cf. MARINO, “Pratiche di adozione”, p. 219-242.

90. *Edició crítica*, doc. 11.

Hi ha nois i noies a qui podem seguir el rastre per mitjà de documents diversos de l'arxiu. Veurem com a darrer exemple Antònia Giberta. Aquesta nena la trobem en el llibre d'infants anotada en una llista feta el dia 24 de juliol de 1437 per Galceran Sadacer, escrivà de ració de la casa, on són "anotats a la dona na Antònia Tolona los infants dejús scrits, per ço com és aya d'aquells".⁹¹ La nena tenia tres anys i forma part del grup de dotze nens i tretze nenes, d'entre dos i sis anys, que figuren a la llista com a residents a l'Hospital en aquell moment, sota la cura de la senyora Antònia Tolona, encarregada o "aya" dels infants. La trobem inclosa tres vegades en el *Memorial*. L'any 1441 el prior l'aferma amb Joan Garcia, veguer del rei d'Aragó, és a dir uixer o bidell que vigilava el Palau Reial; la nena tenia llavors vuit anys i mig i la contractava per nou anys i mig prometent-li un salari de 15 lliures en acabar el contracte.⁹² L'any següent, l'Hospital li fa un nou contracte més avantatjós: la posa amb Angelina, vídua del candeler de cera Pere Corts, "e ha-li a dar a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, 30 lliures", és a dir, que se li dobla el salari.⁹³ Al marge diu que el prior la va casar. És interessant remarcar que de vegades no podem fer gaire cas de l'edat que s'atorga a les criatures, ja que en aquests dos contractes d'un any de diferència consta que Antònia Giberta tenia vuit anys i mig. Però la noia no va acabar tampoc els anys de servei a casa d'Angelina, ja que l'any 1445 el prior li fa un nou contracte, per cinc anys, amb Antònia, vídua del mercader Nicolau Despuig; consta que tenia llavors tretze anys, i la mestressa promet donar-li en adjutori del seu matrimoni 18 lliures i 10 sous. Al marge esquerre del document hi diu que fou maridada, segons consta en el manual del notari Gabriel Bofill, amb data d'11 de febrer de 1449.⁹⁴ Llavors Antònia tindria uns disset anys. També en aquest cas l'Hospital havia acabat la tasca que tenia amb les seves filles: l'havia acollida, l'havia fet nodrir i educar, li havia buscat feina per tal que pogués guanyar-se un dot i, finalment, l'havia casat.

Anàlisi paleogràfica i diplomàtica del manuscrit

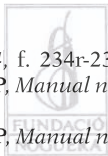
L'anàlisi externa del *Memorial* ens porta, en primer lloc, als aspectes codicològics. Les seves cobertes són de pergamí i el suport del

91. AHSCSP, *Llibre d'exposits* 4, f. 234r-235r.

92. Per al contracte, cf. AHSCSP, *Manual novè de Joan Torró*, f. 36v; per a l'informe, cf. *Edició crítica*, doc. 178.

93. Per al contracte, cf. AHSCSP, *Manual novè de Joan Torró*, f. 48r; per a l'informe, cf. *Edició crítica*, doc. 188.

94. *Edició crítica*, doc. 209.

text és en paper. La caixa d'escriptura es manté amb el mateix format, composició i mides, així com les pautes per a l'escriptura, que són marcades a punta seca al llarg de tot el llibre. Es deixen quatre marges suficientment amplis com perquè puguin acollir anotacions necessàries per a la gestió dels assumptes enregistrats com també aspectes de la gestió del propi llibre. Per exemple, en la majoria de casos trobem, al marge esquerre, el nom de l'infant, i en el de la dreta, les anotacions: "viu/a és; mort/a és". En casos molt concrets en el marge esquerre, al costat del text de l'assentament, hi trobem anotacions sobre el registre de l'afermament i en quin llibre es troba, així com és possible trobar-hi algun altre assumpte administratiu.

Pel que fa a l'aspecte gràfic, cal dir que l'escriptura del llibre sofreix una variació que va des d'una gòtica cursiva amb característiques de bastarda en els primers folis, fins a una gòtica amb trets humanístics cap al final.⁹⁵ És per tant una escriptura que situem de transició des de la gòtica cap a la humanística, en un moment en què encara pesa molt la tradició goticitzant que es manifesta, per exemple, en el títol del llibre que apareix al foli 1. És una gòtica de tipus de librari, amb un mòdul molt més gran que la resta del text i amb una voluntat clara de deixar constància del contingut del llibre: "Memorial dels infants que són exits de l'Spital de Santa Creu de Barchelona e mesos ab senyors despuys que lo dit Spital és estat creat, dels quals són estades preses cartes en poder d'en Johan Torró, notari de Barchelona."

Al llarg del llibre es van trobant lletres capitals, de tipus librari, amb mòdul més gran i amb alguns elements decoratius (vegeu la figura 2). Destaca la *P* (de *Primo*) amb la qual comença el primer assentament. Aquesta caplletra sobresurt pel seu mòdul —ocupa tota la caixa d'escriptura on està enregirat el text del registre— i està decorada amb ornamentacions que imiten temes vegetals, tot i que molt esquemàtics i elementals. En la resta d'assentaments trobem la lletra *I* (*Item*) amb un mòdul més gran que la resta del text però no tan gran com la que acabem de citar per a la primera nota. Aquestes caplletres no presenten cap decoració.

En l'escriptura d'aquest manuscrit podem identificar fins a sis mans, tot i que n'hi ha alguna que presenta alguna variació i, en algun moment, es pot pensar que es tracta d'una setena mà (vegeu les figures

95. Sobre la gòtica catalana, el seu ús i difusió social, cf. PIÑOL, *La escritura gòtica en Catalunya*, p. 159-182.

3-7).⁹⁶ Aquest fet indica dues qüestions: d'una banda, que el llibre és un instrument de gestió de l'Hospital al llarg del temps, i, de l'altra i conseqüència d'això, que el llibre té diferents autors materials.

Des del punt de vista diplomàtic, aquest manuscrit és un registre. El seu autor, entenent-lo com la persona física o jurídica, és l'Hospital de la Santa Creu. I l'autor material és, segurament, el notari que treballa com a escrivà de la institució. En aquest cas, podria ser el mateix Joan Torró, si atenem a la diligència d'obertura del llibre en què es diu que els documents ("són preses cartes") estan en poder d'aquest notari. La hipòtesi que es planteja és, si aquest llibre serveix per controlar els infants però també es pot exercir un control d'aquests a partir dels actes d'afermament, és molt probable que el registre que ara ens ocupa sigui redactat pel notari mateix.

Tots els assentaments tenen la mateixa estructura, amb un apartat en què s'inclouen les dades del nen que és afermat, el nom de la persona amb la qual s'aferma i les circumstàncies posteriors a aquest acte. En algun cas es completen les dades de la vida dels infants, com ara casaments, mort o desaparicions. En aquest darrer cas, es consigna per escrit que l'Hospital ha perdut el control sobre el nen o la nena i que ja no hi pot fer res, o s'hi registren les darreres notícies que es tenien dels subjectes en qüestió.

Les anotacions marginals de l'esquerra indiquen en quin llibre es troba l'afermament, i en quins folis (vegeu la figura 7). També en algun cas s'indica si s'han fet capítols matrimonials, quan l'infant és una noia, ja que una de les funcions de l'Hospital, com s'explica en l'apartat corresponent, era maridar les noies que s'afermaven. Es diu si l'infant és encara viu o s'hi indica la seva defunció, tot i que no hi apareix la data, almenys en aquestes notes al marge. És en aquest punt on es posa de manifest la utilitat del llibre per a l'administració de l'Hospital, com un complement a altra documentació, com un element per al control de les persones que estan al càrrec d'aquesta institució.

El llibre esdevé una eina per a la gestió d'altres documents. I que el redacti un notari no és casualitat. La figura del notari, en general, sap molt bé que la documentació ha d'estar ben gestionada, i més al segle xv, quan ja fa cent anys que Jaume II va dictar la Pragmàtica sobre el control i traspàs dels registres notariais entre notaris. O fa mitja centúria que Pere el Cerimoniós va promulgar la constitució

96. Mà A (f. 1r-13r); mà B (f. 13r-23v); mà C (f. 15r, només un assentament); mà D (f. 23v-30r); mà E (f. 30v, només un assentament); mà F (escriptura de les anotacions marginals relacionades amb el registre).

sobre la redacció de l'instrument notarial, establint el doble registre. I sempre en bé d'una millor redacció de l'instrument per beneficiar els clients dels notaris. En el cas de l'Hospital i del notari Joan Torró, és evident que coneix la normativa, però també la dinàmica de la redacció de l'instrument notarial. I també sap que una bona gestió és profitosa per a la praxi de la notaria i per al bé de l'administració.

Salvatore MARINO

Daniel PIÑOL

Teresa VINYOLÉS

1148 *Legitimat a firmament de Daniel* 12

Dixi vobis vix de mense Octobris anno domini millesimo cccc^{to} pmo

ccc — ccc — ccc

Et ego Jacobus de rodenano Canonus sedis bastie adimplentis
 hospitalis pro Civitate de Civitate hanc a ppe m die qua hic
 ppe confiteri iustitiam ad ppe anos pmos et continue venies
 completos mro i Affirmo vobis qm Civitate bonis ppeo cum
 die Civitate ppenda ppenda die hospitalis vocati dempse civite
 ppeo anore ut era qui fuit ppeo in hospitali de vidax die
 Civitate nre novit recaptare die hospitali de Civitate
 ra ad ppeo officiu vobis et ad ppeo vob in omib mandans
 vobis et ce. Pprie vob nre die hospitalis q dno
 David infra die ipse no recideri a nob seu a ppeo vob fuit
 vix hanc. Quod si fuit dno vob hanc q ppeo
 ipse capere ppeo capere fuit. Et q emendabit vob omne dies
 et ce. Et si quid malu et ce. Ad notat q hanc homin
 Et q hanc obli bona die hospitalis et ce. Hoc vob die ipse
 tunc anore ipse ppeo q totu die ipse in abo vobis vobis
 et caliam in ppeo et in ppeo bene et emendat ppeo
 sua condicione. Et era dno ppeo vob officiu. Et q
 fuit die ipse ppeo anore fuit ppeo vob ppeo ppeo hanc
 i color valens vob. ut vob. ppeo. caua ppeo vob ppeo
 in gramafia i capiam ar era calias. Ad hanc ego dno
 Civitate bonis acceptas die ppeo ut dno ppeo mro
 ppeo vob die Jacobo de rodenano nre die hospitalis q
 totu die ipse ppeo vob ppeo ppeo ppeo i abo et ppeo
 caliam i vobis i ppeo i in ppeo bene et emendat
 iusta vob condicione. Et era dno ppeo vob officiu mro
 Et nre i ppeo vob vob filiu mro. Et q i fine
 die tempore ppeo ppeo vob gramafia i nre capiam
 i calias die ppeo hanc ppeo ppeo de color valens vob et
 vob. ppeo q caua. Et q hanc et ce. Et ppeo
 hoc ppeo et ce.

to Francisco ppeo vob vob ppeo Gabucl engelar
 ppeo comra in die Jacobo de rodenano

Figura 1: AHSCSP, Manual primer de Joan Torró, f. 11v-bis. Aferment de Daniel. Edició, doc. 4.

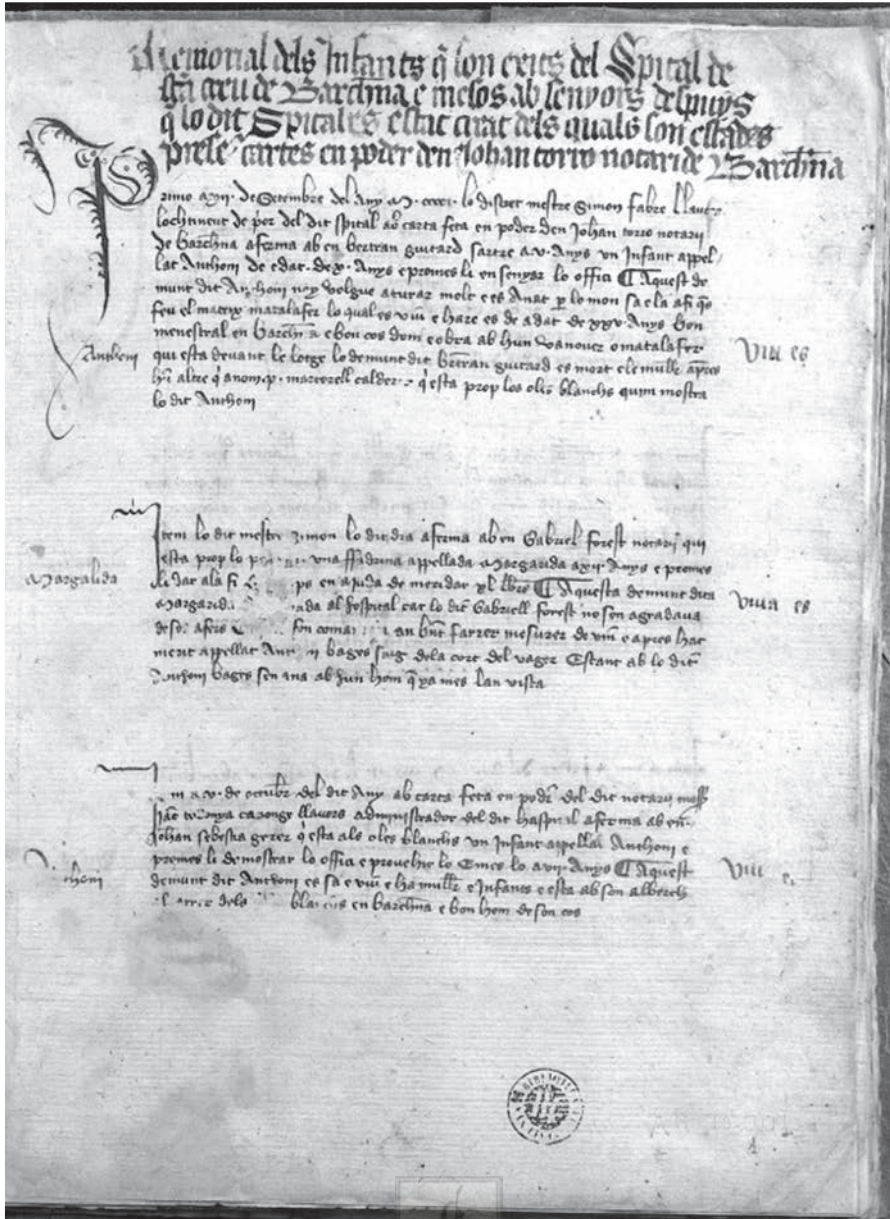

Figura 2: Primer foli del Memorial (mà A). Edició, doc. 1-3.

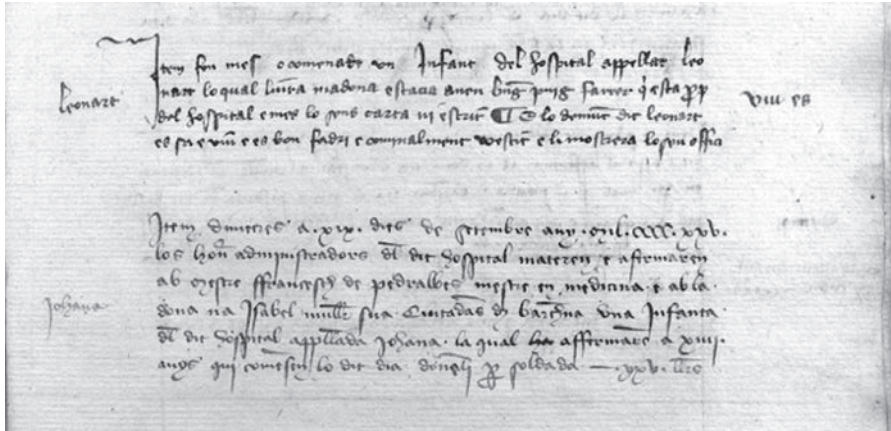

Figura 3: Memorial, f. 13r (mans A i B). Edició, doc. 84-85.

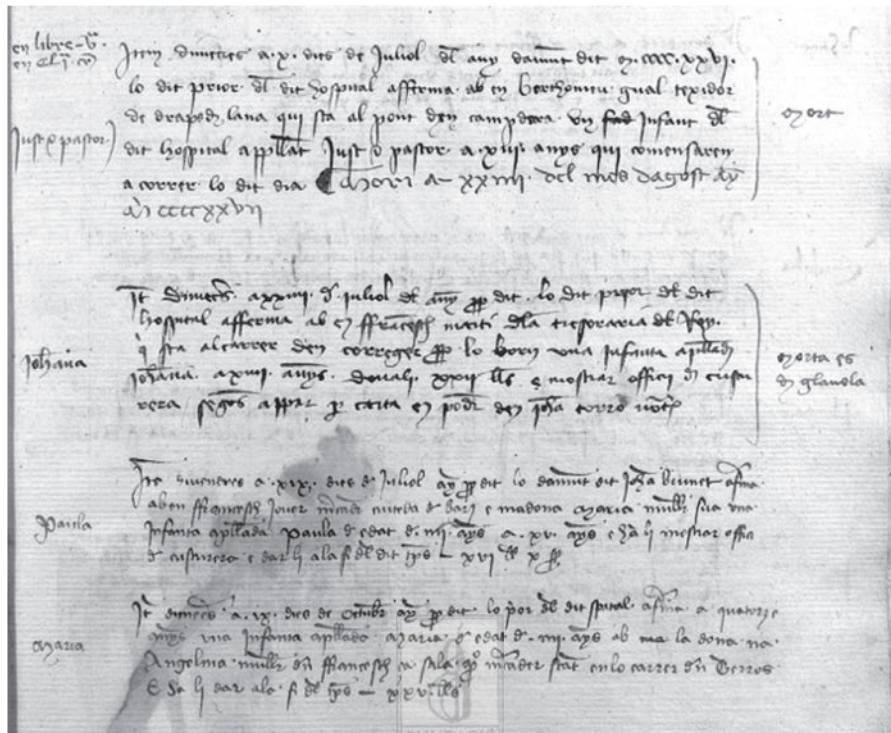

Figura 4: Memorial, f. 15r (mà C). Edició, doc. 97-100.

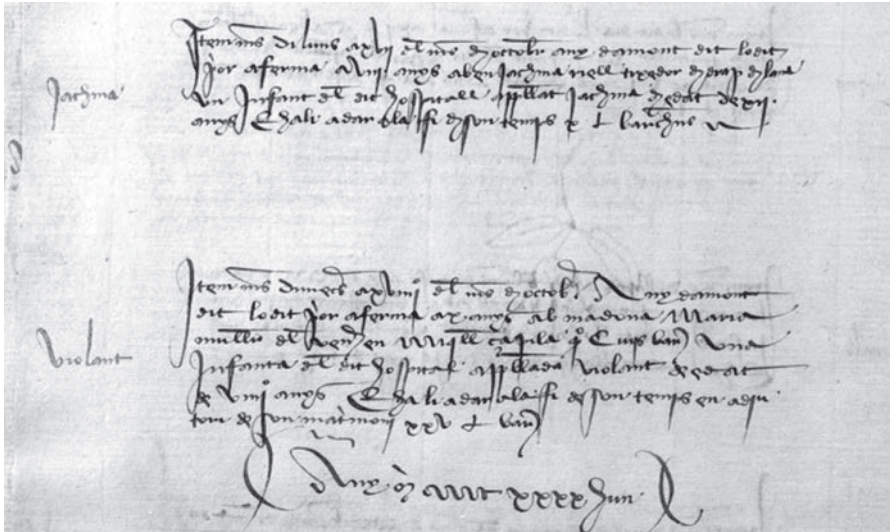

Figura 5: Memorial, f. 23v (mà D). Edició, doc. 173-174.

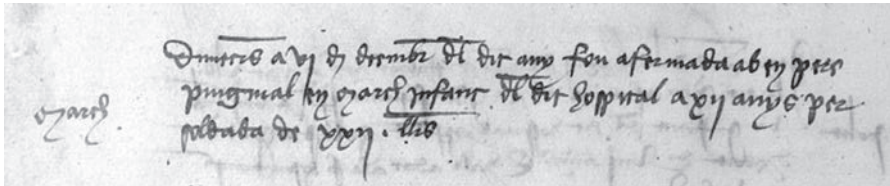

Figura 6: Memorial, f. 30v (mà E). Edició, doc. 227.

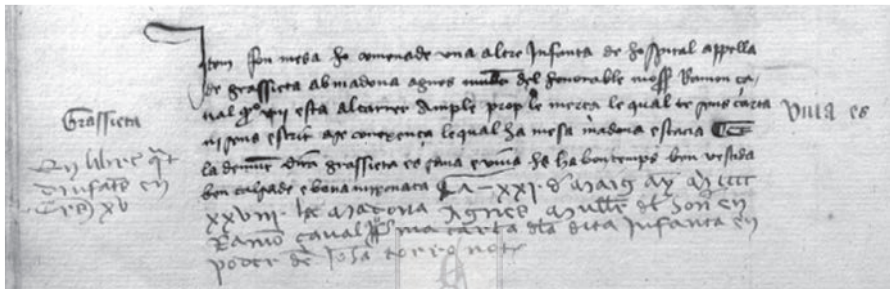

Figura 7: Memorial, f. 10v (mà F). Edició, doc. 67.

EDICIÓ CRÍTICA DEL MANUSCRIT

Normes i criteris de transcripció i edició

El procediment de transcripció s'ha fet d'acord amb les normes proposades per Antoni Furió i Enric Guinot per a l'edició de documents medievals:¹ desenvolupament de les abreviatures sense indicar quines són les lletres restituïdes; ús de l'accentuació, de l'apòstrof, del guionet, del punt volat i de la puntuació segons les normes de la gramàtica catalana actual; regularització de l'ús de la *i* i de la *j*, de la *u* i de la *v*; ús de la *l·l* quan el terme ho requereix, i del punt volat en els casos d'aglutinació de les partícules pronominals *y*, *u* i *us* amb la paraula anterior, si aquesta no és cap forma verbal (que-s, a-n). Així mateix, s'ha regularitzat l'ús de majúscules i minúscules i s'han transcrit amb una *F* les consonants dobles *Ff* en el cas dels noms (Ffrancesc, Fferrer, Fflorentina), dels substantius (fflorins i ffebrer) i verbs (ffou). En el cas de la ciutat de Barcelona, l'abreviatura llatina *Barchna* s'ha desenvolupat com Barchelona, en lloc de Barchinona, quan apareix en un text en català.

Pel que fa als textos en llatí dels protocols notariais, transcrits a les notes a peu de pàgina, les grafies *i* i *j* s'han transcrit sempre per *i*; les grafies *c/t* amb valor de *c*, si no s'han trobat ben diferenciades al text; l'expressió "etcètera", generalment abreviada als protocols notariais (etc.), s'ha resolt en cursiva (*et cetera*). S'han escrit amb minúscula els títols o funcions (rex, episcopus, presbiter, prior). Finalment, les xifres romanes s'han mantingut tal com apareixen en els textos originals.

Per a l'edició, el principal criteri que s'ha seguit ha estat el de màxim respecte pel text original i, doncs, la seqüència dels documents

1. FURIÓ, GUINOT, *Normes de presentació*.

manté el mateix ordre amb què són escrits en el *Memorial*. A cada document li hem assignat un número d'ordre amb xifres aràbigues, sota les quals són indicats els noms del nen o de la nena i, de vegades, les informacions que apareixen als marges de cada document (per exemple: "Antoni, viu és" o "Francescha, morta és").

Segueix el breu resum del contracte, redactat per l'escrivà segons les informacions recollides pel prior de l'hospital, el seu lloctinent o un altre administrador de l'institut. Les informacions contingudes en aquesta part del document han estat comparades amb la versió dels protocols del notari Joan Torró. Aquesta versió se cita o es transcriu, integralment o parcialment, en nota a peu de pàgina, on també troben lloc les referències bibliogràfiques i tota la informació de caràcter històric, filològic i topogràfic.

En els documents en els quals l'assentament es completa amb incidències posteriors sobre el nen o la nena, la transcripció del text ha estat dividida en dues parts: en primer lloc, la síntesi del contracte d'afermament dels nens i, després d'un espai en blanc, la transcripció de la relació sobre la sort de la criatura i/o les seves condicions de vida.

L'aparat crític s'ha situat al final de cada assentament, on s'indiquen les incidències del text: cancel·lacions, correccions, espais il·legibles, interlineats, llacunes, sempre entre claudàtors. Les paraules que no s'han pogut llegir per deteriorament de l'original s'indiquen amb tres punts entre claudàtors. Les lectures dubtoses i comentaris s'han indicat com a tals a les notes a peu de pàgina. Les lletres o paraules omeses per l'escrivà s'han restituint entre claudàtors i en cursiva. Finalment, sota el text, entre parèntesis, s'ha indicat el foli del manuscrit on es troba el document.

Sigles i abreviacions

ACB	Arxiu de la Catedral de Barcelona
AHSCSP	Arxiu Històric de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau
AOIF	Archivio dell'Ospedale degli Innocenti de Florència
BNC	Biblioteca Nacional de Catalunya
Cf.	<i>confer</i> (compareu)
Coord.	coordinat
DCVB	<i>Diccionari català-valencià-balear</i>
DIEC2	<i>Diccionari de la llengua catalana</i> , 2a edició
doc.	document

f.	full
fig.	figura
n.	número
p.	pàgina
r	<i>recto</i>
v	<i>verso</i>
VLCM	<i>Vocabulari de la llengua catalana medieval</i>
vol.	volum

MEMORIAL DELS INFANTS QUE SÓN EXITS
DEL SPITAL DE SANTA CREU DE BARCELONA
E MESOS AB SENYORS DESPUYS QUE LO DIT
SPITAL ÉS ESTAT CREAT, DELS QUALS SÓN ESTADES
PRESES CARTES EN PODER D'EN JOHAN TORRÓ,
NOTARI DE BARCELONA

1

Anthoni, viu és

Primo. A XII de setembre de l'any 1401. Lo discret mestre Simon Fabrè, llavors lochtinent de prior del dit Spital, ab carta feta en poder d'en Johan Torrò, notarii de Barchelona, afermà ab en Bertran Guitard, sartre, a V anys, un infant appel·lat Anthoni, de edat de X anys, e promès-li ensenyar lo offici.¹

1. Cf. AHSCSP, *Manual primer de Joan Torrò*, f. 10v-11r (1401, setembre 12): “die lune, XII die mensis septembris, anno a nativitate Domini M^oCCCC^oprimo. Ego Simon Fabrè, presbiter, locumtenens prioris domus seu hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone, nunc a civitate Barchinone absentis, a proximo instanti festo Sancte Crucis, mensis septembris, ad quinque annos proxime venturos, mitto et affirmo vobis Bertrando Guitard, sartori, civi dicte civitatis, quendam puerum vocatum Anthonium, etatis decem annorum vel inde circa, qui fuit positus in hospitali d'en Vilar eisdem civitatis, nunc noviter transportato dicto hospitali sancte Crucis, causa adiscendi officium vestrum et aliis serviendi vobis in omnibus mandatis vestris. Promittens nomine dicti hospitali quod dictus Anthonius, infra dictum tempus, non recedet a vobis seu servicio vestro sine vestri licentia (...); vos vero dictus Bertrandus teneamini providere ipsum per totum dictum tempus in cibo et potu, vestitu et calciatu, sanitate et infirmitate, bene et condecenter, iuxta suam condicionem, et eciam docere sibi officium vestrum, et nutrire ac tenere ipsum ut filium vestrum. Et quod, in fine dicti temporis, teneamini sibi facere unam gramasiam et unam tunicam, capucium et caligas panni lane novi valoris XIII vel XV solidorum pro canna. Ad hec, ego dictus Bertrandus Guitardi acceptans dictum Anthonium ut discipulum meum, promitto vobis Simoni Fabrè, nomine dicti hospitalis, quod totum dictum quinquennium providebo eidem Anthonium in cibo et potu, vestitu et calciatu, in sanitate et in infirmitate, bene et condecenter, iuxta eius condicionem, et eciam docebo sibi officium meum et nutriam et tenebo ipsum ut filium meum. Et quod in fine dicti temporis faciam sibi unam gramasiam et unam tunicam, unum capucium et unas caligas panni lane novi valoris XIII vel XV solidorum pro canna. Et pro hiis et cetera, et iuro et cetera, hec igitur et cetera”.

Aquest demunt dit Anthoni no-y volgué aturar molt e és anat per lo món sà e là, así que-s feu el mateix matalaser, lo qual és viu e hara és de edat de XXV anys, bon menestral, en Barchelona, e bon cos d'om. E obra ab hun vanover² o matalaser, qui està devant le Lotge. Lo demunt dit Bertran Guitard és mort e le muller a pres hun altre, qui a nom Pere Martorell, calderer, qui està prop los Olés Blancs,³ qui-m mostrà lo dit Anthoni.

(f. 1r)

2

Margalida, viva és

Ítem, lo dit mestre Simon, lo dit dia, afermà ab en Gabriel Forest, notarii, qui està prop lo Pe[...]^a, una fadrina appel·lada Margarida, a XII anys; e promès-li dar a la fi [de son tem]ps^b, en ajuda de meridar, XL lliures.⁴

Aquesta demunt dita Margarida [fou lliur]ada^c a l'hospital car lo dit Gabriell Forest no se n'agradava de sos afers [...]^d. Fou comanada a-n Bernat Farrer, mesurer de vin, e après hac merit⁵ appel·lat Anthoni Bages, saig de la cort del vager. Estant ab lo dit Anthoni Bages se n'anà ab hun hom, que ya més l'an vista.

(f. 1r)

a. Terme il·legible per la tinta esvanida; espai d'aproximadament sis lletres. b. Tinta esvanida. c. Tinta esvanida. d. Terme il·legible per la tinta esvanida; espai d'aproximadament set lletres.

2. Cf. VLMC, vanover: fabricant o mercader de vànoves.

3. Actualment, d'Escudellers Blancs.

4. Cf. AHSCSP, *Manual primer de Joan Torró*, f. 11r-v (1401, setembre 13): "Ego Simon Fabrè, presbiter, locumtenens prioris domus seu hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone (...) ad XII annos proxime tunc sequentes, mitto et affirmo vobis discreto Gabrieli de Forest, notario civi dicte civitatis, quendam puellam vocatam Margaritam, etatis VI annorum vel inde circa, que fuit posita hospitali d'en Vilar nunc adiuncto hospitali iamdicto Sancte Crucis, causa providendi vobis in omnibus mandatis vestris licitis et honestis, die noctique, iuxta suum posse. Promittens quod non recedet a posse vestro absque vestri licentia et cetera (...). Vos vero teneamini et habeatis eam providere in cibo et potu, vestitu et calciatu, et in omnibus aliis suis necessariis, tempore sanitatis et infirmitatis, et dare in fine dicti temporis dicte Margarite, in auxilium sui matrimonii, quadraginta libras barchinonenses de terno. Ad hec ego, Gabriel Forest, acceptans dictam puellam, promitto, per totum dictum tempus, eam providere in cibo et potu, vestitu et calciatu, et in omnibus aliis sibi necessariis, tempore necessitatis (sic, en lloc de sanitatis) et infirmitatis; et dare in fine dicti temporis quadraginta libras (...)"

5. Marit, en lloc de merit.

3

Anthoni, viu és

Ítem, a V de octubre del dit any, ab carta feta en poder del dit notarii, mossèn Jacme Todonyà, canonge, llavors administrador del dit hospital, afermà ab en Johan Sebastià, gerer,⁶ qui està als Olés Blancs, un infant appel·lat Anthoni; e promès-li de mostrar lo offici e provehir-lo; e mes-lo a VII anys.⁷

Aquest demunt dit Anthoni és sa e viu, e ha muller e infants, e està ab son alberch, al carrer dels [Olés]^a Blancs en Barchelona, e bon hom de son cos.

(f. 1r)

a. Terme il·legible per la tinta esvanida.

4

Daniell, mort és

Ítem, lo dit dia,⁸ lo dit mossèn Jacme Todonyà afermà, a VII anys, un altre fadrí ab en Berenguer Bonet, gerer, qui està als Olés Blancs,

6. Cf. DCVB, gerrer: qui fabrica o ven gerres i atuells semblants.

7. Cf. AHSCSP, *Manual primer de Joan Torró*, f. 11v-bis (1401, octubre 5): “Ego Iacobus de Todonyano, canonicus sedis Barchinone, administrator hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone (...) ad septem annos primos et continue venturos completos, mitto et affirmo vobiscum Iohanne Sebastiano, gerrero, civi Barchinone, quendam puerum dicti hospitalis vocatum Anthonium Iohannis, etate septem annorum, vel circa, qui fuit positus in hospitali d'en Vilar dicte civitatis, nunc noviter transportato dicto hospitali Sancte Crucis, causa adiscendi vestrum officium et aliis serviendi vobis in omnibus mandatis vestris *et cetera*. Promittens nomine dicti hospitalis quod dictus Anthonius Iohannis, infra dictum tempus non recedet a vobis seu a servicio vestro sine vestri licentia *et cetera* (...); vos vero dictus Iohannes teneamini ipsum providere, per totum dictum tempus, in cibo, potu, vestitu et calciatu, in sanitate et in infirmitate, bene et condecenter, iuxta suam condicionem, et eciam docere sibi vestrum officium. Et quod, in fine dicti temporis septem annorum, facias ei unum vestitum panni lane de colore, de valoris XIII vel XV solidorum pro canna, scilicet unum sach et unam gramasiam et capucium ac eciam caligas. Ad hec, ego dictus Iohannes Sebastiani, acceptans dictum Anthonium Iohannes ut discipulum meum, promitto vobis dicto Iacobo de Todonyano, nomine dicti hospitalis, quod totum dictum tempus, providebo eidem Anthonium in cibo et potu, calciatu et vestitu, in sanitate et in infirmitate, bene et condecenter, iuxta eius condicionem, et eciam docebo sibi officium meum et nutriam et tenebo ipsum ut filium meum. Et quod in fine dicti temporis faciam sibi unam gramasiam et sacum, capucium ac caligas panni lane de color, valoris XIII vel XV solidorum pro canna. Et pro hiis *et cetera*, et iuro *et cetera*, hec igitur *et cetera*”.

8. Es refereix a la data del document 3 (5 d'octubre), però el protocol notarial diu que el dia era el 7 d'octubre; cf. AHSCSP, *Manual primer de Joan Torró*, f. 12r-bis: “die veneris VII de mensis octobris, anno a nativitate Domini M^oCCCC^oprimo”.

e promès-li de mostrar lo offici e provehir-lo, lo qual ha nom Daniell.⁹

Aquest demunt dit Daniell morí de vèrtolla¹⁰ en lo dit hospital, segons m'a dit madona Francescha, muller qui fo del dit Berenguer Bonet, quòndam, qui està als Olés Blanchs, car ella e lo dit Daniell ho prengueren¹¹ an hun jorn e ella gorí e lo dit infant morí, segons li digueren en lo dit hospital, car no-l tingueren molt.

(f. 1v)

5

Francescha, morta és

Ítem, a XI de novembre del dit any, en Guillem Torró, llavors prior del dit hospital, afermà ab madona Blanca, muller d'en Francesch Martí, quòndam, specier, e an Francesch Mertí, son fill, qui estan al carrer d'en Correger, una fadrina appel·lada Francescha, a XII anys; e promès-li dar a le fi del temps XV lliures.¹²

9. Cf. ibídem (1401, octubre 7): "Ego Iacobus de Todonyano (...) ad septem annos primos et continue venturos completos, mitto et affirmo vobiscum Berengario Bonet, gerrerio, civi dicte civitatis, quendam puerum dicti hospitalis vocatum Denielem, etate septem annorum vel circa, qui fuit positus in hospitali d'en Vilar dicte civitatis, nunc noviter transportato dicto hospitali Sancte Crucis, causa adiscendi officium vestrum et alii serviendi vobis in omnibus mandatis vestris *et cetera*. Promittens vobis, nomine dicti hospitalis, quod dictus Daniel, infra dictum tempus non recedet a vobis seu a servicio vestro sine vestri licencia (...). Ad hec ego, dictus Berengarius Bonet, acceptans dictum puerum ut discipulum meum, promitto vobis dicto Iacobo de Todonyano, nomine dicti hospitalis, quod totum dictum tempus providebo ipsum Danielem in cibo et potu, calciatu et vestitu, in sanitate et in infirmitate, bene et condecenter, iuxta eius condicionem, et eciam docebo sibi officium meum et nutriam et providebo ipsum ut filium meum. Et quod in fine dicti temporis faciam sibi unam gramasiam et tunicam, capucium et caligas dicti panni lane, scilicet de color, valoris XIII vel XV solidorum pro canna. Et pro hiis *et cetera*, et iuro *et cetera*, hec igitur *et cetera*".

10. Cf. VLCM, vèrtola o vèrtolla: glànola o glàngli; cf. també DLC, vèrtola: inflamació d'una glàndula sudorípara axil·lar.

11. Cf. VLCM, subjuntiu de prengre o prendre.

12. Cf. AHSCSP, *Manual primer de Joan Torró*, f. 16r-v (1401, novembre 11): "Ego Guillelmus Torróni, prior hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone *et cetera*, a presenti die ad duodecim annos proxime sequentes, mitto et affirmo vobis domine Blanche, uxori Francisci Martini, quondam apotechari dicte civitatis, et vobis Francisco Martini, filio dictorum coniugum, quondam puellam vocatam Francescham, etatis quinque annorum vel inde circa (...). Ad hec nos dicti Francisca et Franciscus Martini, filius eisdem, acceptantes dictam puellam, promittimus per totum dictum tempus eam providere in cibo et potu, vestitu et calciatu et aliis suis necessitatibus, tam in infirmitate quam sanitate, iuxta eius condecenciam. Et quod in fine dictorum annorum dabimus sibi, in auxilium maritandii quindecim libras monete barchinonensis de terno".

E la demunt dita Francescha fou tornada a l'hospital per rahó com havia mal incurable de truges¹³ o porcelanes¹⁴ fins als peus. E de açò a feta fe madona Blaque, mare de Francesch Martí, e madona Ginebra, muller del dit Francesch, qui estan al carrer d'en Coreger.

(f. 1v)

6

Jaumet, viu és

Ítem, a VIII de febrer de l'any MCCCCII, lo prior afermà ab en Bernat Armentera, argenter, qui està a le Argenteria, un infant appel·lat Jacmet, a VIII anys; e promès-li mostrar lo offici e provehir-lo.¹⁵

Diumenge a VI de desembre, any MCCCCXXII, madona Catelina, muller del dit Bernat Armentera, quòndam, feu relació que'l dit Jacmet stave ab un hom de paratge¹⁶ de Ceregossa. Le demunt dita dona era muller d'en Jacme Memor, notari, e ara és muller d'en Nicholau Pujalt, mercader.

(f. 1v)

7

Johan, viu és

Ítem, a XVI de febrer del dit any, lo dit^a prior afermà ab n'Andreu Duran, argenter, qui està a le Argenteria, un infant appel·lat Johan,^b a VIII anys, e promès-li mostrar lo offici e provehir-lo.¹⁷

13. Cf. DCVB, truja: bony.

14. Cf. *ibidem*, porcellanes: tumors escrofulosos al coll.

15. Cf. AHSCSP, *Manual primer de Joan Torró*, f. 23v-24r (1402, febrer 8): "Ego Guillelmus Torroni (...) ad octo annos (...) affirmo vobis Bernardo Ermentera, argenterio, civi dicte civitatis, Iacmetum, etatis VIII annorum vel inde circa, qui Iacmetus fuit positus in olim hospitali d'en Marcii, nunc dicto hospitali aggregato et unito, causa adiscendi vestrum officium *et cetera* (...). Teneamini dictum Iacmetum providere per dictum tempus in cibo et potu, vestitu et calciatu (...) et in fine dicti temporis facere sibi vestitum completum de panno novo, valenti pro canna XV vel XVI solidorum *et cetera*, et docere dictum officium (...). Ad hec ego, dictus Bernardus, acceptans dictum Iacmetum in discipulum, promicto predicta complere".

16. Cf. VLCM, home de paratge: d'alta extracció, de naixença noble.

17. Cf. AHSCSP, *Manual primer de Joan Torró*, f. 25r-v (1402, febrer 16): "Ego Guillelmus Torroni (...) ad octo annos primo et continue venturos, mitto et affirmo vobiscum Andree Duran, argenterio, civi dicte civitatis, presenti, Iohannetum, qui fuit positus in dicto hospitali, etatis VIII annorum vel inde circa, causa et ratione adiscendi vestrum officium et serviendi vos in omnibus mandatis vestris licitis et honestis (...); vos vero, per totum dictum tempus, teneamini providere dictum Iohannetum in cibo

E lo demunt dit Johan fusuqué gran temps ha, segons m'a feta relació madona Sília, muller d'en Francesch Velerdel, argenter, quòndam, filla del dit Andreu Duran, argenter, e jermana del dit Andreu Duran, argenter, quòndam, menor de dies, qui està al costat de mossèn Jacme Calís.

(f. 2r)

a. dit *afegit a l'interlineat*. b. Jacmet *ratllat i Johan afegit a l'interlineat*.

8

Eulàlia, morta és

Ítem, a XVIII de fabrer del dit any, lo dit prior afermà ab la dona na Francescha, muller d'en Francesch Folc, quòndam, draper, una fadrina, a XII anys; e promès-li dar a la fi del temps XXV lliures.¹⁸ Al carrer de la Mar estave levors e puys han estat tostemps ab mossèn Nadal, lo prevera, ça e là, fins què són mortes.

Diumenge a VI del mes de novembra feu relació madona Blanca, muller d'en Francesch Mertí, quòndam, specier, e germana de la dita Francescha, qui està al carrer d'en Correger, que le demunt dita Eulàlia morí en case de mossèn Nadal, lo prevera, però que le dita fadrina havia complit son temps e més avant III o IIII anys, perquè mossèn Nadal és tengut de setisfer-ho a l'hospital, qui a presos tots los béns de la demunt dita dona Francescha.

(f. 2r)

et potu, vestitu et calciatu, bene et condecenter, iuxta suam condicionem (...) et in fine dicti temporis facere sibi unum vestitum completum, scilicet gramasiam, tunicam, capucium et caligas de panno novo, valenti pro canna XVI solidos barchinonenses, et docere dictum vestrum officium".

18. Cf. *ibídem*, f. 26v (1402, febrer 18): "Ego Guillelmus Torroni (...) ad XII annos primo venturos mitto et affirmo vobiscum domina Francisca, uxor Francisci Folch, quòndam draperii, civis Barchinone, quandam puellulam, etatis trium annorum vel inde circa, vocatam Eulaliam, que fuit posita hospitali d'en Vilar (...). Ad hec ego, dicta Francisca, laudans predicta quibus consentio, promicto, per totum dictum tempus, providere dicte Eulalie in cibo et potu, vestitu et calciatu, in sanitate et in infirmitate suis, bene et condecenter, iuxta suam condicionem; et dabo sibi, in fine dicti temporis, in auxilium sui matrimonii, XXV libras barchinonenses".

9

Daniell, mort és

Ítem, a XXXI de agost del dit any, lo dit prior afermà, a XII anys, ab en Francesch Massager, bayner,¹⁹ qui està al carrer de la Mar,²⁰ un infant appel·lat Deniell; e promès de mostrar lo ofici e provehir-lo.²¹

E lo demunt dit Deniell fou levat al demunt dit Francesch Massager, quòndam, segons que ha feta relació madona Francescha, muller del dit Francesch, e après le fou dit que lo dit Deniell morí en lo hospital, però dix III o IIII anys lo havien tengut; e le dita dona és muller de hun palisser²² qui està al carrer de la Mar, prop en [Mi]róa lo [bo]tiger.^b (f. 2r)

a, b. *Tinta esvanida.*

10

Margalida, viva és

Ítem, a XXIII de setembre de l'any MCCCCIII, l'onrat en Pere Cardona, prior del dit spital, afermà, a X anys, ab en Bernat Ferrer, masurer de vin, una fadrina appel·lada Margarida; e promès-li a dar a la fi del temps XV lliures.²³ Mort és lo dit Bernat Farrer; estave detràs l'ort de la regina.

19. Cf. VLCM, bayner o bainer: beiner, constructor, confeccionador de baines d'espasa.

20. Actualment carrer de l'Argenteria.

21. Cf. AHSCSP, *Manual primer de Joan Torró*, f. 58r-v (1402, agost 31): "Ego Guillelmus Torroni (...) ad duodecim annos primo et continue venturós, mitto et affirmo vobiscum Francisco Massagerii, baynerio, civi dicte civitatis, presenti, Daniele, qui fuit positus in dicto hospitali, etatis V annorum vel circa, causa et ratione adiscendi officium vestrum et serviendi vobis in omnibus mandatis vestris licitis et honestis (...). Vos vero per dictum tempus teneamini providere dictum Daniele in cibo et potu, vestitu et calciatu, bene et condecenter, iuxta suam condicionem, et colere sanum et egram ad consuetudinem Barchinone, et in fine dicti temporis facere sibi unum vestitum completum, scilicet gramasiam, tunicam, capucium et caligas de panno novo valenti pro canna XVI solidi barchinonensis et docere dictum vestrum officium".

22. Cf. VLCM, palisser o pellisser: aquell que prepara, obra pells amb pèl o en fa comerç.

23. Cf. AHSCSP, *Manual primer de Joan Torró*, f. 87v (1403, setembre 24): "Ego Petrus Cardona, presbiter priorque hospitalis seu domus Sancte Crucis Barchinone (...) ad decem annos ab ipso festo in antea primo venturos, mitto et affirmo vobiscum Bernardo Ferrarii, mesurario vini, civi dicte civitatis Barchinone, Margaritam, etatis VII annorum vel inde circa, que fuit posita in dicto hospitali, causa serviendi vobis in omnibus mandatis vestris licitis et honestis (...); vos vero teneamini per totum dictum tempus providere dictam Margaritam sanam et egram in omnibus suis necessariis et eciam eam induere et calciare bene et condecenter et dare sibi in fine dicti temporis

Lo demunt dit Bernat Farrer le meridà, enperò ja és continuada atraç al principi del coern²⁴ la demunt dita Margalida.

(f. 2v)

11

Alienor, viva és

Ítem, a XXV de abril de l'any MCCCCIII, lo dit prior afermà, a XII anys, ab madona Clara, muller d'en Francesch Lena, quòndam jurista, na Alienor, a XII anys; e promès-li dar a la fi del temps XXXV lliures.²⁵ Morta és la dita Francescha, mara de sor Egnès, qui me n'ha feta relació, monge de Jonqueres.

E le demunt dita Alieanor fou tornada a l'hospital e après fou donade al senyor en Julià Roura, notari, qui està als Especiés,²⁶ en Barchelona, lo qual meridà a cap d'un temps e donà-li hun bon hom a qui dien en Pere Roger, lo qual trancave pedre al tay de la ciutat²⁷ e après fusquè e après près marit a Questió d'Empúries,²⁸ e és tornade bona dona.

(f. 2v)

12

Serenata

Ítem, a IIII de janer de l'any MCCCCV, lo dit prior afermà ab en Bernat Descoyll, de Leyda, una fadrina appel·lada Sereneta, a XIII anys; e promès-li dar en ajuda de meridar a la fi del temps XXXV lliures.²⁹

pro solidata quindecim libras barchinonenses, et quod teneamini ipsam instruere bonis moribus et providere ad usum Barchinone, sanam et infirmam”.

24. Cf. doc. 2.

25. Cf. AHSCSP, *Manual primer de Joan Torró*, f. 120r: “Ego Petrus Cardona (...) ad duodecim annos (...) mitto et affirmo vobiscum domina Clara, uxor venerabilis Francisci Lena, quondam, licenciati in legibus, civis dicte civitatis, Alienoram puelliolam, etatis V annorum vel inde circa, que fuit posita in dicto hospitali (...) per totum dictum tempus teneamini ipsam providere in cibo et potu, vestitu et calciatu et in omnibus aliis suis necessariis. Et in fine dicti temporis dare dicte puelle XXXV libras”.

26. Actualment, carrer de la Llibreteria.

27. És la pedrera de la ciutat a Montjuïc.

28. Es refereix a Castelló d'Empúries.

29. Cf. AHSCSP, *Manual segon de Joan Torró*, f. 22v: “(...) Bernardo de Colle, alias Vidal, civi llerdensis (...) puellulam vocata Sereneta, etate trium annorum vel inde circa, que quatuor meses vel circa, sunt elapsi fuit posita in dicto hospitali (...)”.

E le demunt dita Serenata, fadrina, no-n trobam nengunes anseyes al món, tant no he sercat hòmens qui són estats de Leyda, tant que no-n trop.

(f. 2v)

13

Margalida, morta és

Ítem, lo dit prior, a XXXI de janer de l'any MCCCCV, a XII anys, afermà ab en Gonsalbo Dareys, corredor de bísties qui està al carrer d'en Bot, una fadrina appel·lada Margarida; e promès-li dar a la fi del temps per matrimoni XX lliures.³⁰

E le demunt dita infanta morí, estant ella ab lo dit Gonsalbo al carrer d'en Bot, e morí de vèrtolla e soteran-le a le Verge Maria del Pi, hon han lo vas, e tingueren-le en torn V anys.

(f. 2v)

14

Genís, mort és

Ítem, lo primer dia de decembre del dit any,³¹ afermà, a VI anys, ab en Pere Naspler, texidor de drap³² de lana^a qui està al carrer Migà de Sent Pere,³³ prop mosèn Pere Solls, un infant appel·lat Genís; et promès-li de mostrar lo offici e provehir-lo.³⁴

E lo demunt dit Genís fou tornat a l'hospital e morí de afany que havia ja lonch temps an si mateix, he hera coxo. Apar-me que dien que era de Perpeya,³⁵ que ja le-y havien demenat. No-y estigué ab lo demunt dit sinó hun any.

(f. 3r)

a. de drap de lana *afegit a l'interlineat*.

30. Cf. ibídem, f. 27v-28r: "(...) Gonsalvo d'Arenys, curritore animalium, civi dicte civitatis, quendam puellam dicti hospitalis vocatam Margarita, etatis VII vel VIII annorum (...)".

31. Probablement és el dia 8 de desembre. Cf. ibídem, f. 72r: "die martis VIII die decembris anno predicto [1405]".

32. "Drap. Roba o teixit de qualsevol mena": VINYOLES, GONZÁLEZ, "Els infants abandonats", p. 212.

33. Actualment, carrer de Sant Pere Mitjà.

34. Cf. AHSCSP, *Manual segon de Joan Torró*, f. 72r: "(...) Petro Naspler, textori pannorum lane, civi dicte civitatis, presenti, quendam puerum vocatum Genesisius, qui fuit positum in dicto hospitali (...)".

35. Perpinyà.

15

Maria

Ítem, lo primer die de fabrer de l'any MCCCCVIII, lo dit prior afermà, a XVII anys, ab en Miquell Gargalla, parayre,³⁶ e ab madona Eulàlia, sa muller, una fadrina appel·lada Maria; e promès-li dar a la fi del temps, en certa manera, L florins.³⁷

E le demunt dita Maria no-s troba al món ni al segla. Tant yo no he sercat lo món del demunt dit Miquell Gargalla, parayre, a tots quants parayres hic ha e jovens he entichs. Hoc noresmeys son estat a tirador hi a la guarda que no troben aytal nom.

(f. 3r)

16

Pere [Arnau],³⁸ viu és

Ítem, a XVI de agost del dit any, lo dit^a prior afermà, a XIII anys, ab en Pasqual Laupart, cofrer, qui està devant misser Berenguer Desvals, un infant appel·lat Pere [Arnau]; e promès de mostrar-li lo offici e provehir-lo.³⁹ Lo demunt dit Lopart és mort.

E lo demunt dit Pere [Arnau] fou tornat a l'hospital, que havia mal en si en un uyll, perquè madona Francescha, muller del dit Lopart, quòndam, qui està ab hun capellà a la Porta Farise,⁴⁰ lo veyà anar per villa, que·ll havien mes ab altre. E après a estat hun temps que no l'a vist, que no sap si és mort ni viu.

(f. 3r)

a. dit *afegit a l'interlineat*.

36. Cf. VLCM, parayra o paraire: operari de l'art de la llana que prepara i carda la llana per al filat i els draps per al perxat.

37. Cf. AHSCSP, *Manual segon de Joan Torró*, f. 136v-137r: "(...) Michaeli Gargalla, paratori pannorum lane, et domine Eulalie (...) quandam puellam vocatam Maria, que fuit posita in dicto hospitali, etatis nunc duorum annorum et medii, vel inde circa (...)".

38. Probablement hi ha un error de transcripció en el *Memorial* perquè en l'acta notarial el mateix nen es diu Arnau; per tant, cf. AHSCSP, *Manual tercè de Joan Torró*, f. 15r.

39. Cf. *ibídem*: "(...) Pascasio Leupart, coffrerio civi Barchinone, Arnaldum, puerum portatum in dicto hospitali, in quinto anno sue etatis constitutum vel circa (...)".

40. Portaferriusa.

17

Euffrasina

Ítem, a XXIII de setembra de l'any MCCCCIX, lo dit prior afermà ab madona Margarida, muller d'en Johan Claramuntes, florentí, quòndam, una fadrina appel·lada Eufрасina, a XIII anys; e promès-li dar a la fi del temps XXX lliures.⁴¹

E le demunt dita Eufрасina no se'n troba res ne de la dona Margarida. Los huns diuhen que tots són morts, e altres diuen que no-n saben res. Tant jo no he demanats a tots quants florentins hi ha mullers lurs.

(f. 3r)

18

Johan, viu és

Ítem, a XXV de setembre de l'any MCCCCX, lo dit prior afermà, a XII anys, ab en Bernat Desplà, argenter, qui està a le Argenteria, un infant appel·lat Johan; e promès-li de vestir-lo e provehir.⁴²

E lo demunt dit Johan fou levat al dit Bernat Desplà, que no·l tengué sinó hun mes, dien que lo pare de qui era l'infant lo demanava. Aprés lo va veura estar ab en Johan Calders, flaquer, qui estave prop les Penedides.

(f. 3v)

19

Johan, viu és

Ítem, a XIII de març de l'any MCCCCXI, lo dit prior afermà, a X anys, ab en Johan Calders, flaquer, qui està devant lo portal de Jonqueres,⁴³ un infant appel·lat Johan; e promès-li dar a la fi del temps XX florins.⁴⁴

41. Cf. AHSCSP, *Manual tercer de Joan Torró*, f. 43v-44r: "(...) mitto et affirmo vobiscum, domine Margarite, uxori Iohannis Claramuntes, quondam, civitatis Florencie, nunc vero habitatrici Barchinone, presenti, quondam puellam dicti hospitalis, que fuit filia Berengario de Podio, quondam, qui in dicto hospitali decessit (...) in etate III annorum vel inde circa (...)".

42. Cf. ibídem, f. 85v-86r: "(...) Bernardo de Plano, argentario, civi dicte civitatis, presenti et acceptanti, Iohanectum Petri, qui fuit positus in dicto hospitali (...) in etate sex vel septem annorum (...)".

43. Portal de la muralla del segle XIII a l'actual carrer de Jonqueres.

44. Cf. AHSCSP, *Manual tercer de Joan Torró*, f. 123r: "(...) Iohannes Calders, flaquerio civi civitatis Barchinone, quondam puerum vocatum Iohannem, qui fuit positus in predicto hospitali, etatis octo annorum (...)".

E lo demunt dit Johan fou levat al dit Johan Calders, que li sebé greu, però apar en una carta feta en poder del senyor en Johan Torrò, notari. E après, mosèn Cardona, prior qui era levors, lo mes ab en Faran lo payer.

(f. 3v)

20

Johan, viu és

Ítem, lo primer die de abril de l'any MCCCCXI, lo dit prior afermà, a XII anys, ab n'Aleix Todonyà, pintor, qui està al carrer dels Miralles,⁴⁵ un fadrí del dit hospital; e promès a le fi del temps vestir-lo.⁴⁶

E lo demunt dit Johan fusqué a cap de VII o VIII anys con ach estat ab lo dit n'Aleix per mal solàs que li havia, car amenave-l mal calsat e mal vestit, segons m'a feta relació madona Francescha, muller d'en Elaxandri Villela, quòndam^a, e madona se filla, madona Eulàlia, muller d'en Francesch Rovira, espezer, qui estan devant en Sagrau, lo botiguer.

(f. 3v)

a. quòndam *afegit a l'interlineat*.

21

Francesch, mort és

Ítem, a IIII de abril del dit any, lo dit prior affermà, a X anys, ab en Ramon Gironella, prevera, qui està devant los Bays Nous, un infant appel-lat Francesch; e promès-lo provehir e mostrar-li letres e vestir.⁴⁷

E lo demunt dit Francesch morí en l'any MCCCCXX en poder del vicari de la Rocha, e de açò feu fe en Salvador Flagedell, prevera.

(f. 3v)

45. Actualment, carrer de Mirallers.

46. Cf. AHSCSP, *Manual tercer*, f. 127v-128r: "(...) Alexio de Todonyà, pictori civi Barchinone, quendam puerum vocatum (*segueix espai vacu corresponent a nou lletres*), qui fuit positus in dicto hospitali, nunc in etate sex vel septem annorum vel circa (...)".

47. Cf. *Ibidem*, f. 128v: "(...) discreto Raymundo Geronella, presbitero beneficiato in ecclesia sedis Barchinone, Franciscònum, in etate septem annorum vel inde circa, qui fuit positus in dicto hospitali (...)".

22

Bernat, viu és

Ítem, a X de juny de l'any MCCCCXII, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab en Simon Martorell, argenter, qui està al carrer del Mill,⁴⁸ un infant appel·lat Bernat; e promès de provehir e vestir-lo.⁴⁹

E lo demunt dit Bernat fou levat al dit Simon Martorell; e après lo meteren ab n'Anthoni Quintane, argenter, qui està al carrer del Mill; e après lo se n'amanà en Costabella, que deya que era son jermà; e après fusqué. Vens-los hara sà e viu en Saragoça de Aragó, bon argenter segons han dit alguns argentés.

(f. 4r)

23

Domingo, mort és

Ítem, a XI de desembre de l'any MCCCCXIII, en Pere Agremunt, llavors reebador⁵⁰ del dit hospital, afermà, a IX anys, ab en Johan Darder, beyner,⁵¹ qui està al carrer de la Mar, un infant appel·lat Domingo; e promès dar-li a la fi XVIII florins.⁵² Lo demunt dit Johan Darder és mort e le muller és viva.

E lo demunt dit Domingo ac afany una vegada e tornare-lo, e gorí,⁵³ e puy cobraren-lo.⁵⁴ E a cap de hun temps vench·l mal al coyll e, con veeren que no-n podie gorir, tornaren-lo a l'hospital. E de fet morí de aquell mal, segons han testificat la muller del demunt dit Johan e tot lo veynat.

(f. 4r)

48. Carrer desaparegut quan es va obrir la Via Laietana

49. Cf. AHSCSP, *Manual quart de Joan Torró*, f. 34r-v: "(...) Simoni Martorelli, argentario civi dicte civitatis Barchinone, quendam puerum vocatum Bernardum, qui fuit positus in predicto hospitali, etatis octo annorum vel inde circa (...)".

50. Cf. VLCM, rebedor: persona encarregada de rebre, de cobrar diners públics. Cf. també Roca, *Ordinacions*, p. XXI.

51. Cf. DIEC2, beiner: fabricant de beines per a espases i dagues.

52. Cf. AHSCSP, *Manual quart de Joan Torró*, f. 102v: "(...) Iohanni Darder, baynerio civi predictae civitatis, Dominicum, puerum qui fuit positus in hospitali Sancte Crucis predictae civitatis, nunc in etate septem annorum vel inde circa (...)".

53. Cf. VLCM, gorir: guarir.

54. Probablement, es refereix a la restitució dels diners que l'Hospital li havia donat per quedar-se amb Joan Darder i aprendre l'ofici.

24

Lorença, morta és

Ítem, a XXIII de novembra de l'any MCCCCXIII, en Pere Johan, enfermer del dit Spital, afermà, a XII anys, ab en Phaliu Socarrats, sartre, e ab madona Isabel, muller sua, qui estan a le Quintana,⁵⁵ devant alà hon baten les pells, una infanta appel·lada Lorença; e prometeren-li dar a la fi del temps XXXIII lliures.⁵⁶

E le demunt dita Lorença morí de vèrtola entorn de V en VI anys fa e soteraren-la en lo vas del dit Socarrats a madona Sancta Maria de la Mar. E tingueren-la entorn de III en IIII anys. E de açò m'an feta relació la dita madona Isabell e tot lo veynat.

(f. 4r)

25

Barnadó, viu és

Ítem, a V de abril del dit any, los honorables n'Anthoni Bussot e Johan Boschà, administradors del dit hospital, afermaren ab en Jordi Miquell, qui està al palau de la regina Margalida, en Barnadó, infant, a X anys; e promès de provehir-lo e mostrar-li letres.⁵⁷

E lo demunt dit Barnadó és bon fadrí e és sa e viu e apren bé de letre e està ab lo dit Jordi Miquell, qui és mestre de le escola major, axí bé, pot ésser bo que lo mestre té en casse e lo té axí con si fos son fill.

(f. 4v)

26

Margalida, viva és

Ítem, lo dit dia, los dits administradors afermaren ab en Jacme Serra, fuster, qui està al cantó del carrer d'en Carrabasa,⁵⁸ detràs en Resselat,

55. Actualment, és el carrer d'en Quintana.

56. Cf. AHSCSP, *Manual quart de Joan Torró*, f. 137v: "(...) Felicio Socarrats, sartori civi dicte civitatis, et domine Isabeli, eius uxori, una puella vocata Laurencia, constituta in etate sex annorum vel inde circa, que posita fuit in hospitali predicto (...)".

57. Cf. AHSCSP, *Manual cinquè de Joan Torró*, f. 6v: "die veneris, V mensis aprilis, anno a nativitate Domini MCCCCXV^o (...) mittimus et affirmamus vobiscum Georgio Michaelis, civi Barchinone, doctori scolarium, Bernardonum, in etate sex annorum vel circa, constitutum, qui fuit positus in dicto hospitali, causa serviendi vobis et adiscendi licteras (...) et eiam teneamini eidem docere licteras gramaticales et logicales (...)".

58. Carrer existent, al barri de la Mercè.

e ab sa muller, a XII anys, Margalida^a; e prometeren-le de donar-li a la fi del temps, per maridar, XXX lliures.⁵⁹

E la demunt dita Margalida fou levada per mans de l'honrat en Johan Boschà al dit Jacme Serra. E après fou messa ab madona Costança, qui està devant lo portal de Santa Catelina,⁶⁰ gran amiga de la senyora. Dix madona Costança que mala via feu.

(f. 4v)

a. Margalida *afegit a l'interlineat*.

27

Serenoy, morta és

Ítem, a XII de abril del dit any,⁶¹ lo dit Miquell Canals afermà ab en Francesch Barçeló, rejoler, qui està fora lo portal dels Teyés,⁶² una infanta apel·lada Serenoy; e promès-li dar a la fi del temps XL lliures.⁶³

E le demunt dita Serenoy morí en poder d'en Francesch Barsaló e soteran-le en lo vas del dit Barsaló a madona Sancta Maria del Pi, però le dita Serenoy estech ab en Pere Lorens, menescal,⁶⁴ qui està a le place de l'Oli,⁶⁵ de III en IV anys, car les mullers eren parentes, però lo dit Barçeló le se'n tornà a la cassa sua e puyt morí vèrtola segons demunt és dit.

(f. 4v)

59. Cf. AHSCSP, *Manual cinquè de Joan Torrò*, f. 7r-v: "(...) Iacobo Serra, fusterio civi Barchinone, et domina Eulalia, uxori vestra, textitori velorum, Margaritam, etatis VI annorum vel circa, que fuit posita in dicto hospitali (...)".

60. Convent de Santa Caterina dels dominics, situat a l'actual mercat de Santa Caterina.

61. L'any és el 1415; cf. AHSCSP, *Manual cinquè de Joan Torrò*, f. 9r.

62. Al final del carrer dels Tallers, vers la ronda de Sant Antoni.

63. Cf. AHSCSP, *Manual cinquè de Joan Torrò*, f. 9r: "(...) ad decem annos primo et continue venturós, mitto et affirmo vobiscum Francisco Perayda, alias Barçaló, reioleiro, civi predictae civitatis, quandam puellam vocatam Serenoy, que posita fuit in dicto hospitali, constitutam in etate octo annorum (...)".

64. DCVB, Menescal: persona que té com a professió curar les malalties de les bèsties.

65. Plaça desapareguda quan es va obrir la Via Laietana.

28

Margalida, viva és

Ítem, a XXIII de abril del dit any,⁶⁶ afermaren ab madona Johaneta, muller de mossèn Galceràn de Rossanes, quòndam, de Vellàs,⁶⁷ una fadrina appel·lada Margarida, a XII anys, e promès dar-li en la fi del temps XL lliures.⁶⁸

E le demunt dita Margalida és sana e vive, he ha antorn de^a XIII en XV anys, e hestà ab mossèn Roger de Rossanes, car madona Johana és morta. Hoc noresmeys nos havien dit que la volien vendre.

(f. 5r)

a. de *afegit a l'interlineat*.

29

Johanet, viu és

Ítem, a XVI de agost del dit any, en Jacme Çaseu, en nom del dit spital, afermà, a XIII anys, ab en Jacme Perades, sartre, qui està a le place de l'Oli, un infant appel·lat Johanet; e promès-lo provehir e a la fi del temps vestir-lo e dar-li X florins.⁶⁹

E lo demunt dit Johanet és viu, segons relació que ha feta lo dit Jacme, present lo senyor en Jacme Sesseu, que lo dit Johanet estat retut a l'hospital a mossèn lo prior, e apar-me que mossèn lo prior l'a traspostat e l'a mès ab altre. E après mossèn lo prior m'a dit que lo dit Johanet és^a fuyt.

(f. 5r)

a. *Segueix mort ratllat*.

30

Angelina, morta és

Ítem, a X de fabrer de l'any MCCCCXVI, lo dit en Jacme Çaseu afermà ab en Johan Perés, mariner, e ab madona Catharina, muller sua,

66. L'any és el 1415; cf. AHSCSP, *Manual cinquè de Joan Torrò*, f. 10r.

67. Segurament volia dir Vallès.

68. Cf. AHSCSP, *Manual cinquè de Joan Torrò*, f. 10r: "(...) venerabili domine Iohanecte, uxori honorabilis Galcerandi de Rosanis, quondam, militis, domiciliati in Vallesio, quandam puellam vocatam Margaritam, etatis VI annorum vel circa, que fuit posita in dicto hospitali (...)".

69. Cf. ibídem: "(...) Iacobo Perades, sartori civi predictae civitatis, quendam puerum vocatum Iohanucium, etatis quatuor annorum, qui fuit positus in predicto hospitali (...)".

qui està al cantó del carrer d'en Bel·loch,⁷⁰ a XVIII anys, una fadrina apel·lada Angelina; e prometeren-li a la fi del temps per a maridar e donar XL lliures.⁷¹

E la muller del demunt dit Perés feu relació dichmenge a VI de desembre que la dita Engelina morí de glànola⁷² en son poder; a la villa de l'Arbors,⁷³ en agost de l'any XX, car lo dit Parés here batle⁷⁴ de l'Arbors levors.

(f. 5r)

31

Anthònia, viva és

Ítem, a XXI de agost del dit any,⁷⁵ en Jacme Çaseu afermà, a XIII anys, ab la dona na Anthònia Boschana, habitadora al carrer d'en Font, a le volte d'en Johan de Junyent,⁷⁶ en Barchelona, n'Anthònia^a, infanta de l'hospital; e promès-li dar a la fi del temps XXX lliures.⁷⁷

E le demunt dita Anthònia és vive e sane e bona fadrina e si avia merit no s'o preseria. A pres marit le dita Anthònia hun blanquer qui a nom Cresià Martí, qui està dejús la volta del Forn de Sent Cugat.⁷⁸

(f. 5r-v)

a. *Segueix* Boschana habitadora *ratllat*.

32

Cassandre o Aldonça, viva és

Ítem, a XV de abril del dit any,⁷⁹ lo dit Jacme Çaseu liurà a l'honrat en Francesch Çaplana una infanta del dit hospital apel·lada Cassandre

70. Carrer desaparegut de l'antic barri de la Ribera.

71. Cf. AHSCSP, *Manual cinquè de Joan Torró*, f. 34r-v: "(...) Iohannes Parés, marinerio, et domina Caterina, uxori vestra (...) quandam puellam que posita fuit in hospitali predicto, vocatam Angelinam, etatis quatuor vel quinque annorum vel circa (...)".

72. Cf. VLCM, glàmola: pesta, tumor, bua, bubò.

73. Vila de l'Arboç, al Penedès.

74. Cf. VLCM, batle o batlle: governador de ciutat o de lloc poblat.

75. L'any és el 1415; cf. AHSCSP, *Manual cinquè de Joan Torró*, f. 24v: "die mercurii, XXI augusti, anno a nativitate Domini MCCCC°XV°".

76. No s'ha pogut identificar aquest topònim.

77. Cf. ibídem, f. 24v-25r: "(...) domina Anthonia Boschana, habitatrici Barchinone, Anthoniam, puellam, que fuit posita in hospitali Sancte Crucis predicti in nono anno sue etatis (...)".

78. Actualment carrer del Forn de la Fonda, que estava al costat de la desapareguda parròquia de Sant Cugat del Rec.

79. L'any és el 1416; cf. ibídem, f. 43v.

ho Aldonça; e promès-li dar a meridar L lliures e, entretant, si la dita infanta venia a edat de X anys, ultra les dites L lliures, dar a l'hospital XL florins, dels quals n'a pegats al spital X.⁸⁰ An-lo mort^a.

E le demunt dita Cassandre o Aldonça és viva e està en poder de madona Francescha Vilela, havia sua, e de se mare, madona Aulàlia, mare de la dita infanta, qui està prop lo Pi; però le dita infanta és geperuda, car estech an casa d'en Nicholau Gixar, procurador, e queyech de una tàpia e trancàs.

(f. 5v)

a. Segueix e és ne ratllat. Probablement s'havia de ratllar també An-lo mort.

33

Vespesià, mort és

Ítem, a IIII de setembre de l'any MCCCCXVI, en Pere Pallicer, scrivà de ració del dit hospital, afermà ab en Pere March, spezer, qui està devant lo porxo Vey del Forment, a mar,⁸¹ a XII anys, en Vespezià, infant; e promès-li de mostrar lo offici e dar a la fi del temps X florins.⁸²

E lo dit Pere March feu relació que-l dit Vespesià morí de glànola en casa sua a III de novembre, any MCCCCXX, e sotera-l al seu vas a madona Santa Maria de la Mar.

(f. 5v)

34

Johaneta, morta és

Ítem, a XXVI de setembre del dit any, lo dit Jacme Çaseu afermà, a XIII anys, ab en Jacme Cursà, texidor de lana, na Johaneta, infanta del dit spital; e promès-li de mostrar lo offici e provehir-la e dar-li X florins a la fi del temps.⁸³

80. Cf. ibídem: "(...) mitto vobiscum venerabili Francesco Ça Plana, civi predictae civitatis, Cassandram, puellam, in etate duorum annorum (...)".

81. Cf. VLCM, porxo o porxe: lloc cobert a l'entrada d'una església, entorn d'una plaça, d'alt d'un edifici. És el pòrtic del Forment, a prop del carrer del Consolat del Mar i de la Llotja de Mar.

82. Cf. AHSCSP, *Manual cinquè de Joan Torró*, f. 53v-54r: "(...) Petro March, spazerio civi dicte civitatis (...) Vespesianum, in etate quinque annorum vel circa (...)".

83. Cf. ibídem, f. 54v: "(...) Iacobo Cursa, textori pannorum lane, civi dicte civitatis, Iohannetam, in etate trium annorum vel circa constitutam, que fuit positam in dicto hospitali (...)".

E le demunt dita infanta se n'anà a Terragona ab dit Jacme e se muller e ab sos infants. Apar-me que al veynat del carrer de Sant Pere Migà on estava m'an dit que tots són morts a Terragona de vèrtola, però jo m'o demaneré millor con yo hi aniré, si a Déus plau.

(f. 5v-6r)

35

Berthomeu, viu és

Ítem, a III de novembre del dit any, lo dit Jacme Çaseu afermà, a XII anys, ab en Lorens Scolà, rector de Santa Maria de Térmenes, del Bisbat d'Urgell, en Berthomeu, infant del dit hospital; e promès-li de mostrar letres e dar a la fi del temps XX florins.⁸⁴

E lo demunt dit infant Berthomeu m'an dit que és viu, però a m'o dit mossèn Bernat Guisses, prevere, qui està an lo monestir de Madona Sancta Anna, e noresmeys m'a dit que si hi fem una letre, que hi darà recapte.

(f. 6r)

36

Besatriu, morta és

Ítem, lo dit dia, lo dit Jacme Çaseu afermà, a XV anys, ab en Johan Bertran, tender qui està prop lo Born, en Barchelona, una infanta appel-lada Beatriu; e promès-li dar a la fi del temps L lliures.⁸⁵

E le demunt dita Besatriu és morta de mal de lop⁸⁶ e de vèrtolla en poder del dit Johan Bertran e soteran-le al seu vas a madona Sancta Maria de la Seu; e après li-n han liurada una altre qui ha nom Tecla, appar avant en lo XVI capítol^a.

(f. 6r)

a. Appar avant en lo XVI capítol, *escrit per una mà diferent (vegeu document 51)*.

84. Cf. *ibídem*, f. 56r-v: "(...) discreto Laurencio Scola, presbitero rectori ecclesie Sancte Marie de Termens, diocesis Urgellensis, Bartholomeum infantem, etatis sex annorum vel circa, qui in eodem hospitali fuit positus (...)".

85. Cf. *ibídem*, f. 56v: "(...) Iohanni Bertran, civi Barchinone, Beatricem puellam, etatis quinque annorum vel circa, que fuit posita in dicto hospitali (...)".

86. Cf. VLCM, mal de llop: lupus, afecció cutània de naturalesa tuberculosa que ataca especialment la cara.

37

Gabriel, mort és

Ítem, a XXX de janer de l'any MCCCCXVII, lo dit Jacme Çaseu afermà, a XVII anys, ab n'Anthoni Losa, gerrer, un infant appel·lat Gabriell; e promès-li dar a la fi del temps XX florins.⁸⁷

E lo demunt dit Gabriell morí de glànola e soteran-lo a la Verge Maria del Pi en lo vas del dit Anthoni Losa, gerrer, segons m'a feta relació madona Eulàlia, muller del dit Anthoni, quòndam.

(f. 6r)

38

Margalida, morta és

Ítem, a XIII de abril del dit any, lo dit Jacme Seseu afermà ab en Miquell Squiu e ab madona Eulàlia, muller sua, una infanta del dit hospital appel·lada Margarida, a XIII anys; e prometeren-li dar a la fi del temps XXVII lliures, X sous.⁸⁸

E le demunt dita infanta fou tornada a l'hospital e morí de glànola en l'any MCCCCXVIII, de mal de glànola, lo qual Miquell Squiu estava als Cotonès.⁸⁹

(f. 6v)

39

Thomasa, morta és

Ítem, a XI de juny del dit any, lo dit Jacme Çaseu afermà, a XIII anys, ab en Ramon Matleu, mercader, una fadrina appel·lada Thomase; e promès-li dar a la fi del temps XXX lliures, lo qual Ramon Matleu estava devant les cases de Sant Johan e ara està a Sarrià.⁹⁰

87. Cf. AHSCSP, *Manual cinquè de Joan Torró*, f. 61v-62r: "(...) Anthonio Losa, gerrerio civi dicte civitatis, Gabrielem infantem, etatis trium annorum vel inde circa, qui in eodem hospitali fuit positus (...)".

88. Cf. ibídem, f. 66v-67r: "(...) Michaeli Asquium, mercatorii, et domine Eulalie, uxori vestre, quandam infantam vocatam Margaritam, etatis quatuor annorum vel inde circa que in dicto hospitali fuit posita (...)".

89. Probablement és l'actual carrer dels Cotoners.

90. Cf. ibídem, f. 71v-72r: "(...) Raymundo Ma(t)leu, mercatori, civi dicte civitatis, quandam puellulam, que fuit posita in dicto hospitali, vocatam Thomasa(m), etatis quatuor annorum vel inde circa (...)".

E le demunt dita Thomasse morí entorn de IIII anys fa a casa del senyor en Nicholau Farrer; jenre⁹¹ del dit Ramon Matleu, qui estava a le devallade de Sent Just,⁹² e sotera-le al dit vas seu, e morí de glànola. (f. 6v)

40

Margalida, viva és^a

Ítem, a XXVII de febrer de l'any MCCCCXX, en Miquell Canalls, prevera rehebedor del dit hospital, afermà ab madona Anthònia, muller de Johan Garau, qui està a Caules de Malaveya,⁹³ però le muller està a Terragona hara, una infanta apel·lada Margarida, a XII anys; e promès-li dar per soldada XX lliures en certa manera.

E le demunt dita Margalida fou furtada per son pare; ja ho digüerem de present al prior de l'hospital; e açò e sabut per la mara de la demunt dita Anthònia, muller del dit Johan, qui està devant lo senyor en Mathe-ró, devant lo portal dels Orbs,⁹⁴ muller d'en Berenger lo revenedor.

(f. 6v)

a. *Al costat esquerre de l'assentament*: Aquest capítol devia ésser al XXV, al comensament.

41

Romiata, morta és

Ítem, en poder d'en Johan Torró, notari, a XIX dies de març de l'any MCCCCXX, fou feta carta de metre ab en Ramon dez Lor, ciutadà de Barchelona, qui està al carrer de la^a Bòria,⁹⁵ una infanta de adat de V anys apel·lada Romiata,⁹⁶ a X anys; prometent lo dit Ramon dar en la fin del temps per a maridatge de la dita fadrina la quantitat defora posada o la porata de aquella en cas que abans morís o per mal so-làs⁹⁷ la-n aguessen a traure. Lo Ramon està a hun carrer qui està o ix devant l'onrat en Johan Ros.⁹⁸

91. Cf. VLCM, genre: gendre.

92. Carrer que baixa de la basílica de Sant Just i Sant Pastor.

93. Caldes de Malavella (la Selva).

94. Actualment Portal de l'Àngel.

95. Existeix actualment.

96. Cf. AHSCSP, *Manual cinquè de Joan Torró*, f. 129v: "Ramoneta".

97. Cf. VLCM, solàs o solaç: confort, consol, esbargiment.

98. Cf. AHSCSP, *Manual cinquè de Joan Torró*, f. 129v: "(...) mitto et affirmo vobis Raymundo del Lor, mercatori civi dicte civitatis (...), quandam puellam vocatam Ramonetam, etatis quinque annorum vel inde circa, que fuit posita in dicto hospitali (...)".

E la demunt dita infanta morí de vèrtola con lo[s] seus moriren e soteran-la a madona Santa Maria de la Seu, hon a lo vas. Appar-me que seberen lo pare e le mare qui era, más tots són morts.

(f. 7r)

a. de la *afegit a l'interlineat*.

42

Cathalina, viva és

Ítem, en poder d'en Johan Torró, notari, a XVIII de març, any MCCCCXXII, fou mesa Catelina ab madona Johana, muller d'en Elfonso Reverdic, escuder,⁹⁹ lo qual està a la Gualtrú,¹⁰⁰ al costat o devant la dita esgléya de la Gualtrú, a VIII anys; e a-li a donar XXX lliures a merit a cap dels dits nou anys, e si moria, prorrata.

E le demunt dita Cathalina és viva e sana, e bona fadrina, e és ja grandeta e va molt bé aresada,¹⁰¹ car no li porien fer més, axí con si fos lur filla, e asò yo m'o he vist con cercave los diners, los diners^a dels basins.

(f. 7r)

a. los diners *repetit*.

43

Costança, viva és

Ítem, fou messa ab senyor una infanta apel·lada Costança, de l'hospital, ab la honrada madona d'en Blada, XXIII de juliol de l'any MCCCCXV, a XX anys; e promès-li de dar a la fi del temps XL lliures, le qual madona en Blada està al carrer qui va a Muntalegra,¹⁰² devant l'ort del Carme.

E le demunt dita Costança fou tornada a l'hospital per dues vegades, mal e greu que sàpia a madona en Blada que se'n plorava, la rahó, per ço con lo para de la infanta li manasava tot jorn que le furtaria, e per aquesta rahó le tornà. E après le encontrà e va-li demenar que son pare l'evia quitada e le trech de l'hospital, lo qual havia nom en Fransoy lo pintor.

(f. 7r)

99. Cf. VLCM, escuder o scuder: servent noble a sou d'un senyor.

100. Actualment al municipi de Vilanova i la Geltrú.

101. Cf. DCVB, arresar o arrear: guarnir; proveir quelcom de les coses necessàries al seu ús o al seu adorn.

102. Carrer de Montalegre.

44

Margarida sarda, morta és

Ítem, fou mesa ab senyor una infanta appel·lada Margalida, sarda, la qual hinc trac misser Johan Servint, administrador de l'hospital ólim, e mes-la ab en Bagà e ab se muller, cosina del dit misser Johan, qui estava a les cases de Sant Anthoni per misser Johan Desplà, a XVIII anys; e que li donàs a meridar XXX lliures lo canellar, segons m'an dit. És en poder d'en Johan Torró, notari, qui-n pres le carta.

E le demunt dita infanta Margalida morí en lo dit espital de vèrtolla, segons m'a feta relació madona le muller d'en Bagà, qui està ara devant n'Ernau Sesillas, lo notari, al carrer de misser en Perendéu Cardona.

(f. 7v)

45

Anthonello, viu és

Ítem, a IX de setembre, l'any MCCCCXVI, fou mes ab senyor^a, Anthonello, infant de l'hospital, ab en Ramon Loret, argenter, qui està al carrer Nou, per lo carrer d'en Jacme Girat,¹⁰³ present en March Cayes, argenter.

E le demunt Anthonello fou tornat a cap de III mesos, que no-l tench pus, car lo veynat havia mal corada le muller del demunt dit Ramon, que dehien que era son fill del dit Ramon e que li semblava. E per ço que lo infant no agés mal solàs e mal ayre, lo dit Ramon lo tornà, present lo demunt dit en March Cayes, argenter. E après lo dit Ramon m'a dit que ab hun especier lo vehé estar.

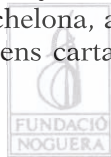
(f. 7v)

a. *Segueix Bernat ratllat.*

46

Anthoni trobat, viu és

Ítem, a XV del mes de juny, l'any MCCCCXVIII, fou mes a frare del monestir de Framenós de Barchelona, al qual fou comenat a fra Janer, del dit orde, Anthoni trobat, sens carta.

103. Probablement, el carrer de Jaume Giralt, al barri de Sant Pere.

E lo demunt dit Anthoni no-l volgueren jaquir.¹⁰⁴ Vastir lo àbit, per ço s'o dien con no sabien lo para e la mare, e fra Janer a-l comenat envés al carrer de la Boqueria, a casa de hun seu amich, car fra Janer és a Tolosa. Més con sie vengut, levors mostrar-lo-ns ha, an-me dit los frares de Framenós que no ha molt temps que-l vehien anar per vila.
(f. 7v)

47

Costança, viva és

Ítem, a XII del mes de juny del dit any, fou mesa, per madona Estàcia, Costancina, infanta de l'hospital, ab sor Agnès, sens carta e sens neguna condició, sinó que si son para venia que-l li donàs.

E le demunt dita Costancina és sana e bona fadrina e és de adat de XII anys e està al carrer qui va a Muntalegra, devant lo portal de l'ort del Carme.

(f. 7v-8r)

48

Beatriu e l'altre, le Sarda, mortes són

Ítem, foren comenades duas infantas de l'hospital, les quals comenà madona Estàcia a le resclusa de Santa Margalida, le qual, le una és apel·lada Beatriu, e l'altre la Sarda. Ací no hic hac carta, ni negunes coses; estan a son cosiment,¹⁰⁵ però és axí entre madona que le dita resclusa li mostrara de letra.

E les ditas fadrines moriren pessa¹⁰⁶ lavors con la senyora anà en Sessília, la una morí a cassa de sor Egnès, e l'altre a Sencta Margalida, per allò li donaren a sor Agnès le demunt dita Costança.

(f. 8r)

49

La Sarda

Ítem, fou comanada una infanta a qui dien le Sarda a la mara d'en Johan Boschà, sens carta, e fou VIII del mes de maig, l'any MCCCCXV.

104. Cf. VLCM, jaquir: deixar, abandonar, deseparar.

105. Cf. ibídem, cosiment: preocupació, elecció, tria, arbitri, discreció.

106. Segurament volia dir "pessa ha", o sigui fa temps.

E le demunt dita infanta fou tornada a l'hospital per madona Isabell, muller de mossèn Johan^a Boschà, per rahó que no faye sinó cagar en lo lit, car ella m'a dit que levé despuys envés le Boqueria.

(f. 8r)

a. Johan *afegit a l'interlineat.*

50

Margalida, viva és

Ítem, fou mesa una infanta appellada Margarida de l'hospital ab lo senyor en Johan Costa, carnisser, e Merió, muller sua, feletera, a sert temps, segons apar en la carta que lo senyor en Johan Torró, notari^a, a pressa, segons dien ells mateixos. Lo qual dit Johan està a les Feletes, al cantó qui vol girar a le plaça de l'Oli.¹⁰⁷

E le demunt dita fadrina és viva e és bona fadrina e fa bé sos afers, e és de edat de X en X^b anys. Le qual aprèn lo ofici de la demunt dita Marió, mestre sua.

(f. 8r)

a. notari *afegit a l'interlineat.* b. *Probablement es volia escriure XI.*

51

Tecla, viva és^a

Ítem, fou comenada o mesa ab senyor, una infanta appellada Tecla, de l'hospital, ab lo senyor en Johan Bertran, tender, e ab madona sua, lo qual està prop lo Born, al carrer dels Tenders,¹⁰⁸ segons appar en carta en poder del senyor en Johan Torró, notari, segons ells m'an dit, e aquí troberen lo canelar.

E la demunt dita Tecla és sana e viva e ha bon temps, car ella va ben calçada e ben vestida, axí pròpiament con si fos lur filla, he és de adat de VII en VIII anys.^b

(f. 8v)

a. *Al costat esquerre de l'assentament:* Tecla, en lo quart libre, en cartes - XXIII. És stada maridada ab n'Anthoni Marquès, sabater, e feren les cartes dels spoli a X d'abril any MCCCCXXXVI, en poder del dit Johan Torró, notari. b. *Segueix, escrit per una altra*

107. Tant el carrer de les Filateres com la plaça de l'Oli van desaparèixer quan es va obrir la Via Laietana.

108. No documentem el carrer, però sí el Born com a topònim medieval i actual.

mà: Fou afermada a XIII de abril, any MCCCCXXIII, segons apar per carta reebuda en poder del discret en Johan Torró, notari de Barchelona, los dits die i any.

52

Gabriela, viva és

Ítem, fou comenada o mesa ab madona Engelina Lena, monja del monestir de Jonqueres, una infanta de l'hospital apel·lada Gabriella, segons appar en carta en poder d'en Johan Torró, notari. Segons ells diuhen, aquí trobarà hom lo canalar.

E le demunt dita Gabriella és sana e viva e bel cos de nina o donzella, que si avia merit no s'o presferia. Per mé(s) fe, sor Lena le té ten ben calçada e vestida e haresade que no y fa fractura filla de mercader, e li ha en cor de donar bon dot e no vol que negú sàpia que sia estada de l'hospital, car an-li trobat pare e mare per desfrasar.

(f. 8v)

53

Johaneta, viva és

Ítem, fou mesa o comenada una infanta de l'hospital apel·lada Johaneta ab madona d'en Ponç Burgès, qui està al carrer Nou, devant Framenós, le qual infanta està sens carta e los hòmens dien que en cartà madona Estacie le comenà a madona d'en Ponç Burgès. Li sap greu con hom la va veytar, car no vol que digen que sie de l'hospital. E le demunt dita Iohaneta és viva e sana e està molt bé, segons m'a dit lo veynat, e és de adat de VIII en X anys.

(f. 8v)

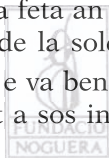
54

Miquellet, viu és^a

Ítem, té lo senyor en Bernat Çacarrera un infant apel·lat Miquellet, de l'hospital, de adat de deu anys, lo qual li mès mossèn Baró, prior llevors del dit hospital, ab carta feta an poder d'en Johan Torró, notari. Ell té lo canellar del temps e de la soldada.

E lo dit Miquellet és bon fadri e va ben calsat e ben vestit, e és ben sa, que li fan tant con pròpiement a sos infants. E està devant lo Carme.^b

(f. 9r)

a. *Al marge esquerre de l'assentament*: En libre segon d'infants en cartes LXX. b. *Segueix una nota escrita per una altra mà*: Ara està propter lo portal del Temple, en l'alberch de madona Rigó.

55

Griellda, viva és^a

Ítem, fou mesa o comenada una infanta de l'hospital apel·lada Griellda ab lo senyor en Johan Duran de la vila de Eulaza de Monserat,¹⁰⁹ le qual lo y comenà lo prior mossèn Baró, ab lo senyor en Bernat Çacarrera, reebedor llavors, ab carta feta en poder d'en Johan Torró, notari, del temps e de la soldada.

E le demunt dita Griellda és sana e viva e està molt bé e ben vestida e ben calçada e ben aresada, axí pròpiament con si fos sa filla; la infanta a entorn de VII o de VIII anys.

(f. 9r)

a. *Al marge esquerre de l'assentament*: En libre IIII, en cartes XXXIIII.

56

Agnès viva és

Ítem fou comenada una infanta del spital, apel·lada Agnès, ab mossèn Antich Almugàver, cavaller e ciutadà de Barchelona, e ab madona sua, a son cosiment, sen(s) carta ni escrit, le qual li liurà madona Estàcia.

E le demunt dita Agnès é(s) sana e viva e bona e molt graciosa, que si havia merit no s'ó preseria, car ja ha bons XVIII o XVIII anys, e està molt pariloza, que una vegada que hom feis que li donasen merit. Sobre axó deuriem punyir.¹¹⁰

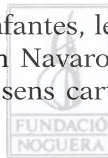
(f. 9r)

57

Magalida, viva és

Eulàlia, morta és

Ítem, foren comenades dues infantès, le una a nom Margalida, e l'altre a nom Eulàlia, a misser Johan Navaro de València, les quals comenà mossèn Cardona e le senyora sens carta ni escrit.

109. Olesa de Montserrat (Baix Llobregat).

110. Cf. DCVB, punyir: incitar, demanar amb insistència.

E les demunts dites infantes són estades ben contrectades en vestir en calsar en aressar de no y feya^a fradura coze en lo món, car tothom se pensave que fosen ses fillas, en ten gran honor les havia meses e en ten gran estat, però le una és viva e l'altre és morta, a sé yo, sé per sa neboda,^b o muller del senyor en Gironès qui està al Ragomir.¹¹¹

(f. 9v)

a. *Segueix fradura ratllat.* b. *Segueix filla ratllat.*

58

Brígida, morta és

Ítem, an mesa o comenade una infanta apel·lada Brígida, de l'hospital, a madona Caterina, neboda del dit Johan Navaro, sens carte ni escrit, a son cosiment. Aquesta madona Caterina és muller d'en Johan Geronès, qui està a la volta del Ragomir.

E le demunt dita infanta Brígida morí qualques IIII anys (f)a an casa del senyor en Johan Geronès, qui està al Ragomir; a le volta d'en Ropit. E madona d'en Rupit, lo colteller, le cosí,¹¹² e diu que morí de vèrtola e hac bua,¹¹³ e soteran-le a Sant Miquell, en Barchelona.

(f. 9v)

59

Frare Johan de Vilamarí, viu és

Frare Mertí, viu és

Ítem, en lo monestir de la Verge Maria del Carme de Barchelona foren messos dos fadrins de l'hospital a frares del dit orde, qui ha nom frare Johan de Vilamarí e l'altre frare Mertí.

Primerament vos diré del demunt dit Johan de Vilamarí. Trobarets que no fa molt temps que ha jaquit lo àbit e se'n n'és anat drete via a casa de mossèn Juay e diu-se que és son frare, perquè lo trobaren así que va con a gentillhom e no és mester que hom ho digua. Segonement, vos diré de frare Mertí. Frare Mertí a hestat hun temps a Girona e après ha gequit lo abit e és se'n henat, que dirien que és fill de qualque gentillhome axí ne hanave. Hasò se yo per los frares del Carme.

(f. 9v)

111. És l'actual plaça o carrer del Regomir, al Barri Gòtic.

112. Cosir, en el sentit d'amortallar.

113. DCVB, bua: gra purulent.

60

Johaneta

Ítem, fou mesa o comenada una infanta de l'hospital, appel·lada Johaneta, e fou comenada a madona Francescha, muller de hun castellà flaquer; e promès-li XL lliures, aver complit son temps e de ésser de adat de maridar.

E de la demunt dita Johaneta no se'n troba res. Tant no he sercat ne demenat per tota Barchelona e per tots quants flaquers hi a ni fornés, que no me saben dar rahó, que si aguesen mes an qual carrer ho loch està, no-n aguèrem agut afayn e no-s fore perdude.

(f. 10r)

61

Pere

Ítem, fou mès ho comenat hun infant mascla ab hun altre bayner, del^a qui està al carrer de la Mar, qui ha nom, ço és, lo fadrí Pere.

E lo demunt dit Pere no-s troba. Tant yo no u he demenat que no u he puscut trobar al carrer de la Mar e per tots quants baynés ha en Barchelona.

(f. 10r)

a. del *sembla ratllat*.

62

Picoy

Ítem, fou mès ho comenat hun infant del dit hospital ab lo dit Gironcla, qui a nom Picoy.

E lo demunt dit Picoy no-s troba, car yo he sercat tote Barchelona, que no he trobat sinó tres qui ajen nom Gironcla; le hun està prop lo hospital, qui no y sap res, e hun altre al Ragomir, qui no-n té, e hun altre qui és patró de barcha, qui diu que no-n sap res, e hun altre qui és prevera, qui-n pres hun qui morí, que ya és devant a hun capítol. Axí mal recapte hi han donat.

(f. 10r)

63

Ítem, fou mès ho comenat hun infant del dit hospital a hun argenter de la Mar per apendre lo offici. No diu con ha nom, ni con no. Qui-na rahó hi dare yo? He sercat a le Mar baix e per tote le Argenteria, que no l'e trobat, sinó aquells qui són an los capítolls primers, que he duptat que no-n digan de qualcu de aquells, axí dolentament ho han escrit e dolentament ho trobaran.

(f. 10r)

64

Salvador, viu és

Ítem, fou mès ho comenat hun infant de l'hospital appel·lat Salvador, lo qual pres en Pere March, mestre de cases, lo qual està devant Framenós. No diu si està ab carte ni sens carta, però no y ha canellar ni temps; vejats con los lensaven.

Aquest demunt dit Salvador é(s) sa e viu e és mariner e és de adat de XVIII anys e va ab una galera, segons m'a feta relació madona d'en Pere March, car diu que no-l volgué prendre lo offi(ci) de son marit.

(f. 10v)

65

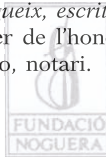
Johan Pere, viu és^a

Ítem, fou mès o comenat hun infant de l'hospital appel·lat Johan Pere,^b lo qual és comenat a madona Agnès, muller de l'honorable mossèn Ramon Çaval, quòndam, qui està al carrer Ample, lo qual li ha comenat madona Estàcia a ssa coneguda o a se conexença, que no y ha carta ni escrit.

E lo demunt dit infant appel·lat Johan Pere^b és sa e viu e és bon fadrinet e va ben calsat e ben vastit e ha-l gorit de tiya que havia.^c

(f. 10v)

a. *Al marge esquerre de l'assentament*: En libre quart d'infants en cartes LX. b. Johan Pere *escrit per una altra mà*. c. *Segueix, escrit per una altra mà*: a XXI de maig, any MCCCCXXVIII, madona Agnès, muller de l'honorable en Ramon Çaval, que feu carta del dit infant en poder de Johan Torro, notari.

66

Euffrasina, viva és

Ítem, fou mesa o comenada una infanta appel·lade Eufrasina de l'hospital ab madona Isabel Johana, muller de l'honrat en Johan Lull, menor de dies, a se coneguda, sensa carta ni ascrit, le qual le y a comenada madona Estàcia.

E le demunt dita infanta Eufrasina és sana e viva e bona miyona, és ben vestida e ben calçada e ben pensade.

(f. 10v)

67

Grassieta, viva és^a

Ítem, fou mesa ho comenada una altre infanta de hospital, appel·lade Grassieta, ab madona Agnès, muller de l'honorable mossèn Ramon Çaval, quòndam, qui està al carrer Ample, prop le Merçè, le qual té sens carta ni sens escrit, a se conexença, le qual ha mesa madona Estàcia.

E la demunt dita Grassieta és sana e viva he ha bon temps ben vestida, ben calçada e bona miyonata.^b

(f. 10v)

a. *Al marge esquerre*: en libre quart d'infants en cartes XV. b. *Segueix, de mà diferent*: a XXI de maig, any MCCCCXXVIII, madona Agnès, muller del honorable en Ramon Çaval, que feu carta de la dita infanta, en poder de Johan Torro, notari.

68

Gabriela, viva és

Ítem, fou mesa o comenada una infanta appel·lada Gabriella, de l'hospital, ab una dona, monja del monestir de Sent Pere; e promès-li de meridar-la e de dar-li XL lliures.

Es dupta que no sia la infanta Gabriella de sor Lena de Jonqueres, que no la trop en tot lo monestir de Sent Pere. Ja ho he demanat a totes les monges e a tot lo monestir. En la qual ja n'a fa menció hun capítol demunt scrit.

(f. 11r)

69

Bernoy, viu és

Ítem, fou mes o comenat hun infant de l'hospital appel·lat Barnoy ab madona de mossèn Galceran de Semmenat, lo qual li liurà madona Estàcia sens carta e sens escrit.

E lo demunt dit Barnoy és sa e viu e està ben calsat e ben vestit he és bon fadrinet.

f. 11r

70

Margalida, viva és

Ítem, fou mesa o comenada una infanta de l'hospital apel·lada Margarida ab madona de mossèn Galceran de Semmenat, la qual li liurà madona Estàcia sen(s) carta e sens escrit.

E le demunt dita Margarida és sana e viva e ben vestida e ben calçada e és bona miyona, axí que bon racapta ha.

(f. 11r)

71

Jaucmeta, viva és

Ítem, a VIII de juny de l'any MCCCCXIII, ab carta reebuda en poder d'en Johan Torró, notari de Barchelona e del dit hospital, mossèn Bernat Ribes, prior del dit spital, afermà ab en Bernat Jordà, sartra, e ab madona Maria, muller sua, na Jacmeta, infanta del dit hospital, de adat de III anys, e mès-la a XIII anys, qui comensaren lo dit dia; e han-li promès dar a la fi del temps XXV lliures.

E le demunt dita Jaumeta és sana e viva e està molt bé e és bona fadrina e ben calçada e ben vestida. Lo dit Bernat Jordà és mort e madona sua està al carrer de Sent Pau, enperò le mare de la dita infant, pobre e castelane, ha donats los sayals¹¹⁴ e demenade le dita infanta e s'és avenguda ab lo prior present, scrivà de reciò e lo rector. Et tota vegade que ella pach III florins al dit hospital, que li sia liurada.^a

(f. 11r)

a. *Escrit per una altra mà*: Lo dit Bernat Jordà (...) que li sia liurada.

114. Es refereix al fet que ha donat els senyals per a reconèixer la nena.

72

Johaneta, viva és

Ítem, lo dit dia, lo dit Bernat Ribes, prior del dit hospital afermà, ab n'Arnau Vidal, mestre de cases, e ab madona Magdalena, muller sua, que està devant Jonquieres^a, na Johaneta, infanta del dit hospital, de edat de VII anys, e fo-li mesa a X anys, qui comensaren lo dit dia; e prometeren-li dar a la fi del^b temps XXV lliures.

E le demunt dita infanta és sana e viva e ben calçada e ben vestida e bona fadrina; e estan devant lo forn de Jonquieres. E questa demunt dita Johaneta fou comenada primer a sor Velaffranca del monestir de Valdozela^c e après l'a presa n'Arnau Vidal, qui demunt és hanomenat.

a. que està devant Jonquieres *afegit a l'interlineat*. b. a fi del *afegit a l'interlineat*. c. *Al costat esquerre de l'assentament: Valldonzella (Monestir de Santa Maria de Valldonzella).*

73

Claramunda, viva és

Ítem, aquell mateix dia, ab carta en poder del dit notari, lo dit prior afermà ab en Bartholomeu de Liger, na Claramunda, de adat de II anys e mig, e fou-li mesa a XIII anys; e promès-li dar a la fi del temps XXV lliures.

(f. 11v)

74

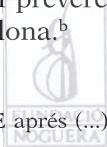
Cathalina, viva és

Ítem, lo dit prior, a XXVIII de juliol del dit any, ab carta reebuda en poder del dit notari, afermà ab la dona na Isabell, muller de mestre Francesch de Pedralbes, pus jove, qui està prop le Trinitat, na Catalina, infanta del dit hospital, de adat de X anys, a VI anys; e promès-li dar a la fi del temps per soldada XVI lliures X sous.

E le demunt dita Catelina és sana e viva e ben calçada e ben vestida e bona fadrina. E après, ab voluntat dels honorables administradors, és stada restituïda a son pare, qui prevere, appel·lat en Ramon de Luna,^a beneficiat en le Seu de Barchelona.^b

(f. 11v)

a. de Luna *afegit a l'interlineat*. b. E après (...) de Barchelona *escrit per una altra mà*.

75

Anthoni, viu és

Ítem, lo dit prior afermà ab carta feta en poder del dit notari, a IIII de agost del dit any, afermà ab mossèn Johan Ram, cavaller, alcayt¹¹⁵ del castell de vila de Morella, del Regne de València, n'Anthoni, infant de l'hospital, de adat de V anys, a XII anys; e promès-li dar a la fi del temps per soldada L florins.

E mossèn lo prior m'a feta relació que mossèn Farrer Despujol e mossèn en Pons de Busquet e mossèn Galceran Carbó e mossèn Pere Soler, llavores administradors de l'hospital, manaren al dit prior que liuràs lo dit infant al demunt dit mossèn Johan Ram e, per tant, el firmà le dita carta.

(f. 11v)

76^a

Catalina, viva és^b

Ítem, lo dit prior, ab carta feta en poder del dit notari, a XXVI de setembre del dit any, afermà ab en Pere Torrent e ab madona Maria, muller sua, na Caterina, infanta de l'hospital, de adat de III anys; e prometeren-li dar per soldada al fi del temps XX lliures.

E fo-li mesa a XII anys, qui comensaren lo primer dia de octubre del dit any. E le demunt dita Caterina és are a Terrasa per a gorir de la tiya, que le té madona Bartholina, que le gorixe e le calse e vest per amor de Déu e per amor de mi. Aquest Pere Torrent està devant lo dit hospital. E après fou liurada (a l') honorable Guaspar Bussot, qui la comenà a madona Costança, muller d'en Pere Lunes, quòndam, qui està en la vila de Caldes de Montboy.^c

(f. 12r)

a. *Document cancel·lat; correspon a la nena del document 88.* b. *Al marge esquerre de l'assentament: En dues cartes avant.* c. *E après fou (...) Caldes de Montboy: escrit per una altra mà.*

115. Cf. VLCM, alcayt o alcait: aquell qui té al seu càrrec sota jurament la guarda i defensió d'un castell.

77

Francina, viva és

Ítem, lo dit prior, ab carta rebuda en poder del dit notari, a XXIX de setembre del dit any, afermà ab en Bernat Miró, regent lo offici de la Secca de la moneda de Barchelona, e ab madona Caterina, muller sua, na Francina, infanta del dit hospital, de adat de III anys, a XIII anys; e prometeren-li donar per soldada, a la fi del temps, XXV lliures. E lo dit Bernat Miró e madona Catelina, muller sua, estan al carrer dels Candelers de Seu.¹¹⁶

E la demunt dita Francina és sana e viva e està ben vestida e ben calçada e és bona miyona e li fan axí pròpiament con si fos se fila. E après és stada restit.^a

(f. 12r)

a. E après és stada restit *escrit per una altra mà; el text acaba així, sembla com si volgués escriure restituïda.*

78

Cathelina, viva és

Ítem, a III de janer, any MCCCCXXV, affermà ab lo dit prior una fadrina, appel·lada Caterina esperduta,¹¹⁷ ab en Johan Folquet, barber,¹¹⁸ e ab madona sua, és de adat de III anys, ha servir XII anys; a la fi del temps dona-li XXVIII lliures. Està lo dit Johan Folquet devan la capella d'en Mercús,¹¹⁹ a carta en poder del senyor en Johan Torró, notari del dit hospital.

E le demunt dita Caterina és sana e viva e està ben calçada e ben vestida e és mona mixona e li fan tant con si era lur filla.

(f. 12r)

79

Alfonso, viu és

Ítem, lo dit prior, ab carta feta en poder del dit Johan Torró, notari, afermà ab en Guillem Spereneu, mercader, ciutadà de Barchelona, qui

116. Actualment, Candeles.

117. Cf. DCVB, esperdut/uda: fora de seny, sense esma.

118. Cf. VLCM, barber: aquell qui fa ofici de raure o tallar barbes; i també, a l'edat mitjana, aquell qui ultra la professió de barber exercia la cirurgia menor.

119. Capella Marcús, al carrer dels Carders.

està prop los Preycadors,¹²⁰ n'Alfonso, infant de (l') hospital, a III anys, qui comensaren lo primer dia del dit mes de janer; e a la fi del temps a-l afermar ab qualque persona qui li mostra qualque art ab volentat del dit prior.

E lo dit n'Alfonso està bé e ha bon recapta e és sà e viu.

(f. 12v)

80

Francina, viva és^a

Ítem, lo dit prior, ab carta feta en poder del dit notari, a XX de abril del dit any MCCCCXXV, afermà ab en Bernat Çacarrera e ab madona Alianor, muller sua, na Francina, de adat de VII anys, infanta de l'hospital, a VII anys, qui comensaren lo dit dia; e a la fi del temps li a dar XXV lliures, lo qual està devant lo Carme.

E le demunt dita n'Aufracina és sana e viva e està molt bé, ben vestida e ben calçada.

(f. 12v)

a. *Al marge esquerre de l'assentament*: En libre tercer en cartes XII.

81

Johaneta, viva és

Ítem, fou mesa o comenada una infanta de l'hospital, appellada Johaneta, en madona en Fogasot, qui està al carrer del Raudor,¹²¹ devant le plaçe del Raudor, le qual Johaneta fou comenada primer a madona l'ebadeça de Valldonzella¹²² e madona l'ebadeça l'a comenada a hun sabater qui està en casse madona Fogasot, merit e muller, axí no ha carta ni escrit; lo sabater diu que serà devant lo prior.

E le demunt dita infanta és sana e viva, està molt bé e li fan tant con si era lur filla e fan-ho per amor de Déu e per amor de hun sart qui és son para, qui estave ab en Sines, lo moner.¹²³

(f. 12v)

120. Convent de Santa Caterina dels dominics.

121. Carrer desaparegut del barri de la Ribera.

122. L'abadessa del monestir de Valldonzella.

123. Cf. VLCM, Moner: moliner.

82

Maçiana, morí

Ítem, fou mesa o comenada una infante de l'hospital, apel·lada Maçiana, ab madona Sibília, muller d'en Mateu Aleya, lo qual està al carrer del Còdol,¹²⁴ prop le Merçè, sens carta ni escrit, a se coneguda.

E le demunt dita Maçiana morí de mal de vèrtola, segons m'an feta relació le demunt dita dona, mara e filla.

(f. 13r)

83

Bevenguda, viva és

Ítem, fou mesa o comenada una infanta de l'hospital, apel·lada Bevenguda, ab madone Sibília, muller d'en Mateu Aleya, lo qual està al carrer del Còdol, prop le Merçè, sens carta ni escrit.

E le demunt dita infanta és sana e viva e bona fadrina, e ben calsade e ben vestida, e ben pensade, axí propiament con si fos se filla.

(f. 13r)

84

Leonart, viu és

Ítem, fou mès o comenada un infant de l'hospital, apel·lat Leonart, lo qual lliurà madona Estàcia a n'en Berenguer Puig, farrer, qui està prop de l'hospital, e mès-lo sens carta ni escrit.

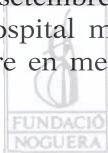
E lo demunt dit Leonart és sa e viu e és bon fadrí e cominalment¹²⁵ vestit e li mostrarà lo seu offici.

(f. 13r)

85

Johana

Ítem, dimecres a XIX dies de setembre, any MCCCCXXV, los honorables administradors del dit hospital materen e afermaren ab mestre Francesch de Pedralbes, mestre en medicina, e ab la dona na Isabel,

124. Carrer dels Còdols, existent.

125. Cf. VLCM, cominalment: correntment, comunament, ordinàriament.

muller sua, ciutadans de Barchelona, una infanta del dit hospital, appellada Johana, la qual affermàren a XIII anys, qui comensen lo dit dia; donan-li per soldada XXV lliures.¹²⁶

(f. 13r)

86

Agnès

Ítem, los proper dits dia e any, los dits honorables administradors del dit hospital affermàren ab n'Anthoni Amigó e ab la dona na Raphaela, muller sua, ciutadans de Barchelona, qui stan sots la plassa de la Trinitat,¹²⁷ na Agnès, infanta del dit hospital, a XII anys, qui comensaren a comptar lo dit dia; e han-li a donar per soldada trenta lliures a la fi del temps.¹²⁸

(f. 13v)

87

Francescha

Ítem, a XIII dies de novembre de l'any damunt dit MCCCCXXV, lo honrat prior del dit hospital affermà ab la dona na Salvadora, muller d'en Pere Mas, quòndam, mestre de cases, ciutadà de Barchelona, custurere,¹²⁹ na Francescha, infanta del dit hospital, a XII anys, qui comensaren a córrer lo dit dia; e és tenguda la dita Salvadora^a de donar per soldada a la dita Francescha en la fi del temps vint-e-cinch lliures.¹³⁰

(f. 13v)

a. és tenguda la dita Salvadora *afegit a l'interlineat; segueix XXV lliures, ratllat.*

126. Cf. AHSCSP, *Manual setè de Joan Torró*, f. 10v-11r: "(...) Francisco de Pedralbes, magistro in medicina, et domina Isabele, uxori vestra, civibus Barchinone, Iohannetam infantam, que fuit posita in dicto hospitali, etatis quinque annorum (...)".

127. Actualment, carrer de la Trinitat, darrere l'església de Sant Jaume, on hi havia hagut la capella de la Trinitat dels conversos.

128. Cf. AHSCSP, *Manual setè de Joan Torró*, f. 11r: "(...) Anthonio Amigo et domina Raphaela, uxori vestra, civibus Barchinone, commorantibus iuxta plateam Sancte Trinitatis, Agnesem, infantam dicti hospitalis, etatis quatuor annorum (...)".

129. Costurera, dona que cus, modista.

130. Cf. *ibídem*, f. 13v: "(...) domina Salvadora, uxori Petri Mas, quondam, magistri domorum, civis dicte civitatis, Franciscanam, infantam dicti hospitalis, etatis IIII annorum (...)".

88

Catherina^a

Ítem, a XVIII de febrer de l'any MCCCCXXVI, lo dit prior del dit hospital affirmà ab la dona na Constança, muller de l'honorat en Pere Lunes, quòndam, ciutadà de Barchelona, na Caterina, infanta del dit hospital, a XII anys, qui comensaren a córrer la festa de Nadal proper pessada;¹³¹ e la dita Constança^b és tenguda donar a la dita Caterina, a la fi del temps, per soldada, trenta lliures barchinoneses. Aquesta és la infanta qui era estada comenada a-n Pere Torrent, qui està devant l'espital.^c

(f. 13v)

a. *Al costat esquerre de l'assentament*: En lo libre quart en cartes CLXXXI o II. b. e la dita Constança *afegit a l'interlineat*; doneli XXX lliures per soldad *ratllat*. c. Aquesta és (...) devant l'espital *escrit per una altra mà; es refereix al document 76*.

89

Galeas

Ítem, a XII de abril del dit any MCCCCXXVI, lo reebador del dit hospital affirmà ab mestre Luçia de Condomines, mestre en medecina, ciutadà de Barchelona, un infant del dit hospital, appel·lat Galeas, a XV anys, qui comensàren a córrer lo dit dia.¹³²

(f. 14r)

90

Anthoni

Ítem, a XVI de abril damunt dit, lo damunt dit prior del dit hospital affirmà ab en Barthomeu Vila, texidor de draps de lane, ciutadà de Barchelona, un infant appel·lat Anthoni, a XII anys, qui comensàren a córrer lo dit dia; e és tengut donar per soldada al dit Berthomeu a la fi del temps XV florins.¹³³

(f. 14r)

131. Cf. *ibídem*, f. 29r: "(...) domina Constancia, uxori venerabilis Petri Lunes, quondam, civis dicte civitatis, quendam puellam dicti hospitalis vocatam Caterinam, etatis quatuor annorum vel circa (...)".

132. Cf. *ibídem*, f. 35r-v: "(...) venerabili Luciano de Condomina, magistro in medicina, civi dicte civitatis, quendam puerum dicti hospitalis vocatum Galeas, etatis duorum annorum et medii vel inde circa (...)".

133. Cf. *ibídem*, f. 36r: "(...) Bartholomeo Vila, textori pannorum lane, civi dicte civitatis, quendam infantem dicti hospitalis vocatum Anthonium, etatis sex annorum vel circa (...)".

91

Barthomeu

Ítem, a XVIII dies de abril, any damunt dit, lo dit reebador e distribuïdor de les peccúnies i béns del dit hospital, affermà ab en Bernat Pi, cirúrgich,¹³⁴ ciutadà de Barchelona, un fadrí apel·lat Barthomeu, a XV anys, qui comensaren a córrer lo dit dia.¹³⁵

(f. 14r)

92

Alienor^a

Ítem, a XX dies dels dits mes e any, lo prior del dit hospital affermà ab en Francesch Font, corredor d'orella,¹³⁶ ciutadà de Barchelona, lo qual stà prop la plaça del Vi,¹³⁷ una infanta del dit hospital, apel·lada Alienor, a XIII anys, qui comensaren a córrer lo dit dia; e^b és tengut de donar, a la fi del temps, a la dita Alienor, per soldada, trenta lliures barchinoneses.¹³⁸

(f. 14r)

a. *Al marge esquerre de l'assentament*: En libre V en cartes LXXI. b. *Segueix, ratllat*, done-li per soldada a la ha-li.

93

Bernat

Ítem, dimarts a XXIII de abril, any damunt dit, lo prior del dit hospital afermà ab la honorabla madona Johana, muller de l'honorable mossèn Galceran de Sanctomenat, un infant del dit hospital apel·lat Bernat, a XVI anys, qui comensaren a comptar lo dit dia.¹³⁹

(f. 14v)

134. Cf. VLCM, chirúrgich: cirurgiaà.

135. Cf. AHSCSP, *Manual setè de Joan Torró*, f. 36v: "(...) Bernardo Pi, cirurgico, civi dicte civitatis, quendam puerum vocatum Bartholomeum, etatis quatuor annorum vel inde circa (...)".

136. Cf. VLCM, corredor d'orella: corredor de canvi, aquell que s'ocupa principalment de gestionar operacions de compravenda i préstec, que serveix d'intermediari entre les parts contractants.

137. Actualment, carrer del Consolat del Mar.

138. Cf. AHSCSP, *Manual setè de Joan Torró*, f. 36v-37r: "(...) Francisco Font, curritori auris, civi dicte civitatis, quendam puellam dicti hospitalis vocatam Alienoram, etatis quatuor annorum vel inde circa (...)".

139. Cf. *ibidem*, f. 37v-38r: "(...) venerabili domina Iohanna, uxori honorabilis Galcerandi de Sancto Minato, militis domiciliati Barchinone, quendam infantem dicti hospitalis vocatum Bernardum, etatis quatuor annorum vel circa (...)".

94

March

Ítem, dimarts a VII dies de maig del dit any, lo dit prior del dit hospital meté e affirmà ab en Pere Pertusa, sartre, ciutadà de Barchelona, qui està a Sent Just, un infant appel·lat March, a XIII anys, qui comensaren a comptar lo dit dia.¹⁴⁰

(f. 14v)

95

Anna^a

Ítem, dimecres a XXVI de juny del dit any MCCCCXXVI,^b mossèn Johan Brunet, reebedor e distribuïdor de les pecúnies e béns del dit hospital, affirmà ab en Berenger Andreu, mercader, ciutadà de Barchelona, una infanta del dit hospital, apel·lada Anna, a XV anys, qui comensaren a comptar lo primer die de juliol del dit any; e és tengut lo dit Berenguer Andreu de donar a la dita Anna, a la fi del temps, per soldada, trenta lliures barchinoneses.¹⁴¹ XVI de febrer, any MCCCCXXVII, fou restituïda a l'espital.^c

(f. 14v)

a. *Al marge esquerre de l'assentament*: En libre V, en cartes XCVIII. b. *Afegit a l'interlineat*. c. XVI de febrer (...) a l'espital: *escrit sota l'assentament per una altra mà*.

96

Alieta,^a viva és

Ítem, divendres a V dies de juliol de l'any damunt dit, lo dit prior del dit hospital affirmà ab en Ferrer Calssina e ab la dona na Sibília, muller sua, de la vila de Oulesa de Muntserrat, una fadrina del dit hospital apel·lada Alieta, a XV anys, qui comensaren a comptar los^b demunt dits dia e any; los quals Ferrer Calssina e Sibília, muller sua, han e són tenguts donar a la dita Alieta a la fi del temps, per soldada, XXX lliures.

140. Cf. ibídem, f. 39v-40r: "(...) Petro Pertusa, sartori, civi dicte civitatis, Marchum, infantem dicti hospitalis, etatis quatuor annorum vel circa (...)".

141. Cf. ibídem, f. 45r-v: "(...) Berengario Andrei, mercatori civi Barchinone, quendam puellam dicti hospitalis vocatam Annam, etatis quatuor annorum, vel circa (...)".

Aprés fou tornada en lo mes de febrer any MCCCCXXXII e fou mesa ab en Johan Torró, notari.

(f. 14v-15r)

a. *Al marge esquerre de l'assentament*: En libre VI, en cartes LXXVIII. b. *Segueix, ratllat, primer*.

97

Just e Pastor, mort^a

Ítem, dimecres a X dies de juliol de l'any damunt dit MCCCCXXVI, lo dit prior del dit hospital affermà ab en Barthomeu Gual, texidor de draps de lana, qui està al Pont d'en Campdorà,¹⁴² un infant del dit hospital, appel·lat Just e Pastor, a XIII anys, qui comensaren a córrer lo dit dia.¹⁴³

Morí a XXIII del mes d'agost, any MCCCCXXVII.^b

(f. 15r)

a. *Al marge esquerre de l'assentament*: En libre V, en CLI cartes. b. *Morí (...) dit dia: escrit per una altra mà*.

98

Johana, morta és de glànola

Ítem, dimecres a XXIII de juliol de l'any prop dit, lo dit prior del dit hospital affermà ab en Francesch Martí de la Tresoraria del rey, qui està al carrer d'en Correger, prop lo Born, una infanta appel·lada Johana, a XIII anys; dona-li XXII lliures e mostrar offici de custurera, segons appar per carta en poder d'en Johan Torró, notari.¹⁴⁴

(f. 15r)

142. Carrer desaparegut al barri de la Ribera.

143. Cf. AHSCSP, *Manual setè*, f. 46r-v: "(...) Bartholomeo Gual, textori pannorum lane, quendam puerum ipsius hospitalis, etatis quinque annorum vel circa, vocatum Just et Pastor (...)".

144. Cf. *ibídem*, f. 47v: "(...) Francisco Martini, de domo domini regis, civi dicte civitatis, et domine Ginebre, uxori vestre, quendam puellam dicti hospitalis vocatam Iohannam, etatis quatuor annorum vel inde circa (...)".

99

Paula

Ítem, divendres a XIX dies de juliol, any prop dit, lo damunt dit Johan Brunet afermà ab en Francesch Jover, mercader, ciutadà de Barchelona, e madona Maria, muller sua, una infanta apel·lada Paula, de edat de IIII anys, a XV anys; e ha-li mostrar offici de custurera e dar-li a la fi del dit temps XVI lliures X sous.¹⁴⁵

(f. 15r)

100

Maria

Ítem, dimecres a IX dies de octubre, any prop dit, lo prior del dit spital afermà, a quatorze anys, una infanta apel·lada Maria, de edat de IIII anys, ab la dona na Angelina, muller d'en Francesch Çasala, quòndam, mercader, stant en lo carrer d'en Terròs; e ha-li dar a la fi del temps XXV lliures.¹⁴⁶

(f. 15r)

101

Margarita

Ítem, dimecres a XI del mes de desembre, any MCCCCXXVI, lo prior de l'hospital afermà ab l'onrat n'Arnau de Mathamala, cirurgià, una infanta apel·lada Margarida, de edat de set anys, a XII anys; e ha-la guarir de tinya e dar-li a la fi del temps XV lliures.¹⁴⁷

(f. 15v)

145. Cf. ibídem, f. 46v-47r: "(...) Francisco Joverii, mercatori cive predictae civitatis Barchinone, et domina Maria, uxor vestra, quendam puellam dicti hospitalis vocatam Paulam, etatis quatuor annorum vel inde circa (...)".

146. Cf. ibídem, f. 52r: "(...) domina Angelina, uxor Francisci Çasala, quondam, mercatoris et civis dicte civitatis, nunc commoranti in vico d'en Terròs, Mariam, infantam que fuit posita in dicto hospitali, etatis quatuor annorum vel inde circa (...)".

147. Cf. ibídem, f. 55v-56r: "(...) Arnaldo de Mathamala, cirurgico, civi dicte civitatis Barchinone, quondam puellam dicti hospitalis vocatam Margaritam, etatis septem annorum vel inde circa (...)".

102

Johana

Ítem, dimarts a XI de febrer, any MCCCCXXVII, lo dit prior afermà, a X anys, a n'Arnau Bosquerons, cotoner, una infanta apel·lada Johana, d'edat de set anys; e ha-li dar a la fi del temps XX lliures.¹⁴⁸

(f. 15v)

103

Eulàlia

Ítem, die lune a IIII d'agost, any MCCCCXXVII, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab en Pere Castelló, qui està prop lo Portal Nou,¹⁴⁹ e a madona Johana, sa muller, una infanta del dit spital apel·lada Eulàlia, de edat de sinch anys; e a-li a dar a la fi del dit temps XXV lliures.¹⁵⁰

(f. 15v)

104

Pere Martí

Ítem, die mercurii a XXVII d'agost, any demont dit, lo dit prior afermà, a XVI anys, ab en Ramon Loret, argenter, qui stà en lo carrer apel·lat d'en Terròs, un infant del dit spital, apel·lat Pere Martí, de edat de IIII anys;¹⁵¹ he a-li a dar a la fi del dit temps.^a

(f. 15v)

a. *El document s'acaba així.*

148. Cf. ibídem, f. 59v: "(...) Arnaldo Bosquerons, cotonerio, civi Barchinone, Iohannam, puellam dicti hospitalis, etatis VII annorum vel circa (...)".

149. Portal que era al barri de Sant Pere, actualment al carrer del Portal Nou.

150. Cf. ibídem, f. 72v-73r: "(...) Petro Castilionis, civi Barchinone collectorique impositionum dicte civitatis, commoranti nunc prope portale Novum eiusdem civitatis, et domina Iohanneta, uxor vestra, quandam puellam dicti hospitalis vocatam Eulaliam, etatis quinque annorum vel inde circa (...)".

151. Cf. ibídem, f. 74r: "(...) Raymundo Loret, argenterio, civi dicte civitatis, commoranti in vico vocato d'en Terròs, quendam puerum dicti hospitalis vocatum Petrum Martini, etatis quatuor annorum vel inde circa (...)".

105

Jachmeta

Ítem, die mercurii a XXIX del mes de octubre, any demont dit, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab en Arcís Seger, sartre, qui stà en lo carrer apel·lat de Bofilia,¹⁵² una infanta del dit spital apel·lada Jachmeta, de edat de sinch anys he mig; e a-li a dar, a la fi del dit temps, XXV lliures barchinoneses.¹⁵³

(f. 15v)

106

Guillem

Ítem més, dimecres a XXXI de desembre, any MCCCCXXVIII, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab en Johan Fumat, argenter, un infant del dit hospital apel·lat Guillem, en etat de sis anys constituït; he a-li a dar a la fi del dit temps una roba nova e unes calses.¹⁵⁴

(f. 16r)

107

Maria

Ítem més, a V del mes de janer, any MCCCCXXVIII, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab en Marià Martorell, caldarer, e ab madona Alamanda, sa muller, una infanta del dit hospital, apel·lada Maria, de edat de sinch anys; e a-li a dar a la fi del dit temps XX lliures.¹⁵⁵

(f. 16r)

108

Johan Pere

Ítem més, divendres a XXI del mes de maig, any demont dit, lo dit prior afermà, a XII anys, ab la honorable madona Agnès, muller de

152. Amb molts dubtes, podria ser el carrer de Bellafila.

153. Cf. ibídem, f. 76v-77r: "(...) Arcisio Sagerii, sartori civi dicte civitatis, commoranti in vico vocato de Bofilia dicte civitatis, quendam puellam dicti hospitalis vocatam Iacmetam, etatis quinque annorum et medii vel inde circa (...)".

154. Cf. ibídem, f. 79v: "(...) Iohanni Fumat, argentario, civi dicte civitatis, quendam infantem dicti hospitalis vocatum Guillelmum, in etate sex annorum (...)".

155. Cf. ibídem, f. 79v-80r: "(...) Mariano Martorell, caldarerario, civi Barchinone, Mariam puellam dicti hospitalis, etatis quinque annorum vel circa (...)".

l'honorable en Ramon Dezvall, quòndam, civis dicte civitatis, un infant apel·lat Johan Pera, de edat de vuyt anys; e a-li a dar provisió fins a la fi del dit temps.¹⁵⁶

(f. 16r)

109

Gràcia

Ítem més, lo dit dia, lo dit prior afermà ab la dita madona Agnès, una infanta apel·lada Gràcia del dit spital, de edat de VIII anys, a X anys primers vinents; e a-li a dar a la fi del dit temps per soldada XXV lliures.¹⁵⁷

(f. 16r)

110

Guillem

Ítem més, dissapta a XIX del mes de juny, any demont dit, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab en Barthomeu Serra, argenter, un infant del dit hospital apel·lat Guillem, de edat de sis anys; e a-li a dar a la fi del dit temps una roba nova e unes calses e un caperó nou.¹⁵⁸

(f. 16r)

111

Martí

Ítem, dimecres a XXVIII del mes de juliol, any MCCCCXXVIII, lo dit prior afermà, a X anys, ab en Gerald d'Exea, ballaster, un infant del dit hospital apel·lat Martí, lo qual Gerald stà en lo carrer apel·lat de

156. Cf. ibídem, f. 90v: "(...) mitto et affirmo vobiscum honorabili domina Agnete, uxor honorabilis Raymundi de Valle, quondam, civis dicte civitatis Barchinone, quendam infantem dicti hospitalis vocatum Iohannem Petri, etatis octo annorum vel inde circa (...)".

157. Cf. ibídem, f. 90v-91r: "(...) dicte honorabili domine Agneti, uxori dicti honorabilis Raymundi de Valle, aliud publicum affirmacionis instrumentum, de quadam infanta dicti hospitalis vocata Gracia Ventura, etatis octo annorum vel circa (...)".

158. Cf. ibídem, f. 93v: "(...) Bartholomeo Serra, argentario civi Barchinone, quendam infantem dicti hospitalis vocatum Guillelmum, in etate sex annorum vel circa (...)".

la Bòria; és l'infant de edat de IIII anys; e a-li a dar a la fi del dit temps sis lliures.¹⁵⁹

(f. 16r)

112

Christòffoll

Ítem més, lo dia mateix, lo dit prior afermà, a X anys, ab en Francesch Clement, tixador de drap de lana, stà in vico vocato Sancti Petri inferiori,¹⁶⁰ satis prope capud vici vocati Iacobi Gerardi,¹⁶¹ un infant apel·lat Christoffoll, de edat de sinch anys;¹⁶² e a-li a dar a la fi del temps setze lliures XII sous.

(f. 16v)

113

Potenciana

Ítem més, a XXIX del mes de julioll, any MCCCCXXVIII, a XII anys, ab en Johan Alamany, mercader, un infanta del dit hospital, apel·lata Potenciana, de edat de IIII anys he mig; he a-li a dar a la fi del dit temps XXV lliures.¹⁶³

(f. 16v)

114

Nicholau

Ítem més, a IIII del mes de setembre, any demont dit, lo dit prior afermà, a XII anys, ab en Johan Puigdat, tixador de drap de lana, stà

159. Cf. ibídem, f. 96v: "(...) Geraldo de Xea, ballistario, civi dicte civitatis, commoranti in vico vocato de la Boria, Martinum, infantem dicti hospitalis, etatis quatuor annorum et medii vel circa (...)".

160. Actualment, carrer de Sant Pere Més Baix.

161. Actualment, carrer de Jaume Giralt.

162. Cf. ibídem, f. 97r: "(...) Francisco Climent, textori panni lane civique iamdicte civitatis, commoranti in vico inferiori vocato de Sancto Petro, satis prope capud vici vocati Iacobi Gerardi, quendam infantem dicti hospitalis vocatum Christoforum, etatis quinque annorum vel circa (...)".

163. Cf. ibídem, f. 97v: "(...) quadam puella dicti hospitalis vocata Potenciana, etatis quatuor annorum et medii vel inde circa, ad XII annos, qui currere incipiant die presenti, cum venerabile Iohanne Alamany, mercatore, cive dicte civitatis (...)".

en lo carrer superior de Sent Pere,¹⁶⁴ un infant del dit hospital, appellat Nicholau, de edat de IIII anys; e a-li a dar a la fi del dit temps VI lliures barchinoneses.¹⁶⁵

(f. 16v)

115

Michaela

Ítem més, a XV de novembre,¹⁶⁶ any demont dit, lo dit prior afermà, a XII, anys ab en Salvador Lunell e ab madona Tecla, sa muller, una infanta del dit hospital appellada Miquaella, de edat de sis anys; e han-li a dar a la fi del dit temps XXV lliures barchinoneses.¹⁶⁷

(f. 16v)

Any MCCCCXXIX

116

Agustina

Ítem, diluns a XXXI de janer, any MCCCCXXIX, lo dit prior afermà, a XII anys, ab lo venerable en Barthomeu Mir, mercader, e ab madona Ysabella, sa muller, una infanta del dit hospitall, apel·lada Agustina, de edat de sinch anys; e han-li a dar a la fi del dit temps XXX lliures barchinoneses.¹⁶⁸

(f. 16v)

164. El carrer de Sant Pere Més Alt.

165. Cf. ibídem, f. 99r: "(...) Iohanni Puigdat, textori pannorum lane, commoranti nunc in vico superiori de Sancto Petro, quandam infantem dicti hospitalis vocatum Nicholam, etatis quatuor annorum vel circa (...)".

166. Probablement és el dia 18 de novembre; cf. ibídem, f. 102v: "die jovis XVIII novembris, anno predicto".

167. Cf. ibídem, f. 102v-103r: "(...) Salvatori Lunell, molerio, civi dicte civitatis, et domina Tecla, eius uxori, quandam infantam dicti hospitalis vocatam Michaelam, etatis sex annorum vel inde circa (...)".

168. Cf. ibídem, f. 106r-v: "(...) venerabili Bartholomeo Mir, mercatori, civi dicte civitatis, et domine Isabele, eius uxori, quandam infantam dicti hospitalis vocatam Augustinam, etatis quinque annorum vel inde circa (...)".

117

Francesch

Ítem més, dijous a III del mes de febrer de l'any MCCCCXXVIII, lo dit prior afermà, a XII anys, ab n'Anthoni Nicholau, boter, un infant del dit hospitall appel·lat Francesch, de edat de sis anys; e a-li a dar a la fi del dit temps tots asmes¹⁶⁹ que hagen mestre a offici de boter e encara més l'a a vestir de nou.¹⁷⁰

(f. 17r)

118

Francescha

Ítem més, lo dit dia a any, lo dit prior affermà, a XII anys, ab en Ramon Dezlor, mercader, e ab madona Elienor, sa muller, una infanta del dit hospital appel·lada Francescha, de edat de sis anys; e han-li a dar a la fi del dit temps, per son matrimoni, XXV lliures barchinoneses.¹⁷¹

(f. 17r)

119

Romieta

Ítem més, dissapta a V del mes de febrer, any demont dit, lo dit prior afermà, a XII anys, ab en Guillem Arenyó, ortolà, e ab madona Guaralda, sa muller, una infanta del dit hospital appel·lada Romieta, de edat de IIII anys he mig; e han-li a dar a la fi del dit temps XXX lliures barchinoneses.¹⁷²

(f. 17r)

169. Per esmes, que equivaldria a coneixements.

170. Cf. *ibídem*, f. 106v: "(...) Anthonio Nicholai, boterio, civi dicte civitatis, quendam infantem dicti hospitalis vocatum Franciscum Tristany, etatis sex annorum vel inde circa (...)".

171. Cf. *ibídem*, f. 107r: "(...) venerabili Raymundo de Lor, mercatori, civi dicte civitatis, et domine Alianore, eius uxori, quendam infantam dicti hospitalis vocatam Franciscam, etatis sex annorum vel inde circa (...)".

172. Cf. *ibídem*, f. 107r-v: "(...) Guillelmo Arenyo, ortolano, et domina Guaralda, uxor vestra, civibus dicte civitatis, quendam puellam dicti hospitalis vocatam Romieta, etatis quatuor annorum et medii vel inde circa (...)".

120

Martí

Ítem, dimarts a XXII del mes de marts, any demont dit, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab en Johan Barroso, vanover, un infant apel·lat Martí, del dit hospital, de edat de [...]ª anys; e a-li a dar a la fi del dit temps un jupó¹⁷³ nou e una roba nova, la cana de preu de XVI sous, causes¹⁷⁴ noves e sabates noves.¹⁷⁵

(f. 17r)

a. *Espai en blanc, corresponent a sis lletres.*

121

Anthònia Francina

Ítem més, lo dit dia mateix, lo dit prior afermà, a XII anys, ab en Pere Casesnoves, miraller, e ab madona Maciana, sa muller, una infanta apel·lada Anthònia Francina, de estat de sis anys; e han-li a dar, a la fi de son temps en ajuda de son matrimoni, XX lliures barchinoneses.¹⁷⁶

(f. 17r)

122

Michael

Ítem més, a XXXI del mes de marts, any MCCCCXXIX, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab en Guillem Planes, cortiner,¹⁷⁷ un infant del dit hospital apel·lat Michael, de edat de III anys; e a-li a dar a la fi del dit temps que sàpia lo ofici seu de la cortineria.¹⁷⁸

(f. 17v)

173. Cf. VLCM, jupó: vestidura de cos que arriba fins a la cintura, cenyida i ajustada.

174. Cf. ibídem, cauça: calça.

175. Cf. ibídem, f. 109r: "(...) Iohanni Barroso, vanoverio, civi dicte civitatis, commoranti in botigia hospicii venerabilis Andree Ballasterii, quod est iuxta et satis prope ecclesiam Sancti Michaelis dicte civitatis, quendam infantem dicti hospitalis vocatum Martinum, etatis [*espai vacu corresponent a nou lletres*] annorum vel inde circa (...)".

176. Cf. ibídem, f. 109r-v: "(...) Petro Casesnoves, mirallerio, et domina Maciana, uxor vestra, civibus dicte civitatis Barchinone, quandam puellam dicti hospitalis vocatam Anthoniam Franciscam, etatis septem annorum vel inde circa (...)".

177. Cf. VLCM, cortiner: pintor de cortines.

178. Cf. ibídem, f. 109v-110r: "(...) Guillelmo Planes, cortinerio, civi dicte civitatis, quendam infantem dicti hospitalis vocatum Michaellem, etatis trium annorum vel inde circa (...)".

123

Johan Saver

Ítem més, lo dit dia, lo dit prior afermà, a XII anys,^a ab en Miquell¹⁷⁹ Faritza, sartra, qui està en lo carrer appel·lat d'en Joglar,¹⁸⁰ un infant del dit hospital apel·lat Johan Saver; e a-li ensenyar lo offic de la sartoria.¹⁸¹

(f. 17v)

a. A XII anys, *afegit a l'interlineat*.

124

Catharina Sanxa

Ítem més, dijous a VII del mes d'abril, any demont dit, lo dit prior afermà, a XV anys, ab madona Angelina, muller del venerable en Simon Ferrer, quòndam, mercader, una infanta, del dit hospital, apel·lada Catharina Sanxa, de edat de III anys he mig; e a-li a dar, a la fi del dit temps, en adjutori de son matrimoni, XXX lliures barchinoneses.¹⁸²

(f. 17v)

125

Eulàlia

Ítem més, divendres a XXVIII del mes d'abril, any demont dit, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab en Bernat Perafita, mercader, e ab madona Angelina, sa muller, stan en lo carrer apel·lat del Terròç, prop l'església de Sent Cugat de Rego,¹⁸³ una infanta, del dit hospital, apel·lada Eulària Janera, de edat de III anys e VIII meses; e han-li a dar a la fi del dit temps XXV lliures, en adjutori de son matrimoni.¹⁸⁴

(f. 17v)

179. Probablement es diu Nadal, cf. ibídem, f. 110r: "Nathale Faritza".

180. Actualment, d'en Xuclà.

181. Cf. ibídem, f. 110r: "(...) Nathale Faritza, sartore commorante in vico qui dicitur d'en Juglar dicte civitatis, Iohanne Saver infantem dicti hospitalis (...)".

182. Cf. ibídem, f. 110r-v: "(...) venerabili domine Angeline, uxori venerabilis Simonis Ferrari, quòndam, mercatoris civis dicte civitatis Barchinone, quandam puellam dicti hospitalis vocatam Caterina Sanxa, etatis quatuor annorum et medii, vel inde circa (...)".

183. Era l'església parroquial de Sant Cugat del Rec o del Forn, on avui és la plaça de Sant Cugat de Barcelona, a la confluència dels carrers dels Carders, de Fonollar i del Forn de la Fonda.

184. Cf. ibídem, f. 112r: "(...) Bernardo Perafita, mercatore, cive dicte civitatis, et domina Angelina, uxor vestra, commorante in vico vocato del Terròç, prope ecclesiam Sancti Eucuplatis de Rego, dicte civitatis, quandam puellam dicti hospitalis vocatam Eulaliam Saveram, etatis quatuor annorum et octo mensium vel inde circa (...)".

126

Gaspar Bernat

Ítem més, divendres a VI del mes de maig, any damont dit, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab en Bernat Tarragó, batador de fulla,¹⁸⁵ stà de cos lo palau Rey al de la dita ciutat, un infant del dit hospital appel·lat Gaspar Bernat, de edat de II any e mig; e a-lo provehir de menjar e de beura, de calçar e de vestir, fins a fi del dit temps.¹⁸⁶

(f. 17v)

127

Matheu Steva

Ítem més, diluns a IIII del mes de juliol, any MCCCCXXIX, lo dit prior afermà, a XVI anys, ab en Galceran Merquès, ypothecari,¹⁸⁷ stà fora lo portal appel·lat de la Boqueria, in vico del dit hospital, un infant, del dit hospitall, appel·lat Matheu Steva, de edat de II anys e mig; e lo dit Galceran li ha ensenyar son offici de ypothacària e provehir-lo, sa e malalt, en menjar e en beura, en vestir e en calçar, a ús e a costum de Barchelona.¹⁸⁸

(f. 18r)

128

Violant Magdalena

Ítem més, lo dit dia, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab madona Maria, muller d'en Pere Català, quòndam, maestre de cases, una infanta del dit hospital appel·lada Violant Magdalena, de edat de IIII anys; e ha-li a dar, a la fi del dit temps, la dita Maria, en adjutori de son matrimoni, XXV lliures barchinoneses.¹⁸⁹

(f. 18r)

185. Cf. VLCM, batador o batedor de fulla: que bat ferro d'instrument o d'arma de tall, espasa, coltell, ganivet.

186. Cf. AHSCSP, *Manual setè de Joan Torró*, f. 112r-v: "(...) Bernardo Terrago, batatore folie, commorante iuxta palacium regium dicte civitatis, quendam puerum dicti hospitalis vocatum Gasparem Bernardi, etatis duorum annorum et medii vel inde circa (...)".

187. Cf. VLCM, ipoticari o ypothecari: apotecari.

188. Cf. AHSCSP, *Manual setè de Joan Torró*, f. 115v: "(...) Galcerando Merquesii, apothecario, civi dicte civitatis Barchinone, commorante extra portalem vocatum de la Bocaria, in vico dicti hospitalis, quendam infantem dicti hospitalis vocatum Matheum Stephani, etatis duorum annorum et medii vel inde circa (...)".

189. Cf. ibídem, f. 115v-116r: "(...) domina Maria, uxori Petri Cathalani, quondam, magistri domorum civis dicte civitatis, quondam puellam dicti hospitalis vocatam Violantem Magdalenam, etatis IIII annorum vel inde circa (...)".

129

Anna

Ítem més, a sis del mes de juliol, any damunt dit, lo dit prior afermà, a XII anys, ab lo discret en Gabriell Boffill, notari, una infanta, del dit spital, apel·lada Anna, de edat de sis anys; e a-li a dar a la fi del dit temps lo dit Gabriell, en adjutori de son matrimoni, XXV lliures barchinoneses.¹⁹⁰

(f. 18r)

130

Christofoll

Ítem més, dijous a XXI del mes de juliol, any damont dit, lo dit prior afermà, a X anys, ab en Pere Polit, matalasser, un infant del dit spital apel·lat Christofoll, de edat de sis anys; e lo dit Pere Polit li ha ensenyar lo offici de matalasseria; e li ha a dar, a la fi de son temps, una roba nova de drap de valor la cana de XVI sous VI, fins en XVIII sòlidos, e un jupó de fustani nou, e un parell de calses e unes sabates tot nou.¹⁹¹

(f. 18r)

131

Valentí

Ítem més, dissapta a XXIII del dit mes, lo dit prior afermà, a XII anys, ab en Pere Vinyes, tasorer, un infant apel·lat Valentí, qui és del dit hospital, de edat de sinch anys; e lo dit Pere Vinyes li ha ensenyar lo dit offici de tosereria, e li a dar, a la fi de son temps, una roba nova de valor la cana de XVI sous fins en XVIII, e de camises e de panyos nous, e de jupó e calses, e sabates noves, a ús e costum de Barchelona.¹⁹²

(f. 18r)

190. Cf. ibídem, f. 116r-v: "(...) discreto Gabriele Bofill, notario, civi Barchinone, quandam puellam dicti hospitalis vocatam Anna, etatis sex annorum vel inde circa (...)".

191. Cf. ibídem, f. 116v-117r: "(...) Petro Polit, matalasserio, civi dicte civitatis, quandam infantem dicti hospitalis vocatum Christofol, etatis sex annorum vel inde circa (...)".

192. Cf. ibídem, f. 117r-v: "(...) Petro Vinyes, tesorerio, cive dicte civitatis, quandam infantem dicti hospitalis vocatum Valentinum, etatis quinque annorum vel inde circa (...)".

132

Johana

Ítem més, dimarts a XXVI de juliol, any MCCCCXXIX, lo dit prior afermà, a X anys, ab en Francesch Sala e ab madona Constança, sa muller, de la vila de Sent Culgat del Vallès, del bisbat de Barchelona, una infanta apel·lada Johana, de edat de sis anys he mig; e han-li a dar a la fi del dit temps, an adjutori de son matrimoni, XXV lliures barchinoneses.¹⁹³

(f. 18v)

133

Eulàlia Christiana

Ítem més, diluns a XXXI de octubre, any damont dit, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab madona Elienor Johana, monga del monestir de la Verge Maria de Montalegra de Barchelona, una infanta, del dit hospital, apel·lada Eulàlia Christiana, de edat de sinch anys; e a-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XXV lliures barchinoneses.

(f. 18v)

Any MCCCCXXX

134

Thomàs

Ítem més, dimarts a XVII del mes de octubre, any MCCCCXXX, los honorables en Ferrer Despuig, canonge de la Seu de Barchelona, en Luis Ros, ciutadà de la dita ciutat, administradors, ab II d'altres ensem, l'any present, del dit hospital, affermaren, a XVI anys, ab lo honorable en Macià¹⁹⁴ Benet de Torrelles, cavaller, senyor del castell de la Rocha¹⁹⁵, del bisbat de Barchelona, ho ab lo honorable en Galceran de Santmenat, cavaller, sogre e procurador seu, e per lo dit Martí de

193. Cf. ibídem, f. 117v-118r: "(...) Francisco Sala et domina Constancia, uxor vestra, ville Sancti Cucuplatis Vallentis, diocesis Barchinone, quandam puellam dicti hospitalis vocatam Iohannam, etatis sex annorum et medii vel inde circa (...)".

194. Es diu Martí, cf. ibídem, f. 135v-136r: "honorabili Martino Benet de Torrelles".

195. La Roca del Vallès.

Torrelles acceptant, un infant del dit hospitall appel·lat Thomàs,¹⁹⁶ de edat (...) ^a

(f. 18v)

a. *El document s'acaba així.*

135

Ysabell

Ítem més, dijous a II del mes de novembre de l'any damont dit, lo dit prior afermà, a XV anys, ab en Guillem Aranyó, ortolà, e ab madona Gueralda, sa muller, una infanta del dit hospital apel·lada Ysabell Paciana, de etat de III anys;¹⁹⁷ e han-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XXXX lliures barchinoneses.

(f. 18v)

MCCCCXXXI

136

Catharina

Ítem més, diluns a XXIX del mes de janer, any damont dit MCCCCXXXI, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab en Pere Castelló, cullidor de les imposicions, e ab madona Johana, sa muller, costurera, qui stan prop lo portall Nou, una infanta del dit hospital apel·lada Catharina Laurença, de edat de III anys;¹⁹⁸ e han-li a dar, a la fi del dit temps, en adjutori de son matrimoni, XXX lliures barchinoneses.

(f. 19r)

196. Cf. ibídem, f. 135v-136r: "(...) mitto et affirmo vobiscum honorabili Martino Benet, militi domino castri de Ruppe, diocesis Barchinone (...) et honorabili Galcerando de Sancto Minato, militi socero et procuratori vestro, presenti et pro vobis acceptantis, quendam puerum dicti hospitalis vocatum Thomas, causa serviendi vobis in omnibus mandatis vestris licitis et honestis, die noctuque, iuxta suum posse et adiscendi licteras. Promittentes quod dictus Thomas erit vobis, per dictum tempus, patients, humilis et legalis comodum vestrum perquirendo (...) ipsum providere in cibo et potu, vestitu et calciatu, bene et condecenter, iuxta suam condicionem (...) et docere seu doceri sibi facere licteras (...)".

197. Cf. ibídem, f. 137r: "(...) Guillelmo Arenyoni, ortolano, civi dicte civitatis, et domina Gueralda, uxori eiusdem Guillelmi Arenyoni, quandam puellam dicti hospitalis vocatam Isabel Pacianam, etatis trium annorum vel inde circa (...)".

198. Cf. ibídem, f. 141v: "(...) Petro Castillo, collectori impositionum et civi dicte civitatis, et domina Iohanna, uxori vestra, custureria, civibus dicte civitatis, commorantibus satis prope portalem Novum dicte civitatis, Catherinam Laurenciam, puellam predicti hospitalis, etatis quatuor annorum vel circa (...)".

137

Pere

Ítem més, dimarts a VIII del mes de maig, any damont dit, lo discret en Gabriell Boffill, notari, scrivà de la casa hospital de Sancta Creu, afermà ab lo venerable en Johan Font, de la thesauraria del senyor rey, un infant del dit hospitall appel·lat Pere, de edat de un mes he mig, a XX anys primers e contínuament venidors; e lo dit Johan Font ha a provehir lo dit infant, sa e malalt, fins a la dit(a) edat, segons ús e costum de Barchelona.

(f. 19r)

138

Miquell

Ítem més, dimarts a XV del dit mes, lo venerable mossèn Pere Çelles, prior de l'hospital de Sancta Creu, afermà, a XII anys, ab n'Anthoni Nicholau, boter, un infant del dit hospital appel·lat Miquell, de edat de sinch anys he tres mesos; e ha-li a dar, a la fi del dit temps, per soldada sua, unze lliures barchinoneses.

(f. 19r)

139

Lehonart

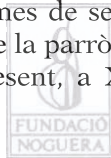
Ítem més, a XV del mes de juny, any damont dit, lo dit prior afermà, a IIII anys, ab en Johan Roure, fabre, un infant del dit hospitall appel·lat Leonart, de edat de XIII anys; e ha-li a dar lo dit Johan Roure al dit Leonart, a la fi de son temps, VIII lliures XVI sous barchinonesos.

(f. 19r)

140

Eulàlia

Ítem més, dissapta a VII del mes de setembre del dit any, lo dit prior afermà ab en Johan Matheu, de la parròquia de Sent Matheu de Taya,¹⁹⁹ del Bisbat de Barchelona, present, a XIII anys, una infanta del dit

199. Teià (Barcelona).

hospital, apel·lada Eulàlia, de edat de IIII anys; e a-li a dar, a la fi del dit temps, en adjutori de son matrimoni, XXX lliures barchinoneses.
(f. 19r)

141

Florentina

Ítem més, diluns a XXVI del mes de novembre, any damont dit, lo dit prior afermà ab en Pere Ambor, mercader, e ab madona Constança, sa muller, una infanta del dit hospital apel·lada Florentina, de edat de sinch anys, a XIII anys primers e contínuament seguidors; e han-li a dar, a la fi de son temps, per adjutori de son matrimoni, XXVII lliures X sous barchinonesos.

(f. 19v)

Any MCCCCXXX dos

142

Sclaramonda

Ítem més, dissapta a VIII del mes de marts, any mil CCCC trenta dos, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab lo discret en Pere Andreu, notari, una infanta del dit hospital, apel·lada Sclaramonda, de edat de X anys; e ha-li a dar lo dit Pere Andreu, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XXVII lliures e X sous barchinonesos.

(f. 19v)

143

Catharina

Ítem més, dimarts a XI del mes de marts, lo dit prior afermà, a XII anys, ab madona Salvadora, muller d'en Pere Arloni, quòndam, taverner; stà denant la capella de Sancta Martra,²⁰⁰ una infanta del dit hospital, apel·lada Catharina Lorença, de edat de sis anys; e ha-li a dar la dita dona, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XXX lliures barchinoneses.

(f. 19v)

200. Desapareguda; probablement, estava situada a l'indret de la Ciutadella, a Santa Maria del Mar, o al carrer d'En Tàpies.

144

Eulàlia

Ítem més, dijous a XXVII del mes de marts, lo dit prior afermà, a XIII anys e mig, ab en Bernat Ferrer, mercader, e ab madona Margarida, sa muller, stan en lo carrer appel·lat d'en Boquer, una infanta del dit hospital, appel·lada Eulàlia, de edat de IIII anys he mig; e han-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, quant haurà complit la dita infanta son temps, XXX lliures barchinoneses.

(f. 19v)

Any Mil CCCCXXXIII

145

Tecla

Ítem més, diluns a XXIII del mes de marts, any MCCCCXXXIII, lo dit prior afermà, a IIII anys, ab en Bernat de Bonet e ab madona sa muller, una infanta del dit hospitall, appel·lada Thecla, de edat de XIII anys; e han-li a dar lo dit Bonet e muller sua, en la fi del dit temps, en adjutori de son matrimoni, XVIII lliures barchinoneses.

(f. 20r)

146

Thecla

Ítem més, dimarts a XI del mes d'agost, any damont dit, lo dit prior afermà, a IIII anys, ab n'Anthoni Palau, mercader, e ab madona Eulàlia, sa muller, una infanta del dit hospital, appel·lada Tecla, de edat de XIII anys; e han-li a dar, a la fi del dit temps, per soldada sua, XVIII lliures barchinoneses per adjutori de son matrimoni.

(f. 20r)

147

Aldonça

Ítem més, dijous a XV del mes de octubre, any damont dit, lo dit prior afermà, a sinch anys, ab madona Angelina, muller del venerable en Nicholau Oliver, quòndam mercader, una infanta del dit hospital,

appel·lada Aldonça, de edat [...]ª anys; e ha-li a dar a la fi del dit temps XV lliures barchinoneses en adjutori de son matrimoni.

(f. 20r)

a. *Espai en blanc, corresponent a sis lletres.*

Any Mil CCCCXXXIII^o

148

Gabriella

Ítem més, dissapta a XXI del mes d'agost, any MCCCCXXXIII, lo dit prior afermà, a XII anys, ab en Pere Squerit, boter, e ab madona Anthònia, sa muller, una infanta del dit hospital, appel·lada Gabriella, de edat de IIII anys; e han-li a dar, a la fi del dit temps, en adjutori de son matrimoni, XXX lliures barchinoneses.

(f. 20r)

Any MCCCCXXX sinch

149

Aldonça

Ítem més, dissapta a XV del mes de janer, any MCCCCXXX sinch, lo dit prior afermà, a IIII anys, ab madona Francina, habitadora de la ciutat de Barchelona, muller d'en Pere Bellit de la vila de Caldes de Montboy, una infanta, del dit hospitall, appel·lada Aldonça, de edat de [...]ª anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XII lliures barchinoneses.

(f. 20v)

a. *Espai en blanc, corresponent a cinc lletres.*

150

Barthomeu

Ítem més, dissapta a XXV del mes de juny, any damont dit, lo dit prior afermà, a sinch anys, ab en Arnau Jonig de la parròquia de Sent Johan de Pí,²⁰¹ un infant del dit hospital, appel·lat Barthomeu, de edat

201. Sant Joan Despí.

de XXXI mes; e lo dit Arnau ha a provehir lo dit infant sa e malalt e li ha ensenyar de letre e de fer-lo anar a l'escola.

(f. 20v)

Any MCCCCXXX sis

151

Lorens Gastó

Ítem més, dimecres a XV del mes de febrer, any MCCCCXXX sis, lo dit prior afermà, a set anys he mig, ab en Jacme Canyadell, brocarer, un infant del dit hospital appel·lat Laurens Gastó, de edat de II anys he mig; e ha-li a dar a la fi del dit temps una cota²⁰² de drap nou, jupó, camisa, calses e sabates noves.

(f. 20v)

152

Martra

Ítem més, dissapta a XVI del mes de juny, any damont dit, lo dit prior afermà, a XX anys, ab en Barthomeu Ferrer e Bernat Ferrer, fill seu, de la parròquia de Santa Maria de Valvidrera, del bisbat de Barchelona, una sclava o cativa del dit hospital, appel·lada Martra, de edat de XXVIII anys; e han-la a provesir²⁰³ per tot lo temps, sana e malalta.

(f. 20v)

153

Barthomeua

Ítem més, a XXII del mes de octubre, any MCCCCXXXVI, lo dit prior afermà, a XII anys, ab en Barthomeu Geral e ab madona Constança, sa muller, una infanta del dit hospital, appel·lada Barthomeua, de edat [...] anys; e han-li a dar a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, vint-he-set lliures he X sous barchinonesos.

(f. 21r)

a. *Espai en blanc, corresponent a cinc lletres.*

202. Cf. VLCM, cota: vestit de cos amb mànegues; i també VINYOLES, GONZÁLEZ, "Els infants abandonats", p. 212: "Cota. Vestit que portaven els homes i les dones i que arribava des del coll fins a prop dels peus".

203. Cf. VLCM, provesir, proveir: mantenir, establir per matrimoni o per un càrrec.

Any Mill CCCCXXX set

154

Ysabell

Ítem més, dimarts a XXV del mes de juny, any MCCCCXXX set, lo dit prior afermà, a X anys, ab lo honorable en Francesch Lobet, ciutadà de la dita ciutat, una infanta del dit hospitall, apel·lada Ysabell Paciana, de edat de VIII anys; e ha-li a dar a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XXXX lliures.

(f. 21r)

155

Úrsolla

Ítem més, dimecres a XI del mes de setembre, any damont dit, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab madona Eulàlia, muller d'en Miquell Desquins, quòndam, mercader, una infanta del dit hospital, apel·lada Úrsolla, de edat de sinch anys; e ha-li a dar, a la fi del temps, en adjutori de son matrimoni, XXVII lliures X sous barchinonesos.

(f. 21r)

156

Eulàlia

Ítem més, lo dit dia e any, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab en Nicholau Pla, mercader, e ab madona Eulàlia, sa muller, una infanta del dit hospitall, apel·lada Eulàlia, de edat de X anys; e han-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XX lliures barchinoneses.

(f. 21r)

157

Gabriella

Ítem més, dimecres a XI del mes de setembre, any MCCCCXXXVII, lo dit prior afermà, a XII anys, ab lo discret n'Arnau de Millars, una infanta del dit hospitall, apel·lada Gabriella, de edat de sis anys; e ha-li a dar, a la fi del dit temps, en adjutori de son matrimoni, vint-he-set liures he mitga barchinoneses.

(f. 21v)

158

Clara

Ítem més, lo dit dia, lo dit prior afermà, a XII anys, ab en Pere Gomir, causídic,²⁰⁴ e ab madona Maria, sa muller, una infanta del dit hospitall, apel·lada Clara, alias Marquesa, de edat de sis anys; e ha-li a dar, a la fi del temps, en adjutori de son matrimoni, XXV lliures barchinoneses. (f. 21v)

159

Johan

Ítem més, dissapta a XXVIII del mes de setembre, any damont dit, lo dit prior afermà, a XI anys, ab en Francí Seguí, forner, ciutadà de la ciutat de Barchelona, un infant del dit hospitall, apel·lat Johan de la Boqueria, de edat de [...] ^a anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, una cota de drap nou, un gupó,²⁰⁵ una camisa, unes calses, unes sabates, totes noves. (f. 21v)

a. *Espai en blanc, corresponent a sis lletres.*

160

Anthònia

Ítem més, dimarts a XII del mes de novembre, any damont dit, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab n'Anthoni Serra, ciutadà de la dita ciutat, una infanta del dit hospitall, apel·lada Anthònia, de edat de IIII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, en ajutori de son matrimoni, vint-he-set lliures X sous barchinonesos. (f. 21v)

204. Cf. VCLM, causídic: aquell legalment autoritzat per a tractar causes o litigis als tribunals de justícia; advocat.

205. Llegiu "jupó"; cf. VINYOLES, GONZÁLEZ, "Els infants abandonats", p. 213: "peça de vestir, amb mànegues, ajustada i cenyida al cos i que cobreix el tronc des muscles fins a la cintura".

Any Mil CCCCXXXVIII

161

Jachma

Ítem més, dissapta a XV del mes de marts, any MCCCCXXXVIII, lo dit prior afermà ab en Gabriell Caball, tixador²⁰⁶ de drap de lana, a VIII anys, un infant del dit hospitall, appel·lat Jachma, de edat de X anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, X lliures barchinoneses.

(f. 22r)

162

Miquell

Ítem més, dijous a III del mes de abril, any damont dit, lo dit prior afermà, a XII anys, ab en Johan Camassolla, un infant del dit hospital, appel·lat Miquell, de edat de sinch anys; e ha-li a dar XXV lliures barchinoneses a la fi de son temps.

(f. 22r)

163

Barthomeu

Ítem més, a X del mes de maig, any damont dit, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab en Barthomeu Ferrer, peller;²⁰⁷ ciutadà de la dita ciutat, un infant del dit hospitall, appel·lat Barthomeu, de edat de sinch anys; e ha-li a dar a la fi de son temps XXV lliures barchinoneses.

(f. 22r)

164

Bernat Nadal

Ítem més, dimecres a XXI del mes de maig, any damont dit, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab en Johan Ribes, parayra de drap de lana, un infant del dit hospitall, appel·lat Bernat Nadal, de edat de sinch anys; e ha-li a dar a la fi de son temps XIII lliures barchinoneses.

(f. 22r)

206. Cf. VLMC, tixador o tixedor: teixidor.

207. Cf. ibídem, peller: aquell que adoba i ven pells.

165

Ítem més, dijous a XVII del mes de juliol de l'any MCCCCXXXVIII, lo dit prior afermà, a V anys, ab la muller d'en Guillem Rosset, quòndam scrivà del senyor rey e ciudadà de la dita ciutat, un infant del dit hospital appel·lat [...],^a de estat de cinch anys; e han-li a dar, a la fi del dit temps [...]^b

(f. 22v)

^a Espai en blanc, corresponent a nou lletres. b. El document s'acaba així.

Any MCCCCXXXVIII^o

166

Anthònia

Ítem més, divendres a VIII de octubre, any MCCCCXXXVIII^o, lo dit prior afermà, a XI anys, ab en Pere Canet, carniçer, e ab madona Violant, sa muller, un(a) infanta del dit hospital, appel·lada Anthònia Marimonia, de edat de VII anys; e han-li a dar, en la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XXX lliures barchinoneses.²⁰⁸

(f. 22v)

Any Mil CCCCXXXX

167

Alienora

Ítem més, divendres a XXIX del mes de janer, any MCCCXXXX, lo dit prior afermà, a X anys, ab madona Sancssa, muller d'en Pere Rossell, quòndam, de la vila de Sent Baudili,²⁰⁹ del Bisbat de Barchelona, una infanta del dit hospital appel·lada Alienora, de edat de cinch anys, ho entorn; e ha-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XXVII lliures X sous barchinoneses.²¹⁰

(f. 22v)

208. Cf. AHSCSP, *Manual novè de Joan Torró*, f. 8r-v: "(...) Petro Canet, carnicerio, et cum domina Violante, uxore vestra, quandam puellam dicti hospitalis positam vocatam Anthoniam Marimonam, etatis septem annorum vel inde circa (...)".

209. Sant Boi de Llobregat.

210. Cf. *ibidem*, f. 8r-v: "(...) domina Sanctia, uxor Petri Rosselli, quondam, ville Sancti Baudili, diocesis Barchinone, presenti, quandam infantam dicti hospitalis, etatis quinque annorum vel inde circa, vocatam Alienoram (...)".

168

Francina

Ítem més, dissapta a XVI del mes d'abril, any MCCCCXXXX, lo dit prior afermà, a XII anys, ab madona Eulàlia, muller del venerable en Bernat de Rosanes, donzell, una infanta del dit hospital, apel·lada Francina, de edat de sis anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XXX lliures barchinoneses.²¹¹

(f. 23r)

169

Anthoni

Ítem més, lo dit dia, lo dit prior afermà, a XII anys, ab en Galceran Rich, tinturer, un infant del dit hospital, apel·lat Anthoni, de edat de VIII anys;²¹² e ha-li a dar, a la fi de son temps, XIII lliures barchinoneses.

(f. 23r)

170

Gerals

Ítem més, dissapta a XIII del mes d'agost, any MCCCCXXXX, lo dit prior afermà, a XII anys, ab en Bernat Ferrer, tapiner,²¹³ un infant del dit hospital, apel·lat Gerals, de edat de sis anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XXII lliures barchinoneses.²¹⁴

(f. 23r)

171

Anthònia

Ítem més, divendres a XXIII del mes de setembre, any damont dit, lo dit prior afermà, a XII anys, ab madona Johana, muller d'en Pere Ribes,

211. Cf. *ibídem*, f. 16v-17r: "(...) domina Eulalia, uxor venerabilis Bernardi de Rosanis, domicelli, in Vallesio domiciliati, quandam puellam dicti hospitalis vocatam Francinam, etatis sex annorum vel inde circa, que fuit posita in dicto hospitali (...)".

212. Cf. *ibídem*, f. 17r: "(...) Galcerando Rich, tinturario, civi Barchinone, Anthonium, infantem dicti hospitalis, etatis octo annorum vel inde circa (...)".

213. Cf. VLCM, tapiner: aquell qui confecciona o fa comerç de tapins.

214. Cf. AHSCSP, *Manual novè de Joan Torró*, f. 17r: "(...) Bernardo Ferrarii, tapinero civi dicte civitatis, Gueraldum infantem dicti hospitalis, etatis sex annorum, vel circa (...)".

quòndam mercader, una infanta del dit hospital, apel·lada Anthònia, de edat de sis anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XXX lliures barchinoneses.²¹⁵

(f. 23r)

172

Ramon

Ítem més, dissapta a XV del mes de octubre, any MCCCCXXXX, lo dit prior afermà, a X anys, ab en Bernat Galcer, un infant del dit hospital, apel·lat Ramon, de edat de VIII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XV lliures barchinoneses.²¹⁶

(f. 23v)

173

Jachma

Ítem més, diluns a XVII del mes de octubre, any damont dit, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab en Jachma Riell, tixedor de drap de lana, un infant del dit hospitall, apel·lat Jachma, de edat de XII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, X lliures barchinoneses.²¹⁷

(f. 23v)

174

Violant

Ítem més, dimecres a XVIII del mes de octubre, any damont dit, lo dit prior afermà, a X anys, ab madona Maria, muller del venerable en Miquell Çapila, quòndam, civis Barchinone, una infanta del dit hospital, apel·lada Violant, de edat de VIII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XXV lliures barchinoneses.²¹⁸

(f. 23v)

215. Cf. ibídem, f. 25v: "(...) domina Iohanna, uxor Petri Ribes, mercatoris civis Barchinone (...) quandam puellam dicti hospitalis vocatam Anthoniam, etatis sex annorum, vel circa (...)".

216. Cf. ibídem, f. 26r: "(...) Bernardo Galcer, mercatori, civi Barchinone, Raymundum, infantem dicti hospitalis, etatis octo annorum vel inde circa (...)".

217. Cf. ibídem, f. 26r-v: "(...) Iacobo Riell, textori pannorum lane et civi dicte civitatis, Iacobum, infantem positum in dicto hospitale, etatis XII annorum vel inde circa (...)".

218. Cf. ibídem, f. 26v: "(...) venerabili domine Marie, uxori venerabilis Michaelis Çapila, quondam, civis dicte civitatis, presenti, quandam infantam positam dicti hospitalis, etatis novem annorum vel inde circa, vocatam Violantem (...)".

Any MCCCCXXXX hun

175

Guillem

Ítem més, diluns a VIII del mes de janer, any MCCCCXXXX hun, lo dit prior afermà, a XI anys, ab en Jacme Geli, bayner, un infant del dit hospital, appel·lat Guillem, de edat de set anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, VIII lliures barchinoneses.²¹⁹

(f. 23v)

176

Brígida

Ítem més, dijous a XIX del mes de janer, any MCCCCXXXX hun, lo dit prior afermà, a X anys he mig, ab madona Margalida, muller d'en Guillem Castelló, quòndam, mestre de cases, una infanta del dit hospital, appel·lada Brígida, de edat de set anys;²²⁰ e ha-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XXV lliures barchinoneses.

(f. 24r)

177

Eulàlia

Ítem més, dissapta a IIII del mes de febrer, any damont dit, lo dit prior afermà, a IX anys, ab en Johan Folquet, barber, e ab madona Margalida, sa muller, una infanta del dit hospitall, appel·lada Eulàlia, de edat de VII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XXVII lliures barchinoneses.²²¹

(f. 24r)

219. Cf. ibídem, f. 31v: "(...) Iacobo Geli, beinerio, civi predictae civitatis, Guillelmum, infantem dicti hospitalis, etatis septem annorum vel inde circa (...)".

220. Cf. ibídem, f. 32r: "(...) domine Margarite, uxori Guillelmi Castillo, quondam, magistrí domorum et civi dicte civitatis, quondam puellam dicti hospitalis vocatam Brigidam, etatis septem annorum, que in dicto hospitali fuit posita (...)".

221. Cf. ibídem, f. 32v: "(...) Iohanni Folquet, barbitonsori et civi dicte civitatis, et domine Margarite, uxori vestre, Eulaliám, infantam dicti hospitalis, etatis septem annorum vel circa (...)".

178

Anthònia

Ítem més, dimecres a XXIII del mes de maig, any damont dit, lo dit prior afermà, a VIII anys he mig, ab en Johan Garcia, verguer²²² del senyor rey d'Aragó, una infanta del dit hospital, apel·lada Anthònia Giberta, de edat de VIII anys he mig; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XXVI lliures barchinoneses.²²³

(f. 24r)

179

Anthònia

Ítem més, lo dit dia, any damont dit, lo dit prior afermà, a X anys, ab en Pere Lobet, mestre de cases, e ab son fill, una infanta del dit hospital, apel·lada Anthònia, de edat de VIII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XXX lliures barchinoneses.²²⁴

(f. 24r)

180

Steva

Ítem més, dissapta a X de juny, any MCCCCXXXX hun, lo dit prior afermà, a XI anys, ab en Duran Bandill, sastre, un infant del dit hospital, apel·lat Steva, de edat de set anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, X florins barchinonesos.²²⁵

(f. 24v)

222. Cf. VLCM, verguer: uixer, bedell, qui usa com a distintiu una verga en certs actes de ceremonial; aquell qui mesura amb verga; mesurador oficial.

223. Cf. AHSCSP, *Manual novè de Joan Torrò*, f. 36v: "(...) Iohanni Garcia, virgario domini regis Aragonie et civi dicte civitatis Barchinone, quendam puellam dicti hospitalis vocatam Anthoniam Giberta, etatis octo annorum et medii (...)".

224. Cf. ibídem, f. 37r: "(...) Petro Lobet, magistro domorum, civi Barchinone, et Vincencio Lobet, simili modo magistro domorum, eius filius hereditatus (...) quendam puellam, positam in dicto hospitali, vocatam Anthoniam, etatis octo annorum vel inde circa (...)".

225. Cf. ibídem, f. 38v: "(...) Durando Bandill, sartori et civi Barchinone, unum infantem, positum in dicto hospitali, vocatum Stephanum, etatis septem annorum vel inde circa (...)".

181

Anthònia

Ítem més, dijous a VII del mes de setembre, any damont dit, lo dit prior afermà, a XII anys, ab n'Anthoni Ferrer, mercader, una infanta del dit hospitall, apel·lada Anthònia, de edat de sis anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XXX lliures barchinoneses.²²⁶

(f. 24v)

182

Johan

Ítem més, diluns a XI del mes de setembre, any damont dit, lo dit prior afermà, a X anys, ab en Nicholau Aragonès, parayra de drap de lana, un infant del dit hospital, apel·lat Johan Carbonell, de edat de VIII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XV lliures barchinoneses.²²⁷

(f. 24v)

183

Eufrasina

Ítem més, dimecres a XIII del mes de setembre, any damont dit, lo dit prior afermà, a XI anys, ab madona Maria, muller d'en Pere Català, quòndam, mestre de cases, una infanta del dit hospital, apel·lada Eufrasina, de edat de VII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XXX lliures barchinoneses.²²⁸

(f. 24v)

184

Jordi

Ítem més, dimecres a XXV del mes de octubre, any MCCCCXXXX un, lo dit prior afermà, a XI anys, ab en Pere Ferrer, espasser,²²⁹ un infant

226. Cf. ibídem, f. 40v: "(...) Anthonio Ferraro, mercatori, civi dicte civitatis, Anthoniam puellam dicti hospitalis, etatis nunc sex annorum vel circa (...)".

227. Cf. ibídem, f. 41r: "(...) Nicholao Aragonès, peratori pannorum lane, civi dicte civitatis, et domine Constance, uxori vestre, quendam infantem dicti hospitalis vocatum Iohannem Carbonell, etatis VIII annorum vel circa (...)".

228. Cf. ibídem, f. 42r: "(...) domine Marie, uxori Petri Cathalani, quondam, magistri domorum, civi dicte civitatis, quendam puellam dicti hospitalis vocatam Eufresinam, etatis septem annorum vel inde circa (...)".

229. Artesà que fabrica espases.

del dit hospital, appel·lat Jordi, de edat de set anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XV lliures barchinoneses.²³⁰

(f. 25r)

185

Johana

Ítem més, dimarts a XXI del mes de novembre, any damont dit, lo dit prior afermà, a XI anys, ab madona Angelina, muller d'en Pere Corts, quòndam candaller²³¹ de candelles de cera, una infanta del dit spital, appel·lada Johana de Sant Sever, de edat de VII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XXX lliures barchinoneses.²³²

(f. 25r)

186

Maria

Ítem més, lo die e any damont dit, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab madona Johana, muller d'en Pere Ribes, mercader, ciutadà de la dita ciutat, una infanta del dit hospital appel·lada Maria, de edat de VIII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XXX lliures barchinoneses.²³³

(f. 25r)

Any MCCCCXXXII

187

Francesch

Ítem, dissapta a XXVII del mes de janer, any MCCCCXXXII, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab en Johan Flazison, mestre de draps de

230. Cf. AHSCSP, *Manual novè de Joan Torrò*, f. 43r-v: "(...) Petro Ferrarii, espaserio et civi dicte civitatis, Georgium, infantem positum in dicto hospitali, etatis septem annorum vel inde circa (...)".

231. Cf. VLCM, candaller o candelero: aquell qui elabora o ven candeles.

232. Cf. AHSCSP, *Manual novè de Joan Torrò*, f. 45r-v: "(...) domine Angeline, uxori Petri Corts, quondam, candelarii candellarum cere, civis dicte civitatis Barchinone, quandam puellam dicti hospitalis vocatam Iohanam de Sant Saver, etatis septem annorum vel inde circa (...)".

233. Cf. ibídem, f. 45v-45r(bis): "(...) domina Iohanna, uxor venerabilis Petri Ribes, mercatoris civis civitatis iamdicte, quandam puellam dicti hospitalis vocatam Mariam, etatis novem annorum vel inde circa (...)".

senyals, habitador de la ciutat de Barchelona, nadiu de la ciutat de Ras, del ducat de Borgonya, un infant del dit hospital, apel·lat Francesch Gueran, de edat de deu anys, ho entorn; e lo dit Johan Falzison ha ensenyar al dit Francesch son offici de obrar de drap de ras e l'ha provesir sa e malalt.²³⁴

(f. 25r-v)

188

Anthònia^a

Ítem més, dimarts a XX del mes de febrer, any MCCCCXLII, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab madona Angelina, muller d'en Pere Corts, quòndam, candaller de candelles de cera, una infanta, del dit hospital, apel·lada Anthònia Giberta, de edat de VIII anys he mig; e ha-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XXX lliures barchinoneses.²³⁵

(f. 25v)

a. *Al marge esquerre de l'assentament*: Fou maridada aquesta fadrina per lo prior de l'hospital.

189

Franscina

Ítem més, divendres a XIII²³⁶ del mes d'abril, any MCCCCXXXII, lo dit prior afermà ab en Jacma Mas, flassader,²³⁷ a XV anys, un(a) infanta del dit hospital, apel·lada Franscina, de edat de III anys;²³⁸ e ha-li a dar, a la fi de son temps, XXV lliures barchinoneses, en adjutori de son matrimoni.

(f. 25v)

234. Cf. ibídem, f. 46v-47r: "(...) Iohanni Falzison, magistro de draps de senyals, habitatori civitatis Barchinone, oriundo vero civitatis de Ras, ducatus de Burgunya, quendam infantem dicti hospitalis vocatum Franciscum Gueran, etatis decem annorum vel inde circa (...)".

235. Cf. ibídem, f. 48r: "(...) domina Angelina, uxor Petri Cortes, quondam, candelarii candelarum cere, civis dicte civitatis, quendam puellam que fuit positam in dicto hospitali pro derelicta, vocatam Anthoniam Gibertam, etatis octo annorum et medii (...)".

236. Probablement és el dia 20 d'abril, cf. ibídem, f. 49v: "die veneris XX die aprilis anno predicto".

237. Cf. VLCM, flassader: qui fabrica flassades.

238. Cf. AHSCSP, *Manual novè de Joan Torró*, f. 49v: "(...) Iacobo Mas, flacaderio civi Barchinone, quendam infantam dicti hospitalis vocatam Francina, etatis trium annorum, vel inde circa (...)".

190

Francesch

Ítem més, divendres a IIII del mes de maig, any damont dit, lo dit prior afermà ab en Jacma Boschà, parayra de drap de lana, a X anys, un infant del dit hospital, apel·lat Francesch Bernat, de edat de VIII anys;²³⁹ e ha-li a dar, a la fi de son temps, XXII lliures barchinoneses. (f. 25v)

191

Ysabell

Ítem més, a sinch del mes de juny, any MCCCCXXXII, lo dit prior afermà, a VIII anys he mig, ab en Nicholau Guixar, causídich, e ab madona Anthònia, sa muller, una infanta del dit hospital, apel·lada Ysabell Maria, de edat de VIII anys;²⁴⁰ e ha-li a dar, a la fi de son temps, XXV lliures barchinoneses. (f. 26r)

192

Anthònia

Ítem més, dissapta a XXVIII del mes de juliol, any damont dit, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab en Johan Roig, payer,²⁴¹ e ab madona Francescha, sa muller, una infanta del dit hospitall, apel·lada Anthònia, de edat de III anys;²⁴² e ha-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XXX lliures barchinoneses. (f. 26r)

239. Cf. ibídem, f. 51r: "(...) Iacobo Boschà, paratore pannorum lane, civi dicte civitatis Barchinone, quendam infantem dicti hospitalis vocatum Franciscum Bernardi, etatis octo annorum vel circa (...)".

240. Cf. ibídem, f. 54r: "(...) Nicholao Guixar, causidico et civi Barchinone, et Anthonie, eius uxori, quendam infantam dicti hospitalis vocatam Ysabel Maria, etatis octo annorum et medii vel inde circa (...)".

241. Cf. DCVB, potser peier o peyer: treballador de drap de peia.

242. Cf. AHSCSP, *Manual novè de Joan Torró*, f. 57v: "(...) Iohanni Roig, payerio civi dicte civitatis, et domine Francisce, uxori vestra, civibus dicte civitatis, commorantibus nunc prope hospicium quod fuit venerabilis Romei Pallaresii, quondam, quendam infantam dicti hospitalis vocatam Anthoniam, etatis quatuor annorum vel inde circa (...)".

193

Aldonça

Ítem més, lo dit dia e any, lo dit prior afermà, a XIII anys, ab en Johan Ferrit, fabra, e ab madona Maciana, sa muller, una infanta del dit hospital, appel·lada Aldonça, de edat de sinch anys;²⁴³ e ha-li a dar, a la fi de son temps, XXX lliures barchinoneses.

(f. 26r)

194

Johan Climent

Ítem més, dimecres a VIII del mes d'agost, any damont dit, lo dit prior afermà, ab en Miquell Crima, parayra, a VIII anys, un infant del dit hospitall, appel·lat Johan Climent, de edat de VIII anys;²⁴⁴ e ha-li a dar, a la fi de son temps, XX lliures barchinoneses.

(f. 26r)

195

Anthònia

Ítem més, a XXV del mes d'agost, any damont dit, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab en Barthomeu Figuerola, corredor, e ab madona Maria, sa muller, una infanta del dit hospital, appel·lada Anthònia, de edat de VII anys;²⁴⁵ e han-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XXVII lliures barchinoneses.

(f. 26v)

196

Guarau

Ítem més, lo dit dia, lo dit prior afermà, a XII anys, ab en Genís Valent, boter, e ab madona Margarida, sa muller, un infant del dit hospital,

243. Cf. ibídem, f. 58r: "(...) Iohanni Ferrit, fabro, et domina Maciana, uxor vestra, civibus dicte civitatis, commorantibus nunc supra dictum hospitem, quandam infantam dicti hospitalis vocatam Aldonciam, etatis nunc quinque annorum vel circa (...)".

244. Cf. ibídem, f. 58v-59r: "(...) Michaeli Crima, paratori pannorum lane, civi dicte civitatis (...) Iohannem Clementem, infantem dicti hospitalis, etatis novem annorum vel circa (...)".

245. Cf. ibídem, f. 59v: "(...) Bartholomeo Figuerola, curritori peni, civi dicte civitatis, et domine Marie, uxori vestre, Anthoniam infantam dicti hospitalis (...)".

appel·lat Miquell Guarau, de edat de sis anys;²⁴⁶ e han-li a dar, a la fi de son temps, XIII lliures barchinoneses.

(f. 26v)

197

Catharina

Ítem més, dissapta prima die septembris, any MCCCCXXXII, lo dit prior afermà, a XI anys he mig, ab en Bonanat de Carcassona, coraller;²⁴⁷ una infanta del dit hospital, appel·lada Catharina, de edat de sis anys;²⁴⁸ e han-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de matrimoni, XXX lliures barchinoneses.

(f. 26v)

198

Johan

Ítem més, dimecres a VII del mes de novembre, lo dit prior afermà, a XII anys, ab en Melxior Rajadell, barber, un infant del dit hospital, appel·lat Johan, de edat de VI en VII anys;²⁴⁹ e ha-li a dar, a la fi de son temps, XX lliures barchinoneses.

(f. 26v)

Any MCCCCXXXIII

199

Anthoni

Ítem més, divendres a XXVIII del mes de juny, any MCCCCXLIII, lo dit prior afermà, a XII anys, ab lo discret en Pau Gardiola, notari, un

246. Cf. ibídem, f. 60r: "(...) Genesio Valent, boterio, et domine Margarite, uxori vestre, civibus Barchinone, quendam infantem predicti hospitalis, vocatum Miquelem Gerau, etatis sex annorum vel inde circa (...)".

247. Cf. VLCM, coraller o coraler: aquell qui trafiqueja o treballa en coralls.

248. Cf. AHSCSP, *Manual novè de Joan Torró*, f. 60v-61r: "(...) Bonanato de Carcassona, coralerio, civi dicte civitatis Barchinone, et domine Francine, uxori vestre, quendam puellam dicti hospitalis vocatam Catherinam, etatis sex annorum et medii vel circa (...)".

249. Cf. ibídem, f. 63r: "(...) Melchiore Rejadell, barbitonsori, civi Barchinone, quendam infantem dicti hospitalis vocatum Iohannem, etatis sex vel septem annorum (...)".

infant del dit hospital, appel·lat Anthoni, de edat de sis anys;²⁵⁰ e ha-li a dar, a la fi de son temps, XI lliures barchinoneses.

(f. 27r)

200

Tristany

Ítem més, dijous a XIX del mes de setembre, any damont dit, lo dit prior afermà, a XII anys, ab en Pere Mayol, ciutadà de la ciutat de Vich, habitador ara en la parròquia de Sent Ypòllit de Voltragà,²⁵¹ del bisbat de Vich, un infant del dit hospital, lor,²⁵² appel·lat Tristany, de edat de set anys he IIII mesos;²⁵³ e ha-li a dar, a la fi de son temps, XXV lliures barchinoneses.

(f. 27r)

201

Úrsolla

Ítem més, dimecres a IIII del mes de desembre, any damont dit, lo dit prior afermà, a IIII anys, ab madona Angelina, muller del venerable en Phelip Prestador, quòndam mercader; una infanta del dit hospital, appel·lada Úrsolla;²⁵⁴ e ha-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XVI lliures barchinoneses.

(f. 27r)

202

Anthoni

Ítem més, a XXI del mes d'abril, any MCCCCXXXIII, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab en Barhomeu Serra, tixador, un infant del dit

250. Cf. ibídem, f. 79v: "(...) discreto Paulo Guardiola, notario, civi dicte civitatis, quendam infantem dicti hospitalis vocatum Anthonium, etatis sex annorum vel inde circa (...)".

251. Sant Hipòlit de Voltregà (Barcelona).

252. Lor, llor, nascut de pare blanc i mare negra, o viceversa.

253. Cf. AHSCSP, *Manual novè de Joan Torró*, f. 82r: "(...) Petro Mayol, civi civitatis Vici, habitatori pro nunc in parrochia Sancti Ypoliti de Voltraguà, diocesis Vici, quendam infantem dicti hospitalis, lor, vocatum Tristanum, etatis septem annorum et quatuor mesium vel inde circa (...)".

254. Cf. ibídem, f. 83v: "(...) domina Angelina, uxor venerabilis Philipi Prestador, quondam, mercatoris civis Barchinone, quendam infantam dicti hospitalis vocatam Úrsolam (...)".

hospital, appel·lat Anthoni Noffre, de edat de VIII anys;²⁵⁵ e ha-li a dar, a la fi de son temps, XIII lliures barchinoneses.

(f. 27r)

Any MCCCCXXXIII

203

Pascal

Ítem més, a XXIX del mes d'abril, any MCCCCXLIII, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab en Johan Serra, tixedor de drap de lana, un infant del dit spital, appel·lat Pascall, de edat de nou anys;²⁵⁶ e ha-li a dar, a la fi del dit temps, XVI lliures barchinoneses.

(f. 27v)

204

Agnès

Ítem més, divendres a XXIII del mes de juliol del dit any, any damont dit, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab en Jacma Baró, flaquer, e ab madona Margarida, sa muller, una infanta del dit hospital, appel·lada Agnès Grahida, de edat de X anys;²⁵⁷ e han-li a dar, a la fi de son temps, XXVII lliures X sous barchinonesos.

(f. 27v)

205

Pere Ramon

Ítem més, diluns a XII del mes de octubre de l'any damont dit, lo dit prior afermà, a VII anys, ab en Pere Alost, parayra, un infant del dit hos-

255. Cf. ibídem, f. 91v-92r: "(...) Bartholomeo Serra, textori pannorum lane, civi dicte civitatis, presenti, Anthonium Noffre, infantem dicti hospitalis, etatis novem annorum vel inde circa (...)".

256. Cf. ibídem, f. 92r: "(...) Iohanni Serra, textori pannorum lane, civi Barchinone, presenti, Pascasium infantem dicti hospitalis, etatis novem annorum vel inde circa (...)".

257. Cf. ibídem, f. 98r: "(...) Iacobo Baro, flagerio, civi dicte civitatis, et domine Margarite, uxori vestre, Agnetam Grahida, alias Bàrbara, infantam positam in dicto hospitali, etatis decem annorum vel circa (...)".

pital, apel·lat Pere Ramon, de edat de XI anys;²⁵⁸ e han-li a dar, a la fi de son temps, XVII lliures barchinoneses.

(f. 27v)

206

Pascall

Ítem més, dissapta a XXVIII del mes de novembre, any MCCCCXLIII, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab en Pere Voltrera, tixador de drap de lana, un infant del dit hospitall, apel·lat Pascall, de edat de nou anys;²⁵⁹ e ha-li a dar, a la fi de son temps, XVI lliures barchinoneses.

(f. 28r)

207

Úrsolla

Ítem més, dissapta a XII del mes de desembre, any damont dit, lo dit prior afermà, a IIII anys, ab n'Anthoni Guimerà, ypothecari, una infanta del dit hospital, apel·lada Úrssolla;²⁶⁰ e ha-li a dar, a la fi de son temps, XV lliures barchinoneses.

(f. 28r)

Any MCCCCXXXXV

208

Eulàlia

Ítem més, dimecres a XXX del mes de desembre, any MCCCCXLV, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab en Nicholau Ermengoll, pellisser, e ab madona Catharina, sa muller, una infanta del dit hospitall, apel·lada Eulàlia Bevenguda, de edat de X anys he mig; e han-li a dar, a la fi de son temps, XXVII lliures X sous barchinonesos.

(f. 28r)

258. Cf. ibídem, f. 101r: "(...) Petro Alost, paratori pannorum lane, civi dicte civitatis, et domine Eulalie, uxori vestre, quendam infantem dicti hospitalis vocatum Petrus Raymundus, etatis undecim annorum vel circa (...)".

259. Cf. ibídem, f. 103r-v: "(...) Petro Voltrera, textori pannorum lane, et domine Isabele, uxori vestre, civibus dicte civitatis, Paschasium, infantem dicti hospitalis, etatis novem annorum (...)".

260. Cf. ibídem, f. 104r-v: "(...) Anthonio Guimerà, apothecario, civi dicte civitatis, Ursolam, infantam dicti hospitalis (...)".

209Anthònia Giberta^a

Ítem més, dijous a VII del mes de janer, any damont dit, lo dit prior afermà, a sinch anys, ab madona Anthònia, muller d'en Nicholau Despuig, quòndam mercader, una infanta del dit hospital, apel·lada Anthònia Giberta, de edat de XIII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XVIII lliures X sous barchinonesos.

(f. 28r)

a. *Al marge esquerre de l'assentament*: Fou maridada aquesta infanta segons apar per carta reebuda en poder de Gabriel Boffill, notari de Barchelona, a XI de febrer, any MCCCCXLIX.

210

Catharina

Ítem més, a XVI del mes de marts, any MCCCCXXXV, lo dit prior afermà, a XI anys, ab na Johana, muller qui fou del venerable en March Corts, quòndam cirurgià, una infanta del dit hospitall, apel·lada Catharina, de edat de VII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XXII lliures barchinoneses.

(f. 28v)

211

Johana

Ítem més, dissapta a XXII del mes de maig, any demont dit, lo dit prior afermà, a XI anys, ab madona Francescha, muller d'en Johan Reniu, quòndam notari, una infanta del dit hospital, apel·lada Johana, de edat de VII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XXV lliures barchinoneses.

(f. 28v)

212

Anthònia

Ítem més, dissapta a V del mes de juny, lo dit prior afermà, a sis anys, ab en Ramon Maresa, mercader, e ab madona Viana, sa muller, una infanta del dit hospitall, apel·lada Anthònia Ruïna, de edat de XII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XXII lliures barchinoneses.

(f. 28v)

213

Anthònia

Ítem més, dissapta a XIX del mes de juny, any damont dit, lo dit prior afermà, ab en Laurens Deplà, ballester, e ab madona Angelina, sa muller, a [...]ª anys, una infanta del dit hospital, appel·lada Anthònia, de edat [...]ª anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XXVI lliures barchinoneses.
(f. 28v)

a. *Espai en blanc, corresponent a set lletres.* b. *Espai en blanc, corresponent a quatre lletres.*

214

Johan Daniu

Ítem més, dimecres a VII del mes de juliol, any MCCCCXXXV, lo dit prior afermà, a X anys he mig, ab en Francesch Moles, notari, un infant del dit hospital, appel·lat Johan Daniu, de edat de set anys he mig; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XX florins d'or d'Aragó de bon pes.
(f. 29r)

215

Bernat Nadal

Ítem més, divendres a XXX del mes de juliol, lo dit prior afermà, a V anys he VIII mesos, ab n'Anthoni Alost, parayra, un infant del dit hospital, appel·lat Bernat Nadal, de edat de XII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XIII lliures barchinoneses.
(f. 29r)

216

Miquell Garau

Ítem més, divendres a XXIII del mes de setembre, any damont dit, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab en Pere Pellisser, mestre de cases, un infant del dit hospital, appel·lat Miquell Garau, de edat de VIII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XIII lliures barchinoneses.
(f. 29r)

Any MCCCCXXXVI

217

Johan Ros

Ítem més, dimecres a XII del mes de octubre, any MCCCCXXXVI, lo honorable e discret mossèn Jacma de Madalia, prior del dit hospital, afermà, a XII anys, ab en Francesch Riera, bayner, e ab madona sa muller, un infant del dit hospital, appel·lat Johan Ros, de edat de VII anys; e han-li a dar, a la fi de son temps, XIII lliures XV sous barchinonesos.

(f. 29r)

Any MCCCCXXXVI

218

Miquell

Ítem més, dijous a XIII del mes de octubre, any MCCCCXLVI, lo dit prior afermà, a X anys, ab en Pere Sixó, parayra de lana, un infant del dit hospital, appel·lat Michael, de edat de VIII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, per soldada, XXI lliures barchinoneses.

(f. 29v)

219^aBarthomeua^b

Ítem més, dissapta a XVIII del mes de novembre, any damont dit, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab madona Salvadora, muller d'en Ramon Salvi, quòndam mestre de cases, una infanta del dit hospital, appel·lada Barthomeua, de edat de VIII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, en adjutori de son matrimoni, XXX lliures barchinoneses.

(f. 29v)

a. *Document cancel·lat.* b. *Al marge esquerra de l'assentament:* Aquesta infanta no fou liurada a la dit(a) madona Salvadora.

Any MCCCCXXXVII

220

Barthomeua

Ítem més, dimecres a XXVIII del mes de desembre, any MCCCCXLVII, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab en Pere Carreres, caldarer,²⁶¹ e ab madona sa muller, una infanta del dit hospital, appel·lada Barthomeua, de edat de VIII anys ho VIII; e han-li a dar, a fi de son temps, XXX lliures barchinoneses.

(f. 29v)

221

Barthomeua

Ítem més, lo dit dia, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab en Bernat Ferrer, sisteller, e ab madona sa muller, una infanta del dit hospital, appel·lada Barthomeua, de edat de VII anys; e han-li a dar, a la fi de son temps, XXX lliures barchinoneses.

(f. 29v)

222

Sebastià Polit

Ítem més, diluns a XIII del mes de febrer, any MCCCCXLVII, lo dit prior afermà, ab en Jacma Siquant, specier, a VIII anys, un infant del dit hospital, appel·lat Sebastià Polit, de edat de VIII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XX lliures barchinoneses.

(f. 30r)

223

Domenga

Ítem més, dimecres a XI del mes d'abril, any damont dit, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab en Nicholau Riera, un infant del dit hospital, appel·lat Domenge, de edat de VIII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XX lliures barchinoneses.

(f. 30r)

261. Cf. VLCM, caldarer o calderer: aquell que fa o ven calderes i altres eines semblants de coure o ferro per a cuinar.

224

Jachma

Ítem més, dimarts a XXIII del mes de maig, any damont dit, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab n'Anthoni Morages, fabre, e ab madona sa muller, un infant del dit hospital, appel·lat Jachma, de edat de VIII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XV lliures barchinoneses.

(f. 30r)

225

Miquell

Ítem més, dijous a V del mes de octubre, any MCCCCXXXVII, lo dit prior afermà, a VIII anys, ab en Berenguer Riba, apothecari, un infant del dit hospital, appel·lat Miquell, de edat de VIII anys; e ha-li a dar, a la fi de son temps, XVII lliures barchinoneses.

(f. 30r)

226Magdalena^a

Dimarts a XXXI del dit mes d'octubre, lo dit prior afermà na Magdalena, infanta de l'hospital, ab lo discret en Guillem Sardà, notari de Barchelona, a X anys, per soldada de XXII lliures.

(f. 30r)

a. *Al marge esquerre de l'assentament*: Morí en lo spital a VIII de desembre, any MCCCCL.

227

March

Dimecres a VI de desembre del dit any fou afermat, ab en Pere Puigmal, en March, infant del dit hospital, a XII anys, per soldada de XXII lliures.

(f. 30v)

BIBLIOGRAFIA I FONTS

Fons documentals

ACB (=Arxiu de la Catedral de Barcelona)

- *Liber Antiquitatum*, II, doc. 382.

AHSCSP (=Arxiu de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau)

- *Comptabilitat* (any 1430);
- *Llibre dels infants gitats a l'Hospital de Santa Creu de la ciutat de Barcelona los quals vuy ffa alletar lo dit Hospital, e de aquells qui seran gitats d'[ac]í avant* (1412-1413);
- *Llibre d'expòsits* 4;
- *Llibre d'infants 1* (1505-1510);
- *Llibres d'infants i dides*, vol. 1 i 2 (1426-1439);
- *Llibre que conté tot lo principi de l'Hospital General de la Santa Creu i de la Casa de Convalescència* (1614);
- *Manual primer de Joan Torró* (1401-1404);
- *Manual segon de Joan Torró* (1404-1408);
- *Manual tercer de Joan Torró* (1408-1411);
- *Manual quart de Joan Torró* (1411-1415);
- *Manual cinquè de Joan Torró* (1415-1420);
- *Manual setè de Joan Torró* (1425-1431);
- *Manual novè de Joan Torró* (1438-1444);
- *Manual únic de Gabriel Bofill* (1450-1460);
- *Manual primer de Miquel Cellers* (1542-1544).

AOIF (=Archivio dell'Ospedale degli Innocenti di Firenze)

- *Balie e bambini dello Spedale di San Gallo* (1413-1425);
- *Libro dei fanciugli dello Spedale di San Gallo 1* (1394-1401);
- *Libro dei fanciugli dello Spedale di San Gallo 2* (1399-1413);
- *Libro de'fanciugli A* (1425-1437);
- *Libro de'fanciugli B* (1437-1456);
- *Libro de'fanciugli C* (1456-1464).

BNC (=Biblioteca Nacional de Catalunya, Fons Històric de l'Hospital de la Santa Creu).

- *Llibre d'entrades de malalts* (any 1474);
- *Llibre d'entrades de malalts* (anys 1480-1483);
- *Llibre d'infermeria* (any 1457);
- *Memorial dels infants o Llibre de afermaments dels expòsits y expòsitas de l'Hospital general de Santa Creu de Barcelona que comensa en lo any 1401 y acaba en lo any 1446* (1401-1447).

Fonts publicades

ALBINI, "From abandonment to fosterage"

Giuliana ALBINI, "From Abandonment to Fosterage: Stories of Children in Late Fifteenth Century Milan", a M. C. Rossi, M. Garbellotti (coord.), *Adoption and Fosterage Practices in the Late Medieval and Modern Age*, Roma, Viella, 2015, p. 107-126.

ALBINI, GAZZINI, "Materiali per la storia dell'Ospedale"

Giuliana ALBINI, Marina GAZZINI, "Materiali per la storia dell'Ospedale Maggiore di Milano: le Ordinazioni capitolarie degli anni 1456-1498", *Reti Medievali*, 12, 1 (2011), p. 149-542.

ARAGÓ, LARRUCEA, "El documento fundacional"

Antonio María ARAGÓ CABANAS, Carmen LARRUCEA VALDEMOROS, "El documento fundacional del Hospital de Santa Cruz", a *El Hospital de Santa Cruz y de San Pablo. El Hospital de Barcelona*, Barcelona, Editorial Gustavo Gili, 1971, p. 23-30.

FÀBREGA, *Diplomatari*

Àngel FÀBREGA, *Diplomatari de la Catedral de Barcelona*, vol. I (844-1000), Barcelona, 1995.

ROCA, *Ordinacions*

Josep Maria ROCA, *Ordinacions de l'Hospital General de la Santa Creu de Barcelona (any MCCCCXVII)*, Barcelona, 1920.

Bibliografia

ARIÈS, *L'enfant et la vie familiale*

Philippe ARIÈS, *L'enfant et la vie familiale sous l'ancien régime*, París, Seuil, 1960.

ARROÑADA, "Una visión a través de la infancia"

Silvia ARROÑADA, "La Baja Edad Media: una visión a través de la infancia", *Fundación para la Historia de España*, IV (2001-2002), p. 351-367.

BATLLE, *L'assistència als pobres*

Carme BATLLE, *L'assistència als pobres a la Barcelona medieval (s. XIII)*, Barcelona, Rafael Dalmau, 1987.

BIANCHI, SŁOŃ, "Le riforme ospedaliere"

Francesco BIANCHI, Marek SŁOŃ, "Le riforme ospedaliere del Quattrocento in Italia e nell'Europa centrale", *Ricerche di storia sociale e religiosa*, XXXV, 69 (2006), p. 7-45.

CARDONER, "El Hospital para judíos"

Antoni CARDONER, "El Hospital para judíos pobres de Barcelona", *Sefarad*, 22 (1962), p. 373-375.

CASTEJÓN, *Aproximació a l'estudi de l'Hospital*

Nativitat CASTEJÓN DOMÈNECH, *Aproximació a l'estudi de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona. Repertori documental del segle XV*, Barcelona, Fundació Noguera, 2007.

Ciudad y hospital

Teresa HUGUET-TERMES, Pere VERDÉS-PIJUAN, Jon ARRIZABALAGA, Manuel SÁNCHEZ-MARTÍNEZ (coord.), *Ciudad y hospital en el Occidente europeo*, Lleida, Milenio, 2014.

COLL, "Documentación notarial relativa a los pobres"

Núria COLL JULIÀ, "Documentación notarial relativa a los pobres en la Cataluña del siglo XV", a *La pobreza y la asistencia a los pobres en la Cataluña medieval*, CSIC, Barcelona, 1981-1982, vol. 2, p. 287-311.

CONEJO, "La financiación de los hospitales"

Antoni CONEJO, "La financiación de los hospitales de la Corona de Aragón durante la baja edad media: condiciones sociales, económicas y espirituales", a S. Cavaciocchi (coord.), *Le interazioni fra economia e ambiente biologico nell'Europa preindustriale: secc. XIII-XVIII*, Florencia, Istituto Internazionale di Storia Economica F. Datini i Firenze University Press, p. 437-445.

CONEJO, "Los hospitales y la renovada imagen"

Antoni CONEJO, "'Lum, noblesa, ornament, laor, glòria e amplitud de la ciutat': Los hospitales y la renovada imagen de la ciudad bajomedieval", a T. Huguet-Termes, P. Verdés-Pijuan, J. Arrizabalaga, M.

- Sánchez-Martínez (coord.), *Ciudad y hospital en el Occidente europeo*, Lleida, Milenio, 2014, p. 415-445.
- DA MOLIN, *I figli della Madonna*
 Giovanna DA MOLIN, *I figli della Madonna. Gli esposti all'Annunziata di Napoli (secc. XVII-XIX)*, Bari, Cacucci, 2001.
- DANON, *Visió històrica*
 Josep DANON, *Visió històrica de l'Hospital General de la Santa Creu de Barcelona*, Barcelona, 1978.
- FONTANALS, "El Archivo del Hospital"
 Reis FONTANALS JAUMÀ, "El Archivo del Hospital General de la Santa Creu de Barcelona", *Tabula*, 2 (1993), p. 123-139.
- FONTANALS, "Els llibres d'entrades"
 REIS FONTANALS JAUMÀ, "Els llibres d'entrades de malalts de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona (s. XV-XVIII)", *SVMMA*, 2 (2013), p. 50-76.
- FURIÓ, GUINOT, *Normes de presentació*
 Antoni FURIÓ, Enric GUINOT, *Normes de presentació, edició i transcripció*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2009.
- FUSTER, "Los antiguos hospitales de Barcelona"
 Joaquín FUSTER, "Los antiguos hospitales de Barcelona desaparecidos", *Anales del Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo*, XX, 2 (1960), p. 241-252.
- GALLEN, "El proceso de unificación"
 Mercedes GALLEN, "El proceso de unificación de los hospitales valencianos (1482-1512)", a *Estudios dedicados al Dr. Peset Aleixandre*, vol. 2, València, Universitat de València, 1982, p. 75-88.
- GARCÍA, *Del nacer y el vivir*
 María del Carmen GARCÍA HERRERO, *Del nacer y el vivir. Fragmentos para una historia de la vida en la Baja Edad Media*, Saragossa, Institución "Fernando el Católico" (CSIC), 2005.
- GAVITT, *Charity and Children*
 Philip GAVITT, *Charity and Children in Renaissance Florence: the Ospedale degli Innocenti 1410-1536*, Ann Arbor, University of Michigan Press, 1990.
- GIMENO, *Escribir, reinar*
 FRANCISCO M. GIMENO BLAY, *Escribir, reinar: la experiencia gráfico-textual de Pedro IV el Ceremonioso (1336-1387)*, Madrid, Abada, 2006.
- HOMET, "Crianza y educación en Castilla"
 Raquel HOMET, "Crianza y educación en Castilla Medieval", *Cuadernos de Historia de España*, 74 (1997), p. 199-232.

ILLANES, "Historias entrecruzadas"

Ximena ILLANES, "Historias entrecruzadas: el periodo de la lactancia de niñas y niños abandonados en el mundo femenino de las nodrizas durante la primera mitad del siglo xv", *Anuario de Estudios Medievales*, 43-1 (2013), p. 159-197.

ILLANES, "Nodrir a otros"

Ximena ILLANES, "Nodrir a otros que son los propios", *Revista de Humanidades*, 14 (2016), p. 75- 92.

LARRUCEA, "Arxiu de l'Hospital de la Santa Creu"

L'Hospital de la Santa Creu

L'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de la ciutat de Barcelona. 600 anys, Barcelona, Lunwerg, 2001.

Carmen LARRUCEA VALDEMOROS, Mercè CAMP JUNCADELLA, Pilar SALMERON SÀNCHEZ, "Arxiu de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau", a *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, vol. 5, 1992, p. 385-404.

LARRUCEA, "Los protocolos notariales del Hospital"

Carmen LARRUCEA VALDEMOROS, "Los protocolos notariales del Hospital de la Santa Cruz (1401-1846)", *Sant Pau*, 4, vol. VIII (1989), p. 52-55.

LORENTE, "El plato de los Pobres Vergonzantes"

Ana Magdalena LORENTE, "El plato de los Pobres Vergonzantes de la parroquia de Santa María del Mar", a M. Riu (coord.), *La pobreza y la asistencia a los pobres en la Catalunya medieval*, vol. 2, Barcelona, CSIC, 1981-1982, p. 153-171.

MARCÉ, *El Llibre d'ordinacions*

Jaume MARCÉ SÀNCHEZ, *El Llibre d'ordinacions de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona (1416-1505). Estudi i reedició*, treball de final de màster en Cultures Medievales de la Universitat de Barcelona (dirigit pel Dr. Daniel Piñol), Barcelona, 2017.

MARINO, "Late Medieval Hospitals"

Salvatore MARINO, "Late Medieval Hospitals in Southern Italy. Civic Patronage, and Social Identity", *Mediterranean Chronicle*, 5 (2015), p. 141-160.

MARINO, "Pratiche di adozione"

Salvatore MARINO, "Pratiche di adozione e affidamento nella Corona d'Aragona. Un'ipotesi di confronto tra Napoli e Barcellona (secoli XIV-XVI)", a M. C. Rossi, M. Garbellotti, M. Pellegrini (coord.), *Figli d'elezione. Adozione e affidamento dall'età antica all'età moderna*, Roma, Carocci, 2014, p. 219-242.

- MARINO, "The children of the soul"
 Salvatore MARINO, "The 'Children of the Soul' of the Annunziata in Naples between the Medieval and Early Modern Period", a M. C. Rossi, M. Garbellotti (coord.), *Adoption and Fosterage Practices in Late Medieval and Modern Age*, Roma, Viella, 2015, p. 173-187.
- MARTIN, "Supervivientes y sustitutos"
 Mary MARTIN McLAUGHLIN, "Supervivientes y sustitutos: Hijos y padres del siglo IX al siglo XIII", a L. de Mause (coord.), *Historia de la Infancia*, Madrid, Alianza, 1994, p. 146-164.
- Ordinacions de Pere el Cerimoniós*
 FRANCISCO M. GIMENO, Daniel GOZALBO, Josep TRENCHS (coord.), *Ordinacions de la Casa i Cort de Pere el Cerimoniós*, València, Universitat de València, Acadèmia Valenciana de la Llengua, 2009.
- PELLEGRINI, "The problematic integration"
 Michele PELLEGRINI, "More filiorum': The problematic Integration of Young Foundlings into the 'Familia' of a Late Medieval Hospital" a M. C. Rossi, M. Garbellotti (coord.), *Adoption and Fosterage Practices in the Late Medieval and Modern Age*, Roma, Viella, 2015, p. 85-106.
- PICCINNI, "Documenti per una storia dell'ospedale"
 Gabriella PICCINNI, "Documenti per una storia dell'ospedale di Santa Maria della Scala di Siena", *Summa*, 2 (2013), p. 1-29.
- PICCINNI, "I grandi ospedali urbani"
 Gabriella PICCINNI, "I grandi ospedali urbani dell'Italia medievale: all'origine del 'welfare'", a F. Sabaté (coord.), *L'assistència a l'Edat Mitjana*, Pagès editors, Lleida, 2017, p. 139-151.
- PICCINNI, "I modelli ospedalieri"
 Gabriella PICCINNI, "I modelli ospedalieri e la loro circolazione dall'Italia all'Europa alla fine del Medioevo", a G. Caveró Domínguez (coord.), *Civitas bendita: encrucijada de las relaciones sociales y de poder en la Ciudad medieval*, Lleó, Universidad de León, 2016, p. 9-26.
- PICCINNI, VIGNI, "Modelli di assistenza"
 Gabriella PICCINNI, Laura VIGNI, "Modelli di assistenza ospedaliera tra Medioevo ed Età Moderna. Quotidianità, amministrazione, conflitti nell'ospedale di Santa Maria della Scala di Siena", a G. Pinto (coord.), *La società del bisogno. Povertà e assistenza nella Toscana medievale*, Florència, Salimbeni, 1989, p. 131-174.
- PIFARRÉ, "Dos visitas a los hospitales barceloneses"
 Dolors PIFARRÉ TORRES, "Dos visitas de comienzos del siglo XIV a los hospitales barceloneses d'En Colom y d'En Marcús", a M. Riu (coord.), *La pobreza y la asistencia a los pobres en la Catalunya medieval*, vol. 2, Barcelona, CSIC, 1981-1982, p. 81-93.

- PIÑOL, "La escritura gótica en Cataluña"
- Daniel PIÑOL ALABART, "La escritura gótica en Cataluña: grafías, usos y difusión social", a *Las Escrituras Góticas desde 1250 hasta la imprenta*. V Jornadas de la Sociedad Española de Ciencias y Técnicas Historiográficas, Oviedo, Universidad de Oviedo, 2010, p. 159-182.
- RIU, "Los centros asistenciales y hospitalarios"
- Manuel RIU RIU, "Los centros asistenciales y hospitalarios en la Cataluña medieval", a *El Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. 1401-2001*, Barcelona, Lunwerg, 2001, p. 9-28.
- ROSSI, GARBELLOTTI, *Adoption and Fosterage Practices*
- Maria Clara ROSSI, Marina GARBELLOTTI (coord.), *Adoption and Fosterage Practices in Late Medieval and Modern Age*, Roma, Viella, 2015.
- ROSSI, GARBELLOTTI, PELLEGRINI, *Figli d'elezione*
- Maria Clara ROSSI, Marina GARBELLOTTI, Michele PELLEGRINI (coord.), *Figli d'elezione. Adozione e affidamento dall'età antica all'età moderna*, Roma, Carocci, 2014.
- RUBIO, *L'escrivania municipal de València*
- Agustín RUBIO VELA, *L'escrivania municipal de València als segles XIV i XV: burocràcia, política i cultura*, Generalitat Valenciana (Serie Minor, 24), València, 1995.
- RUBIO, "La asistencia hospitalaria infantil"
- Agustín RUBIO VELA, "La asistencia hospitalaria infantil en la Valencia del siglo XIV: pobres, huérfanos y expósitos", *Dynamis*, 2 (1982), p. 159-191.
- SANDRI, "Forms and contracts of adoption"
- Lucia SANDRI, "Forms and Contracts of Adoption in Florence's Hospital of the Innocents between the Late Middle Ages and the Modern Era", a M. C. Rossi, M. Garbellotti (coord.), *Adoption and Fosterage Practices in the Late Medieval and Modern Age*, Roma, Viella, 2015, p. 159-172.
- SANDRI, "L'infanzia a Firenze"
- Lucia SANDRI, "L'infanzia a Firenze nel XV e XVI secolo: un itinerario nello 'Spedale'", a *Il Rinascimento dei bambini. Gli Innocenti e l'accoglienza dei fanciulli tra Quattrocento e Cinquecento*, Florència, Quaderni del Mudi, 2007, p. 6-25.
- SANDRI, "Le scritture del baliatico toscane"
- Lucia SANDRI, "Le scritture del baliatico toscane tra XVI e XIX secolo: il caso degli Innocenti di Firenze", a G. Da Molin (coord.), *Trovatelli e balie in Italia secc. XVI-XIX*, Bari, Cacucci Editore, 1994, p. 471-490.

- SCHIERA, "Dal bencomune allà pubblica felicità"
 Pierangelo SCHIERA, "Dal bencomune alla pubblica felicità. Appunti per una storia delle dottrine", a H. Keller, W. Paravicini, W. Schieder (coord.), *Italia et Germania. Liber Amicorum Arnold Esch*, Tübingen, M. Niemeyer, 2001, p. 113-131.
- TAKAHASHI, "I bambini abbandonati"
 Tomoko TAKAHASHI, "I bambini abbandonati presso l'Ospedale di Santa Maria a San Gallo di Firenze nel tardo Medioevo", *Annuario dell'Istituto Giapponese di Cultura*, XXIV (1991), p. 59-79.
- TERPSTRA, "Real and virtual families"
 Nicholas TERPSTRA, "Real and Virtual Families: Forms and Dynamics of Fostering and Adoption in Bologna's Early Modern Hospitals", a M. C. Rossi, M. Garbellotti (coord.), *Adoption and Fosterage Practices in the Late Medieval and Modern Age*, Roma, Viella, 2015, p. 143-158.
- TURULL, *El gobierno de la ciudad*
 Max TURULL, *El gobierno de la ciudad medieval: administración y finanzas en las ciudades medievales catalanas*, Barcelona, CSIC (Anejos del Anuario de Estudios Medievales), 2009.
- TURULL, *La configuració jurídica*
 Max TURULL, *La configuració jurídica del municipi baix-medieval: règim municipal i fiscalitat a Cervera entre 1182-1430*, Barcelona, Fundació Noguera, 1990.
- UDINA, "Los precedentes del Hospital"
 Frederic UDINA MARTORELL, "Los precedentes del Hospital de Santa Cruz", a *El Hospital de Santa Cruz y de San Pablo. El Hospital de Barcelona*, Barcelona, Gustavo Gili, 1971, p. 15-24.
- VINYOLES, "Aproximación a la infancia"
 Teresa VINYOLES, "Aproximación a la infancia y juventud de los marginados. Los expósitos barceloneses del siglo xv", *Revista de Educación*, 281 (1986), p. 99-123.
- VINYOLES, "El rastre dels més desvalguts"
 Teresa VINYOLES VIDAL, "El rastre dels més desvalguts entre els papers de l'Hospital de Barcelona", *SVMMA*, 2 (2013), p. 77-101.
- VINYOLES, "Espais marginals"
 Teresa VINYOLES VIDAL, "Espais marginals a la Barcelona Baixmedieval", a *El món urbà a la Corona d'Aragó, del 1137 als decrets de nova planta*, Actes del XVII Congrés d'Història de la Corona d'Aragó, Barcelona 2003, vol. 2, p. 457-466.
- VINYOLES, "L'esperança de vida dels infants"
 Teresa VINYOLES, "L'esperança de vida dels infants de l'hospital de la Santa Creu de Barcelona", *Anuario de Estudios Medievales*, 143-1 (2013), p. 291-321.

VINYOLES, “Petita biografia d’una expòsita”

Teresa VINYOLES, “Petita biografia d’una expòsita barcelonina del segle XV”, a *Homenatge a la memòria del Prof. Emilio Saez*, Barcelona, Centre d’estudis medievals de Catalunya, IMF-CSIC, 1989, p. 255-272.

VINYOLES, GONZÁLEZ, “Els infants abandonats”

Teresa VINYOLES I VIDAL, Margarida GONZÁLEZ I BETLINSKY, “Els infants abandonats a les portes de l’Hospital de Barcelona (1426-1439)”, a M. Riu (coord.), *La pobresa y la asistencia a los pobres en la Cataluña medieval*, Barcelona, CSIC, vol. 2, 1981-1982, p. 191-285.

VINYOLES, ILLANES, “Tratados como hijos e hijas”

Teresa VINYOLES i Ximena ILLANES, “Tratados como hijos e hijas”, *Mélanges de l’École Française de Rome: Italie et Méditerranée*, 124, 1 (2012), p. 209-222.

Diccionaris

DBD = *Diccionari biogràfic de dones*, disponible a l’URL: <<http://www.dbd.cat/>>.

DCVB = *Diccionari català-valencià-balear*, disponible a l’URL: <<http://dcbv.iecat.net/>>.

DIEC2 = *Diccionari de la llengua catalana* (segona edició), disponible a l’URL: <<http://dlc.iec.cat/>>.

VLCM = *Vocabulari de la llengua catalana medieval de Lluís Faraudo de Saint-Germain*, disponible a l’URL: <<http://www.iec.cat/faraudo/>>.

ÍNDEX ANTROPONÍMIC

L'entrada principal correspon al cognom normalitzat, en minúscules i lletra rodona, seguit de les variants ortogràfiques entre parèntesis rodons i en cursiva. Després segueix el nom amb les mateixes condicions, l'ofici i/o càrrec; finalment, el número del document on apareix. Les dones, si tenen cognom propi, són entrades pel cognom, però si són identificades a través del cognom del marit, han estat indexades pel nom propi de dona, seguit pel nom del marit de la manera següent: Agnès, muller de Ramon Çaval.

— A —

Agnès, monja, doc. 11; muller de Ramon Çaval, doc. 65, 67; muller de Ramon Desvalls, doc. 108-109
Agramunt, Pere, rebedor de l'Hospital, doc. 23
Alemanda, muller de Marià Martorell, doc. 107
Alemany, Joan, mercader, doc. 113
Aleya, Mateu, doc. 82-83
Almogàver, Antic, cavaller, doc. 56
Alost, Antoni, paraire, doc. 215
Pere, paraire, doc. 205
Ambor, Pere, mercader, doc. 141
Amigó, Antoni, doc. 86
Andreu, Berenguer, mercader, doc. 95
Pere, notari, doc. 142
Angelina, muller de Bernat Perafita, doc. 125; muller de Felip Prestador, doc. 201; muller de Francesc

Çasala, doc. 100; muller de Llorenç Deplà, doc. 213; muller de Nicolau Oliver, doc. 147; muller de Pere Corts, doc. 185, 188; muller de Simon Ferrer, doc. 124

Antonia, muller de Joan Garau, doc. 40
muller de Nicolau Despuig, doc. 209; muller de Nicolau Guixar, doc. 191; muller de Pere Squerit, doc. 148

Aragonès, Nicolau, paraire, doc. 182
Arenyó, Guillem, hortolà, doc. 119, 135
Arloní, Pere, taverner, doc. 143
Armentera, Bernat, argenter, doc. 6

— B —

Bages, Antoni, saig de la cort, doc. 2
Bandill, Duran, sastre, doc. 180

- Barceló, Francesc, rajoler, doc. 27
 Baró, Jaume, flequer, doc. 204; Jaume,
 prior de l'Hospital, doc. 54-55
 Barroso, Joan, vanover, doc. 120
 Bellit, Pere, doc. 149
 Bertran, Joan, tender, doc. 36
 Blanca, muller de Francesc Martí,
 doc. 5, 8
 Bofill, Gabriel, notari, doc. 129, 137,
 209
 Bonet, Bernat de, doc. 145
 Bonet, Berenguer, doc. 4
 Boqueria, Joan de, doc. 159
 Boscà, Jaume, paraire de drap, doc.
 190; Joan, administrador, doc. 25-
 26, 49
 Boscana, Antònia, doc. 31
 Bosquerons, Arnau, cotoner, doc. 102
 Brunet, Joan, rebedor de l'Hospital,
 doc. 95, 99
 Burgès, Ponç, doc. 53.
 Busquet, Pons de, administrador, doc.
 75
 Bussot, Antoni, administrador, doc. 25;
 Gaspar, doc. 76
- C —
- Caball, Gabriel, teixidor, doc. 161
 Calders, Joan, flequer, doc. 18, 19
 Calís, Jaume, doc. 7
 Calsina, Ferrer, doc. 96
 Camassolla, Joan, doc. 162
 Canals, Miquel, prevere, doc. 27, 40
 Canet, Pere, carnisser, doc. 166
 Canyadell, Jaume, brocater, doc. 151
 Carbó, Galceran, administrador, doc.
 75
 Carbonell, Joan, doc. 182
 Carcassona, Bonanat de, coraler, doc.
 197
 Cardona, Esperendeu, doc. 44; Pere,
 prior, doc. 10, 19
 Carreres, Pere, calderer, doc. 220
 Casesnoves, Pere, miraller, doc. 121
- Castelló, Guillem, mestre de cases,
 doc. 176
 Pere, recol·lector de taxes, doc. 103,
 136
 Català, Pere, mestre de casa, doc. 128,
 183
 Caterina, muller de Bernat Armentera,
 doc. 6; muller de Bernat Miró,
 doc. 77; muller de Joan Gironès,
 doc. 58; muller de Joan Perés, doc.
 30; muller de Nicolau Ermengol,
 doc. 208
 Cayes, Marc, argenter, doc. 45.
 Cilia, muller de Francesc Vilardell,
 doc. 7
 Clara, muller de Francesc Lena,
 doc. 11
 Claramunt, Joan, doc. 17
 Clement, Francesc, teixidor, doc. 112
 Condomines, Llucià, mestre de medi-
 cina, doc. 89
 Constança, muller de Bartomeu Ge-
 ral, doc. 153; muller de Francesc
 Sala, doc. 132; muller de Pere Am-
 bor, doc. 141; muller de Pere Lunes,
 doc. 76, 88
 Corts, Marc, cirurgia, doc. 210; Pere,
 candeler, doc. 185, 188
 Costa, Joan, carnisser, doc. 50
 Crima, Miquel, paraire, doc. 194
 Cursà, Jaume, teixidor de llana, doc. 34
- Ç —
- Çacarrera, Bernat, rebedor, doc. 54-
 55, 80
 Çapila, Miquel, doc. 174
 Çaplana, Francesc, doc. 32
 Çasala, Francesc, mercader, doc. 100
 Çaseu (o Sesseu), Jaume, doc. 29-32,
 34-39
 Çaval, Ramon, doc. 65, 67

— D —

Darder, Joan, beiner, doc. 23
 Dareys, Gonzalo, corredor de bèsties, doc. 13
 Deplà, Llorenç, ballester, doc. 213
 Descoyll, Bernat, doc. 12
 Deslor, Ramon, mercader, doc. 41, 118
 Desplà, Bernat, argenter, doc. 18; Joan, doc. 44
 Despuig, Ferrer, canonge, administrador de l'Hospital, doc. 134; Nicolau, mercader, doc. 209
 Despujol, Ferrer, administrador de l'Hospital, doc. 75
 Desquins, Miquel, mercader, doc. 155
 Desvalls Berenguer, doc. 16; Ramon, doc. 108
 Duran, Andreu, argenter, doc. 7; Joan, doc. 55

— E —

Egea, Gerald d', ballester, doc. 111
 Elionor, Joana, monja, doc. 133; muller de Bernat Çacarrera, doc. 80
 Ermengol, Nicolau, pellisser, doc. 208
 Escolà, Llorenç, rector, doc. 35
 Esperendeu, Guillem, mercader, doc. 79
 Estàcia, madona, v. Spadafora.
 Eulàlia, muller d'Antoni Losa, doc. 37; muller d'Antoni Palau, doc. 146; muller de Bernat de Rosanes, doc. 168; muller de Francesc Rovira, doc. 20; muller de Miquel Desquins, doc. 155; muller de Miquel Gargalla, doc. 15; muller de Miquel Squiu, doc. 38; muller de Nicolau Pla, doc. 156

— F —

Fabré, Simon, lloctinent del prior, doc. 1, 2

Faritza, Miquel, sastre, doc. 123
 Ferrer, Antoni, mercader, doc. 181; Bartomeu, doc. 152; Bartomeu, peller, doc. 163; Bernat, cisteller, doc. 221; Bernat, doc. 152; Bernat, mercader, doc. 144; Bernat, mesurer de vi, doc. 2, 10; Bernat, tapiner, doc. 170; Nicolau, gendre, doc. 39; Pere, espaser, doc. 184; Simon, mercader, doc. 123
 Ferrit, Joan, ferrer, doc. 193
 Figuerola, Bartomeu, corredor, doc. 195
 Flagedell, Salvador, prevere, doc. 21
 Flazison, Joan, mestre de draps, doc. 187
 Folc, Francesc, draper, doc. 8
 Folquet, Joan, barber, doc. 78, 177
 Font, Francesc, corredor de canvi, doc. 92; Joan, tresorer reial, 137
 Forest, Gabriel, notari, doc. 2
 Francesca, muller d'Alexandre Villela, doc. 20; muller de Berenguer Bonet, doc. 4; muller de Francesc Folc, doc. 8; muller de Francesc Massager, doc. 9; muller de Pasqual Laupart, doc. 16; muller de Joan Renu, doc. 211; muller de Joan Roig, doc. 192
 Francina, muller de Pere Bellit, doc. 149
 Fumat, Joan, argenter, doc. 106

— G —

Galcer, Bernat, doc. 172
 Garau, Joan, doc. 40
 Garcia, Joan, verguer, doc. 178
 Gargalla, Miquel, paraire, doc. 15
 Geli, Jaume, beiner, doc. 175
 Geral, Bartomeu, doc. 153
 Ginebra, muller de Francesc Martí, doc. 5
 Gironella, Ramon, prevere, doc. 21
 Gironès, Joan, doc. 57-58
 Gixar, Nicolau, procurador, doc. 32

Gomir, Pere, causídic, doc. 158
 Gual, Bartomeu, teixidor, doc. 97
 Guaralda, muller de Guillem Arenyó,
 doc. 119
 Guardiola, Pau, notari, doc. 199
 Guerau, Francesc, doc. 187
 Guimerà, Antoni, apotecari, doc. 207
 Guisses, Bernat, prevere, doc. 35
 Guitard, Bertran, sastre, doc. 1
 Guixar, Nicolau, causídic, doc. 191

— I —

Isabel Joana, muller de Joan Llull,
 doc. 66; muller de Bartomeu
 Mir, doc. 116; muller de Feliu So-
 carrats, doc. 24; muller de Fran-
 cesc de Pedralbes, doc. 74, 85;
 muller de Joan Boscà, doc. 49

— J —

Joan, Pere, infermer, doc. 24
 Joana, muller d'Alfons Reverdit, doc.
 42; muller de Marc Corts, doc. 210;
 muller de Pere Castelló, costurera,
 doc. 103, 136; muller de Pere Ribes,
 doc. 171, 186
 Joaneta, muller de mossèn Galceran
 de Rossanes, doc. 28, 93
 Jonig, Arnau, doc. 150
 Jordà, Bernat, sastre, doc. 71
 Jover, Francesc, mercader, doc. 99

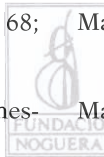
— L —

Laupart, Pasqual, cofrer, doc. 16
 Lena, Angelina, monja, doc. 52, 68;
 Francesc, jurista, doc. 11
 Liger, Bartomeu de, doc. 73
 Llobet, Francesc, doc. 154; Pere, mes-
 tre de cases, doc. 179
 Llorenç, Pere, manescal, doc. 27

Llull, Joan, doc. 66
 Loret, Ramon, argenter, doc. 45, 104
 Losa, Antoni, gerrer, doc. 37
 Luna, Ramon de, prevere, doc. 74
 Lunell, Salvador, moler, doc. 115
 Lunes, Pere, doc. 76, 88

— M —

Maciana, muller de Joan Ferrit, doc.
 193; muller de Pere Casesnoves,
 doc. 121
 Madalia, Jaume de, prior de l'Hospital,
 doc. 217
 Magdalena, muller d'Arnau Vidal, doc.
 72
 Manlleu, Ramon, mercader, doc. 39
 March, Pere, especier, doc. 33; Pere,
 mestre de cases, doc. 64
 Maresa, Ramon, mercader, doc. 212
 Margalida, muller de Guillem Caste-
 lló, doc. 176; muller de Joan Fol-
 quet, doc. 177; muller de Bernat
 Ferrer, mercader, doc. 144; muller
 de Genís Valent, doc. 196; muller de
 Jaume Baró, doc. 204; muller
 de Joan Claramunt, doc. 17
 Maria, muller de Bartomeu Figuero-
 la, doc. 195; muller de Bernat
 Jordà, doc. 71; muller de Francesc
 Jover, doc. 99; muller de Miquel
 Çapila, doc. 174; muller de Pere Cata-
 là, doc. 128; muller de Pere Gomi-
 r, doc. 183; muller de Pere Gomi-
 r, doc. 158; muller de Pere
 Torrent, doc. 76
 Marió, muller de Joan Costa, doc. 50
 Marquès, Antoni, sabater, doc. 51;
 Galceran, apotecari, doc. 127
 Martí, Cresià, blanquer, doc. 31; Fran-
 cesc, especier, doc. 5, 8; Francesc,
 oficial de la Tresoreria, doc. 5, 98
 Martorell, Marià, calderer, doc. 107;
 Pere, calderer, doc. 1; Simon, ar-
 genter, doc. 22

- Mas, Jaume, flassader, doc. 189; Pere, mestre de cases, doc. 87, 188
 Massager, Francesc, beiner, doc. 9
 Matamala, Arnau de, cirurgia, doc. 101
 Mateu, Joan, doc. 140
 Mayol, Pere, doc. 200
 Memor, Jaume, notari, doc. 6
 Millars, Arnau de, doc. 157
 Miquel, Jordi, mestre d'escola, doc. 25
 Mir, Bartomeu, mercader, doc. 116
 Miró, Bernat, oficial de Seca, doc. 77
 Moles, Francesc, notari, doc. 214
 Moragues, Antoni, fabre, doc. 224
- N —
- Nadal, prevere, doc. 8
 Naspler, Pere, teixidor de llana, doc. 14
 Navarro, Joan, doc. 57-58
 Nicolau, Antoni, boter, doc. 117, 137
- O —
- Oliver, Nicolau, mercader, doc. 147
- P —
- Palau, Antoni, mercader, doc. 146
 Parades, Jaume, sastre, doc. 29
 Parés, Joan, mariner i batlle, doc. 30
 Pedralbes, Francesc de, mestre en medicina, doc. 74, 85
 Pellisser, Pere, escrivà de ració, doc. 33; Pere, mestre de cases, doc. 216
 Perafita, Bernat, mercader, doc. 125
 Pertusa, Pere, sastre, doc. 94
 Pi, Bernat, cirurgia, doc. 91
 Pla, Nicolau, mercader, doc. 156
 Planes, Guillem, pintor de cortines, doc. 122
 Polit, Pere, matalasser, doc. 130
 Prestador, Filip, mercader, doc. 201
 Puig, Berenguer, ferrer, doc. 84
- Puigdat, Joan, teixidor, doc. 114
 Puigmal, Pere, doc. 227
 Pujalt, Nicolau, mercader, doc. 6
- Q —
- Quintana, Antoni, argenter, doc. 22
- R —
- Rafaela, muller d'Antoni Amigó, doc. 86
 Rajadell, Melcior, barber, doc. 198
 Ram, Joan, cavaller, doc. 75
 Reniu, Joan, notari, doc. 211
 Reverdit, Alfons, escuder, doc. 42
 Riba, Berenguer, apotecari, doc. 225
 Ribes, Bernat, prior, doc. 71-72; Joan, paraire, doc. 164; Pere, mercader, doc. 171, 186
 Ric, Galceran, tintorer, doc. 169
 Riell, Jaume, teixidor, doc. 173
 Riera, Francesc, beiner, doc. 217; Nicolau, doc. 223
 Roger, Pere, picapedrer, doc. 11
 Roig, Joan, peier, doc. 192
 Ros, Joan, doc. 41; Lluís, administrador de l'Hospital, doc. 134
 Rosanes, Bernat de, donzell, doc. 168; Galceran, doc. 28; Roger de, doc. 28
 Rossell, Pere, doc. 167
 Rosset, Guillem, escrivà reial, doc. 165
 Roura, Joan, fabre, doc. 139; Julià, notari, doc. 11
 Rovira, Francesc, especier, doc. 20
- S —
- Sala, Francesc, doc. 132
 Salvadora, costurera i muller de Pere Mas, doc. 87; muller de Pere Arloní,

- doc. 143; muller de Ramon Salvi, doc. 219
- Salvi, Ramon, mestre de cases, doc. 219
- Sança, muller de Pere Rossell, doc. 167
- Sant Sever (de), Joana, doc. 185
- Sardà, Guillem, notari, doc. 226
- Sebastià, Joan, gerrer, doc. 3
- Seger, Arcis, sastre, doc. 105
- Seguí, Francí, forner, doc. 159
- Senmenat (de), Galceran, doc. 69-70, 93, 134
- Serra, Antoni, doc. 160; Bartomeu, argenter, doc. 110; Bartomeu, teixidor, doc. 202; Jaume, fuster, doc. 26; Joan, teixidor, doc. 203
- Servint, Joan, administrador, doc. 44
- Sesilles, Arnau, notari, doc. 44
- Sesilles (*Ceilles*), Pere, prior de l'Hospital, doc. 138
- Sibil·la, muller de Ferrer Calssina, doc. 96; muller de Mateu Aleya, doc. 82, 83
- Siquant, Jaume, especier, doc. 222
- Sixó, Pere, paraire, doc. 218
- Socarrats, Feliu, sastre, doc. 24
- Soler, Pere, administrador, doc. 75
- Solls, Pere, doc. 14.
- Spadafora, Estàcia, doc. 47-48, 53, 56, 65-67, 69-70, 76, 84
- Squerit, Pere, boter, doc. 148
- Squiu, Miquel, doc. 38
- T —
- Tarragó, Bernat, batedor de fulla, doc. 126
- Todonyà, Aleix, pintor, doc. 20; Jaume, canonge, doc. 3, 4
- Torrelles, Martí Benet de, cavaller, doc. 134
- Torrent, Pere, doc. 76, 88
- Torró, Guillem, prior, doc. 5; Joan, notari, doc. 1, 5, 19, 41, 42, 44, 50-52, 54-55, 65, 67, 71, 78-79, 96, 98
- V —
- Valent, Genís, boter, doc. 196
- Viana, muller de Ramon Maresa, doc. 212
- Vidal, Arnau, mestre de cases, doc. 72
- Vila, Bartomeu, teixidor, doc. 90
- Vilamarí, Joan de, frare, doc. 59
- Vilardell, Francesc, argenter, doc. 7
- Vilella, Alexandre, doc. 20
- Vilella, Francesca, doc. 32
- Vinyes, Pere, tresorer, doc. 131
- Violant, muller de Pere Canet, doc. 166
- Voltrera, Pere, teixidor, doc. 206

ÍNDIX TOPONÍMIC

L'entrada principal s'ha fet segons el "nomenclàtor" de Barcelona, en minúscules, seguida per l'especificació institucional (església, monestir, palau, etc.) o urbana (carrer, plaça, portal, etc.); finalment, el número del document on apareix.

— A —

Arboç, doc. 30

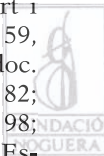
Arràs, doc. 187

— B —

Barcelona; Ample, carrer, doc. 65; Àngel, portal de l', doc. 40; Argenteria, carrer de l', doc. 6, 7, 8, 9, 18, 23, 61, 63; Banys Nous, carrer dels, doc. 21; Bel-loch, carrer d'en, doc. 30; Boquer, carrer d'en, doc. 144; Boqueria, carrer i portal de la, doc. 46, 49, 127; Bòria, carrer de la, doc. 41, 111; Born (barri), doc. 36, 51, 98

Bot, carrer d'en, doc. 13; Campdorà, pont d'en, doc. 97; Candeles, carrer de les, doc. 77; Carme, hort i monestir del, doc. 43, 47, 54, 59, 80; Carabassa, carrer d'en, doc. 26; Còdols, carrer dels, doc. 82; Corretger, carrer de, doc. 5, 8, 98; Cotoners, carrer dels, doc. 38; Escudellers Blancs, carrer, doc. 1, 3, 4;

Espècies (carrer de la Llibreteria), carrer, doc. 11; Filateres, carrer de les, doc. 50; Font, carrer d'en, doc. 31; Forn de Sant Cugat (Forn de la Fonda), carrer i lloc, doc. 31; Framenors, convent de, 46, 53, 64; Giralt el Pellicer, carrer d'en, doc. 45, 112; Llotja, doc. 1; Mar, carrer de la, v. Argenteria; Marcús, capella d'en, doc. 78; Mercè, església de la, doc. 82; Migà de Sant Pere, v. Sant Pere Mitjà; Mill, carrer del, doc. 22; Mirallers, carrer dels, doc. 20; Montalegre, carrer de, doc. 43, 47; Nou, portal, doc. 103, 136; Olés Blancs, v. Escudellers Blancs; Oli, plaça de l', doc. 27, 29, 50; Palau Reial, doc. 126; Penedides, monestir de les, doc. 18; Portaferriça, doc. 16; Porxo Vell del Forment a mar, doc. 33; Quintana, carrer d'en, doc. 24; Raudor, carrer i plaça del, doc. 81; Regomir, carrer del, doc. 57-58, 62; Santa Anna, monestir de, doc. 35; Santa Caterina, portal i convent

- de, doc. 26, 79; Santa Margarida, hospital de, doc. 48; Santa Maria de Jonquieres, monestir, portal i forn de, doc. 11, 19, 52, 68, 72; Santa Maria de la Seu (catedral), doc. 36, 41; Santa Maria del Mar, església de, doc. 24, 33; Santa Maria del Pi, església de, doc. 13, 27, 32, 37; Santa Maria de Montalegre, monestir de, doc. 133; Santa Maria de Valldonzella, monestir de, doc. 72, 81; Santa Marta, capella de, doc. 143; Sant Cugat del Rec, església de, doc. 125; Sant Just, carrer i plaça de, doc. 39, 94; Sant Miquel, església de, doc. 58; Sant Pau, carrer, doc. 71; Sant Pere, monestir de, doc. 68; Sant Pere Més Alt, carrer de, doc. 114; Sant Pere Més Baix, carrer de, doc. 112; Sant Pere Mitjà, carrer de, doc. 14, 34; Sarrià, doc. 39; Tallers, carrer dels, doc. 27; Temple, portal del, doc. 54; Tenders, carrer dels, 51; Terròs, carrer d'en, doc. 100, 104, 125; Teyés, *v.* Tallers, portal del; Trinitat, convent i carrer de la, doc. 74, 86; Vi, plaça del (carrer del Consolat del Mar), doc. 92; Xuclà, carrer d'en, doc. 123
- Borgonyà, doc. 187
- C —
- Caldes de Malavella, doc. 40
Caldes de Montbui, doc. 76, 149
Castelló d'Empúries, doc. 11
- G —
- Girona, doc. 59
- L —
- La Roca del Vallès, doc. 134
Lleida, doc. 12
- M —
- Morella, doc. 75
- O —
- Olesa de Montserrat, doc. 55, 96
- P —
- Perpinyà, doc. 14
- S —
- Sant Boi de Llobregat, doc. 167
Sant Cugat del Vallès, doc. 132
Sant Hipòlit de Voltregà, doc. 200
Sant Joan Despí, doc. 150
Saragossa, doc. 6, 22
Sicília, doc. 48
- T —
- Tarragona, doc. 34, 40
Teià, doc. 140
Térmens, doc. 35
Terrassa, doc. 76
Tolosa (de Llenguadoc), doc. 46
Torrelles de Llobregat, doc. 134
- V —
- València, doc. 57, 75
Vallès, doc. 28
Vallvidrera, doc. 152
Vilanova i la Geltrú, doc. 42

FUNDACIÓ NOGUERA, constituïda el 20 de juliol de 1976 pel notari de Barcelona Raimon Noguera Guzman

Antics presidents: Raimon NOGUERA GUZMAN
Lluís FIGA I FAURA
Josep M. PUIG SALELLAS

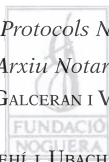
Patronat

President: Joan J. LÓPEZ BURNIOL
Vocals: Robert FOLLIA I CAMPS
Jordi FIGA I LÓPEZ-PALOP
Enric BRANCÓS NÚÑEZ
Francesc-X. FRANCINO I BATLLE
Francesc TORRENT I CUFÍ
Secretari: Lluís JOU I MIRABENT
Director de Publicacions: Josep Maria SANS I TRAVÉ

Publicacions de la Fundació Noguera

Inventaris d'Arxius Notarials de Catalunya

- Vinyet PANYELLA: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Sitges*. Barcelona, 1981.
1. Antoni JORDÀ I FERNÁNDEZ: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Vilafranca del Penedès*. Barcelona, 1983.
 2. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Catàleg dels Protocols Notarials de Lleida*. Barcelona, 1983.
 3. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Tremp*. Barcelona, 1983.
 4. Sebastià BOSOM I ISERN i Salvador GALCERAN I VIGUÉ: *Catàleg dels Protocols de Puigcerdà*. Barcelona, 1983.
 5. Pere PUIG I USTRELL i Josep SANLLEHI I UBACH: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Terrassa*. Barcelona, 1984.

6. Josefina MOLINERO: *Catàleg de l'Arxiu Notarial de Sabadell*. Barcelona, 1984.
7. Ramon PLANES I ALBETS: *Catàleg dels Protocols Notarials dels Arxius de Solsona*. Barcelona, 1985.
8. Montserrat CANELA I GARAYOA i Montse GARRABOU I PERES: *Catàleg dels Protocols de Cervera*. Barcelona, 1986.
9. Lluïsa CASES I LOSCOS i Imma OLLICH I CASTANYER: *Catàleg dels Arxius Notarials de Vic*. Barcelona, 1986.
10. Joan PAPELL I TARDIU: *Catàleg dels Protocols de Valls*. Barcelona, 1989.
11. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Catàleg dels Protocols Notarials de Barcelona*. Barcelona, 1990.
12. Albert TORRA PÉREZ i M. LUZ RETUERTA JIMÉNEZ: *Catàleg dels Protocols Notarials de l'antic districte de Sant Feliu de Llobregat*. Barcelona, 1991.
13. Joan FARRÉ I VILADRICH: *Catàleg dels Protocols de Balaguer*. Barcelona, 1991.
14. J. M. PONS I GURI i Hug PALOU i MIQUEL: *Catàleg de l'Arxiu Històric Notarial d'Arenys de Mar*. Barcelona, 1992.
15. M. TORRAS, B. MASATS, R. VALDENEBRO, L. VIRÓS: *Catàleg dels Protocols Notarials de Manresa*. Volum I. Barcelona, 1993.
16. M. TORRAS, B. MASATS, R. VALDENEBRO, L. VIRÓS: *Catàleg dels Protocols Notarials de Manresa*. Volum II. Barcelona, 1993.
17. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Catàleg de l'Arxiu de Protocols del districte notarial de Sort*. Barcelona, 1995.
18. Anna SABANÉS ALBERICH: *Inventari de l'Arxiu de Protocols Notarials del Vendrell*. Barcelona, 1995.
19. Josep M. T. GRAU I PUJOL: *Catàleg del fons notarial del districte de Santa Coloma de Farners*. Barcelona, 1995.
20. M. A. ADROER I PELLICER, J. M. T. GRAU I PUJOL, J. MATAS I BALAGUER: *Catàleg dels Protocols del districte de Girona (I)*. Barcelona, 1996.
21. Marta VIVES I SABATÉ: *L'Arxiu de Protocols del districte d'Igualada*. Barcelona, 1997.
22. Roser PUIG I TÀRRECH: *Catàleg dels protocols notarials dels antics districtes de Falset i Gandesa*. Barcelona, 2000.
23. Isabel COMPANYYS I FARRERONS: *Catàleg dels protocols notarials de Tarragona (1472-1899)*. Barcelona, 2000.
24. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segles XIII-XV*. Vol. I. Barcelona, 2001.
25. Rafel MESTRES I BOQUERA i Núria JORNET I BENITO: *Catàleg dels protocols notarials de Vilanova i la Geltrú*. Barcelona, 2001.
26. Joan FORT I OLIVELLA, Erika SERNA I COBA; Santi SOLER I SIMON: *Catàleg dels protocols del districte de Figueres (I)*. Barcelona, 2001.
27. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVI*. Vol. II. Barcelona, 2003.
28. M. Àngels ADROER I PELLICER, Erika SERNA I COBA, Santi SOLER I SIMON: *Catàleg dels Protocols del districte de Figueres*. Vol. II. Barcelona, 2004.
29. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVII. 1601-1650*. Vol. III. Barcelona, 2004.
30. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVII. 1651-1700*. Vol. IV. Barcelona, 2006.
31. Lluïsa CASES I LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVIII. 1701-1750*. Vol. V. Barcelona, 2009.

32. Lluïsa CASES i LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XVIII. 1751-1800*. Vol. VI. Barcelona, 2009.
33. Lluïsa CASES i LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XIX. 1801-1862*. Vol. VII. Barcelona, 2012.
34. Lluïsa CASES i LOSCOS: *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. Segle XIX. 1863-1900*. Vol. VIII. Barcelona, 2013.
35. MARC AULADELL i AGULLÓ, Immaculada COSTA i VIARNÉS, Sílvia MANCEBO i GARCIA i Santi SOLER i SIMON: *Catàleg dels protocols del districte de la Bisbal d'Empordà (I)*. Barcelona, 2017.
36. MARC AULADELL i AGULLÓ, Immaculada COSTA i VIARNÉS, Sílvia MANCEBO i GARCIA i Santi SOLER i SIMON: *Catàleg dels protocols del districte de la Bisbal d'Empordà (II)*. Barcelona, 2017.

Textos i Documents

1. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. I. Barcelona, 1981.
2. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. II. Barcelona, 1982.
3. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. III. 1. Estudi jurídic. Barcelona, 1984.
4. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. III. 2. Diplomatarí. Barcelona, 1984.
5. Antoni UDINA i ABELLÓ: *La successió testada a la Catalunya altomedieval*. Barcelona, 1984.
6. Joan BASTARDAS i PARERA: *Usatges de Barcelona*. Barcelona, 1984 (2.ª edició 1991).
7. Josep Maria PONS GURI: *El Cartoral de Santa Maria de Roca Rossa*. Barcelona, 1984.
8. Jesús ALTURO i PERUCHO: *L'Arxiu antic de Santa Anna de Barcelona del 942 al 1200*. Volum I. Barcelona, 1985.
9. Jesús ALTURO i PERUCHO: *L'Arxiu antic de Santa Anna de Barcelona del 942 al 1200*. Volum II. Barcelona, 1985.
10. Jesús ALTURO i PERUCHO: *L'Arxiu antic de Santa Anna de Barcelona del 942 al 1200*. Volum III. Barcelona, 1985.
11. Arcadi GARCIA i SANZ i Josep Maria MADURELL i MARIMON: *Societats Mercantils a Barcelona*. Volum I. Barcelona, 1986.
12. Arcadi GARCIA i SANZ i Josep Maria MADURELL i MARIMON: *Societats Mercantils a Barcelona*. Volum II. Barcelona, 1986.
13. Tomàs de MONTAGUT i ESTRAGUÉS: *El Mestre Racional a la Corona d'Aragó (1283-1419)*. Volum I. Barcelona, 1987.
14. Tomàs de MONTAGUT i ESTRAGUÉS: *El Mestre Racional a la Corona d'Aragó (1283-1419)*. Volum II. Barcelona, 1987.
15. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Vol. IV. Barcelona, 1987.
16. Josep Maria PONS i GURI: *Les col·leccions de costums de Girona*. Barcelona, 1988.
17. Pere PUIG i USTRELL, Teresa CARDELLACH i GIMÉNEZ, Montserrat ROYES i PIJOAN i Judit TAPIOLAS i BADIELLA: *Pergamins de l'Arxiu Històric Comarcal de Terrassa, 1279-1387*. Barcelona, 1988.

18. Josep FERNÁNDEZ I TRABAL i Joan FERNÁNDEZ I TRABAL: *Inventari dels pergamins del Fons Mercader - Bell-lloc de l'Arxiu Històric Municipal de Cornellà de Llobregat (segles XI-XVIII)*. Volum I. Barcelona, 1989.
19. Josep FERNÁNDEZ I TRABAL i Joan FERNÁNDEZ I TRABAL: *Inventari dels pergamins del Fons Mercader - Bell-lloc de l'Arxiu Històric Municipal de Cornellà de Llobregat (segles XI-XVIII)*. Volum II. Barcelona, 1989.
20. Josep M. PONS I GURI: *Recull d'estudis d'història jurídica catalana*. Volum I. Barcelona, 1989.
21. Josep M. PONS I GURI: *Recull d'estudis d'història jurídica catalana*. Volum II. Barcelona, 1989.
22. Josep M. PONS I GURI: *Recull d'estudis d'història jurídica catalana*. Volum III. Barcelona, 1989.
23. J. M. PONS I GURI i Jesús RODRÍGUEZ BLANCO: *Inventari dels pergamins de l'Arxiu Històric Municipal de Calella*. Barcelona, 1990.
24. Max TURULL I RUBINAT: *La configuració jurídica del municipi Baix-Medieval*. Barcelona, 1990.
25. María del Carmen ÁLVAREZ MÁRQUEZ: *La Baronia de la Conca d'Òdena*. Barcelona, 1990.
26. Margarida ANGLADA, M. Àngels FERNÁNDEZ i Concepció PETIT: *Els quatre llibres de la reina Elionor de Sicília a l'Arxiu de la Catedral de Barcelona*. Barcelona, 1992.
27. Jordi ANDREU I DAUFÍ, Josep CANELA I FARRÉ i M. Àngels SERRA I TORRENT: *El llibre de comptes com a font per a l'estudi d'un casal noble de mitjan segle XV. Primer llibre memorial començat per la senyora dona Sanxa Ximenes de Fox e de Cabrera e de Navalles*. Barcelona, 1992.
28. Josep M. SANS I TRAVÉ: *Dietari o Llibre de Jornades (1411-1484) de Jaume Safont*. Barcelona, 1992.
29. Montserrat BAJET I ROYO: *El mostassaf de Barcelona i les seves funcions en el segle XVI. Edició del "Llibre de les Ordinations"*. Barcelona, 1994.
30. Josep HERNANDO: *Llibres i lectors a la Barcelona del segle XIV*. Volum I. Barcelona, 1995.
31. Josep HERNANDO: *Llibres i lectors a la Barcelona del segle XIV*. Volum II. Barcelona, 1995.
32. Maria Mercè COSTA I PARETAS: *La casa de Xèrica i la seva política en relació amb la monarquia de la Corona d'Aragó (segles XIII-XIV)*. Barcelona, 1998.
33. Antoni UDINA I ABELLÓ: *Els testaments dels comtes de Barcelona i dels reis de la Corona d'Aragó. De Guifré Borrell a Joan II*. Barcelona, 2001.
34. Ricardo CIERBIDE: *Edició crítica dels manuscrits catalans inèdits de l'orde de Sant Joan de Jerusalem (segles XIV-XV)*. Barcelona, 2002.
35. Agustí ALCOBERRO: *L'exili austriacista (1713-1747)*. Volum I. Barcelona, 2002.
36. Agustí ALCOBERRO: *L'exili austriacista (1713-1747)*. Volum II. Barcelona, 2002.
37. Josep Maria SANS I TRAVÉ: *El Llibre Verd del pare Jaume Pasqual. Primera història del monestir de Vallbona*. Barcelona, 2002.
38. Josep M. PONS I GURI: *Recull d'estudis d'història jurídica catalana*. Volum IV. Barcelona, 2006.
39. José Enrique RUIZ-DOMÈNEC: *Quan els vescomtes de Barcelona eren. Història, crònica i documents d'una família catalana dels segles X, XI i XII*. Barcelona, 2006.
40. Eulàlia MIRALLES (ed.): Antoni VILADAMOR, *Història general de Catalunya*. Volum I. Barcelona, 2007.
41. Eulàlia MIRALLES (ed.): Antoni VILADAMOR, *Història general de Catalunya*. Volum II. Barcelona, 2007.

42. Josefina MUTGÉ I VIVES: *El monestir benedictí de Sant Pau del Camp de Barcelona a través de la documentació de cancelleria reial de l'Arxiu de la Corona d'Aragó (1287-1510)*. Barcelona, 2008.
43. Rodrigue TRÉTON (ed.): *El llibre de les monedes de Barcelona i dels florins d'or d'Aragó. Compilació redactada per Jaume Garcia, arxiver reial de Barcelona, per a ús de la seca de Perpinyà*. Barcelona, 2009.
44. Joan PAPELL I TARDIU (ed.): *Compendium abbreviatum. Còdex del monestir de Santa Maria de Santes Creus dels segles xv i xvi, de Fra Bernat Mallol i fra Joan Salvador*. Barcelona, 2009.
45. Montserrat DURAN PUJOL (ed.): *Llibre de la confraria y offici de perayres de la vila de Igualada, en lo qual estan continuadas las ordinacions y determinacions de dit offici, tretas del llibre de la confraria de perayres de la ciutat de Barcelona (1614-1887)*. Volum I. Barcelona, 2012.
46. Montserrat DURAN PUJOL (ed.): *Llibre de la confraria y offici de perayres de la vila de Igualada, en lo qual estan continuadas las ordinacions y determinacions de dit offici, tretas del llibre de la confraria de perayres de la ciutat de Barcelona (1614-1887)*. Volum II. Barcelona, 2012.
47. Carles DÍAZ MARTÍ (ed.): *La primera crònica del monestir de Sant Jeroni de la Murtra (1413-1604) de Francesc Talet*. Barcelona, 2013.
48. Joan FERRER I GODOY (ed.): *Actes i resolucions. Sant Joan de les Abadesses en època moderna 1630-1859*. Volum I. Barcelona, 2013.
49. Joan FERRER I GODOY (ed.): *Actes i resolucions. Sant Joan de les Abadesses en època moderna 1630-1859*. Volum II. Barcelona, 2013.
50. Rodrigue TRÉTON: *Liber Feudorum A. Les investigacions sobre els feus dels reis Jaume I i Jaume II de Mallorca 1263-1294 (Cerdanya, Capcir, Conflent, Vall de Ribes, Ripollès, Vallespir i vegueria de Camprodon)*. Volum I. Barcelona, 2013.
51. Rodrigue TRÉTON: *Liber Feudorum A. Les investigacions sobre els feus dels reis Jaume I i Jaume II de Mallorca 1263-1294 (Cerdanya, Capcir, Conflent, Vall de Ribes, Ripollès, Vallespir i vegueria de Camprodon)*. Volum II. Barcelona, 2013.
52. Jordi BOLÒS i Imma SÀNCHEZ-BOIRA: *Inventaris i encants conservats a l'Arxiu Capitular de Lleida (segles XIV-XVI)*. Volum I. Barcelona, 2014.
53. Jordi BOLÒS i Imma SÀNCHEZ-BOIRA: *Inventaris i encants conservats a l'Arxiu Capitular de Lleida (segles XIV-XVI)*. Volum II. Barcelona, 2014.
54. Jordi BOLÒS i Imma SÀNCHEZ-BOIRA: *Inventaris i encants conservats a l'Arxiu Capitular de Lleida (segles XIV-XVI)*. Volum III. Barcelona, 2014.
55. Vicenç RUIZ GÓMEZ: *Els pergamins documentals de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona (1142-1500)*. Barcelona, 2014.
56. Joan Maria QUIJADA BOSCH i Neus SÀNCHEZ PIÉ: *De Rebus Gestis Ecclesiae. Els llibres de notes del capítol catedral de Tarragona (1734-1930)*. Barcelona, 2014.
57. Isabel COMPANYS FARRERONS i Montserrat SANMARTÍ ROSET: *El primer llibre d'inventaris i encants del notari de Tarragona Bernat Gendre (1577-1597)*. Barcelona, 2015.
58. Isabel COMPANYS FARRERONS i Montserrat SANMARTÍ ROSET: *El llibre segon d'inventaris i encants del notari de Tarragona Bernat Gendre (1579-1612)*. Barcelona, 2015.
59. Gaspar FELIU I MONTFORT: *Els primers llibres de la Taula de Canvi de Barcelona*. Volum I. Barcelona, 2016.
60. Gaspar FELIU I MONTFORT: *Els primers llibres de la Taula de Canvi de Barcelona*. Volum II. Barcelona, 2016.

Textos i Documents. “Maior”

1. Jesús MASSIP I FONOLLOSA i altres: *Costums de Tortosa*. Barcelona, 1996 (format 22 × 31 cm).
2. Germà COLON i Arcadi GARCIA: *Llibre del Consolat de Mar*. Barcelona, 2001.

Estudis

1. AA. DD.: *Estudis sobre història de la Institució Notarial a Catalunya, en honor de Raimon Noguera*. Barcelona, 1988.
2. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya*. I. Actes del I^r Simposi Internacional de 1990. Barcelona, 1991.
3. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya*. II. Actes del IIⁿ Simposi Internacional de 1991. Barcelona, 1992.
4. Àngel MARTÍNEZ SARRIÓ: *Monjos i clergues a la recerca del Notariat. Estudi dels documents llatins de l'abadia de Sankt Gallen (segles VIII-XII)*. Barcelona, 1992.
5. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *Ius proprium - Ius commune a Europa. El dret comú i Catalunya*, III. Actes del III^r Simposi Internacional de 1992: *Homenatge al professor André Gouron amb motiu de la seva investidura com a Doctor Honoris Causa per la Universitat de Barcelona*. Barcelona, 1993.
6. Arcadi GARCIA I SANZ i Núria COLL I JULIÀ †: *Galeres mercants catalanes dels segles XIV i XV*, Barcelona, 1994.
7. AA. DD.: *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*. Barcelona, 1994.
8. Belén MORENO CLAVERIAS: *La contractació agrària a l'Alt Penedès durant el segle XVIII. El contracte de rabassa morta i l'expansió de la vinya*. Barcelona, 1995.
9. Josep M. PUIG SALELLAS: *De remences a rendistes: els Salellas (1322-1935)*. Barcelona, 1996.
10. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya*, IV. Actes del IV^t Simposi Internacional de 1994: *Homenatge al professor Josep M. Gay Escoda*. Barcelona, 1995.
11. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya*, V. Actes del V^è Simposi Internacional de 1995. Barcelona, 1996.
12. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya*, VI. Actes del VI^è Simposi Internacional de 1996. Barcelona, 1997.
13. Jaume CODINA: *Contractes de matrimoni al delta del Llobregat*. Barcelona, 1997.
14. Maria Adela FARGAS PEÑARROCHA: *Família i poder a Catalunya, 1516-1626. Les estratègies de consolidació de la classe dirigent*. Barcelona, 1997.
15. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya*, VII. Actes del VII^è Simposi Internacional de 1997. Barcelona, 1998.
16. Tomàs LÓPEZ PIZCUETA: *La Pia Almoïna de Barcelona (1161-1350). Estudi d'un patrimoni eclesiàstic català baixmedieval*. Barcelona, 1998.
17. Josep M. CRUSELLES: *Els notaris de la ciutat de València. Activitat professional i comportament social a la primera meitat del segle XV*. Barcelona, 1998.
18. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya*, VIII. Actes del VIII^è Simposi Internacional de 1998. Barcelona, 1999.

19. Josep SERRANO DAURA (ed.): *El territori i les seves institucions històriques*. Actes de les Jornades d'Estudi. Volum I. Barcelona, 1999.
20. Josep SERRANO DAURA (ed.): *El territori i les seves institucions històriques*. Actes de les Jornades d'Estudi. Volum II. Barcelona, 1999.
21. Anna RICH ABAD: *La comunitat jueva de Barcelona entre 1348 i 1391 a través de la documentació notarial*. Barcelona, 1999.
22. Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.): *El dret comú i Catalunya*, IX. Actes del IXè Simposi Internacional de 1999: *La família i el seu patrimoni*. Barcelona, 2000.
23. AA. DD.: *Actes del II Congrés d'Història del Notariat Català*. Barcelona, 2000.
24. Jordi FIGA I LÓPEZ-PALOP (ed.): *Miscel·lània Lluís Figa i Faura*. Barcelona, 2000.
25. Josep SERRANO I DAURA: *Senyoriu i municipi a la Catalunya Nova. Comandes de Miravet, d'Orta, d'Ascó i de Vilalba i baronies de Flix i d'Entença*. Volum I. Barcelona, 2000.
26. Josep SERRANO I DAURA: *Senyoriu i municipi a la Catalunya Nova. Comandes de Miravet, d'Orta, d'Ascó i de Vilalba i baronies de Flix i d'Entença*. Volum II. Barcelona, 2000.
27. Daniel PIÑOL I ALABART: *El notariat públic al Camp de Tarragona. Història, activitat, escriptura i societat (segles XIII-XIV)*. Barcelona, 2000.
28. Maria VILAR I BONET: *Els béns del Temple a la Corona d'Aragó en suprimir-se l'orde*, Barcelona, 2000.
29. Cristina BORAU: *Els promotors de capelles i retaules en la Barcelona del segle XIV*. Barcelona, 2003.
30. Alfons ZARZOSO: *Medicina i Il·lustració a Catalunya*. Barcelona, 2004.
31. Santiago DE LLOBET MASACHS: *El matrimoni infantil a Catalunya i Europa*. Barcelona, 2005.
32. Joaquim ALBAREDA SALVADÓ: *El "cas dels catalans". La conducta dels aliats arran de la Guerra de Successió (1705-1742)*. Barcelona, 2005.
33. Miquel Àngel MARTÍNEZ RODRÍGUEZ: *Els magistrats de la Reial Audiència de Catalunya a la segona meitat del segle XVII*. Barcelona, 2006.
34. Imma PUIG ALEU: *Una visita pastoral al Baix Empordà als anys 1420-1423*. Barcelona, 2006.
35. Maria GARGANTÉ LLANES: *Arquitectura religiosa del segle XVIII a la Segarra i l'Urgell. Condicions, artífexs i pràctica constructiva*. Barcelona, 2006.
36. Martín RODRIGO Y ALHARILLA: *Indians a Catalunya: capitals cubans en l'economia catalana*. Barcelona, 2007.
37. Victòria ALMUNI BALADA: *La catedral de Tortosa als segles del gòtic*, volum I, Barcelona, 2007.
38. Victòria ALMUNI BALADA: *La catedral de Tortosa als segles del gòtic*, volum II, Barcelona, 2007.
39. Nativitat CASTEJÓN DOMÈNECH: *Aproximació a l'estudi de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona. Repertori documental del segle XV*. Barcelona, 2007.
40. Jaume AUFERIL I BEA (ed.): Antoni VALLMANYA, *Poesies*. Barcelona, 2007.
41. Carles VELA I AULESA: *Especiers i candellers a Barcelona a la baixa edat mitjana. Testaments, família i sociabilitat*, Volum I, Barcelona, 2007.
42. Carles VELA I AULESA: *Especiers i candellers a Barcelona a la baixa edat mitjana. Testaments, família i sociabilitat*, Volum II, Barcelona, 2007.
43. Lluís MONJAS MANSO: *La reforma eclesiàstica i religiosa de la província eclesiàstica Tarragonense al llarg de la baixa edat mitjana*. Barcelona, 2008.
44. Joan SOLER I JIMÉNEZ: *La formació de la Poble de Santa Pau a redós del castell dels barons (1248-1331)*. Barcelona, 2008.

45. Jordi MORELLÓ BAGET: *Municipis sota la senyoria dels creditors de censals: la gestió del deute públic a la baronia de la Llacuna (segle xv)*. Barcelona, 2008.
46. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle xvi (1587-1594)*. Volum I. Barcelona, 2008.
47. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle xvi (1587-1594)*. Volum II. Barcelona, 2009.
48. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle xvi (1587-1594)*. Volum III. Barcelona, 2009.
49. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle xvi (1587-1594)*. Volum IV. Barcelona, 2009.
50. Francesc TEIXIDÓ I PUIGDOMÈNECH: *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle xvi (1587-1594)*. Volum V. Barcelona, 2009.
51. Eduard MARTÍ FRAGA: *La classe dirigent catalana. Els membres de la Conferència dels Tres Comuns i del Braç Militar (1697-1714)*. Barcelona, 2009.
52. Roser SABANÉS I FERNÁNDEZ: *Els concilis ilderdenses de la província eclesiàstica Tarraconenca a l'edat mitjana (546-1460)*. Barcelona, 2009.
53. Xavier SOLÀ I COLOMER: *El monestir de Santa Maria d'Amer a l'època moderna: religió, cultura i poder. De la reforma benedictina a la vigília de les desamortitzacions (1592-1835)*. Volum I. Barcelona, 2010.
54. Xavier SOLÀ I COLOMER: *El monestir de Santa Maria d'Amer a l'època moderna: religió, cultura i poder. De la reforma benedictina a la vigília de les desamortitzacions (1592-1835)*. Volum II. Barcelona, 2010.
55. Miquel Àngel MARTÍNEZ RODRÍGUEZ: *La mitjana noblesa catalana a la darrereria de l'etapa foral*. Barcelona, 2010.
56. Manuel GÜELL: *Els Margarit de Castell d'Empordà. Família, noblesa i patrimoni a l'època moderna*. Barcelona, 2011.
57. Josep M. GIRONELLA I GRANÉS: *Els molins i les salines de Castelló d'Empúries al segle xiv. La mòlta de cereals, el batanatge de teixits i l'obtenció de sal en una vila catalana baixmedieval*. Barcelona, 2010.
58. Llorenç FERRER I ALÒS: *Sociologia de la industrialització. De la seda al cotó a la Catalunya central (segles xviii-xix)*. Barcelona, 2011.
59. Elvís MALLORQUI: *Parròquia i societat rural al bisbat de Girona, segles xiii-xiv*. Barcelona, 2011.
60. Jordi ROCA VERNET: *La Barcelona revolucionària i liberal: exaltats, milicians i conspiradors*. Barcelona, 2011.
61. Josep CAPDEFERRO PLA: *Ciència i experiència. El jurista Fontanella (1575-1649) i les seves cartes*. Barcelona, 2012.
62. Montserrat RICHOU I LLIMONA: *La terra, la família i la mort al Baix Maresme (1348-1486)*. Barcelona, 2012.
63. Pere GIFRE RIBAS: *Els senyors útils i propietaris de mas. La formació històrica d'un grup social pagès (vegueria de Girona, 1486-1730)*. Barcelona, 2012.
64. Elisa BADOSA I COLL †: *La Barcelona del barroc a través d'una família de comerciants: els Amat*. Barcelona, 2012.
65. Miquel Àngel MARTÍNEZ RODRÍGUEZ: *Felip IV i Catalunya*. Barcelona, 2013.
66. Jaume FULLOLA FUSTER: *Mequinensa: de l'aïllament agrari a l'eclosió minera*. Barcelona, 2013.

67. Vicent BAYDAL SALA: *Guerra, relacions de poder i fiscalitat negociada: els orígens del contractualisme al regne de València (1238-1330)*. Barcelona 2014.
68. Lluïsa PLA I TOLDRÀ: *Els Girona. La gran burgesia catalana del segle XIX*. Barcelona, 2014.
69. Francesc AMORÓS I GONELL: *La Guerra de Successió i l'Orde de Malta a Catalunya. Política, finances i llinatges: 1700-1715*. Barcelona, 2014.
70. Adrià CASES IBÁÑEZ: *Guerra i quotidianitat militar a la Catalunya del canvi dinàstic (1705-1714)*. Barcelona, 2015.
71. Ivan ARMENTEROS MARTÍNEZ: *L'esclavitud a la Barcelona del Renaixement (1479-1516). Un port mediterrani sota la influència del primer tràfic negrer*. Barcelona, 2015.
72. Albert ESTRADA-RIUS: *La Casa de la Moneda de Barcelona. Les seques reials i els col·legis d'Obrers i de Moneders a la Corona d'Aragó (1208-1714)*. Barcelona, 2015.
73. Joan-Xavier QUINTANA I SEGALÀ: *Notaris carlins a Catalunya (1833-1840)*. Barcelona, 2016.
74. Margarita COSTA TROST: *Ramon Frederic Vilana-Perlas i Camarasa, marquès de Rialp, i el Regomir de Barcelona*. Barcelona, 2016.
75. Xevi CAMPRUBÍ: *L'impressor Rafael Figueró (1642-1726) i la premsa a la Catalunya del seu temps*. Barcelona, 2018.
76. Judit VIDAL BONAVILA: *L'aprofitament del mar en els segles XVI i XVII: estudi comparatiu de les almadraves de la Corona d'Aragó*. Barcelona, 2018.
77. Salvatore MARINO: *El Memorial dels Infants. Edició crítica d'una font per a l'estudi de la infància a la Barcelona del segle XV*. Barcelona, 2019.

Acta Notariorum Cataloniae

1. Laureà PAGAROLAS I SABATÉ: *El protocol del notari Bonanat Rimentol de 1351*. Barcelona, 1991.
2. Pere PUIG I USTRELL: *Capbreu primer de Bertran acòlit, notari de Terrassa, 1237-1242*. Volum I. Barcelona, 1992.
3. Pere PUIG I USTRELL: *Capbreu primer de Bertran acòlit, notari de Terrassa, 1237-1242*. Volum II. Barcelona, 1992.
4. J. HERNANDO, J. FERNÁNDEZ, J. GÜNZBERG: *Liber examinationis notariorum civitatis Barcinone (1348-1386)*. Barcelona, 1992.
5. G. GONZALVO, M. C. COLL, O. SAMPRÓN: *El protocol del notari Pere de Folgueres (1338)*. Barcelona, 1996.
6. Rafael GINEBRA I MOLINS: *El Manual primer de l'Arxiu de la Cúria Fumada de Vic (1230-1233)*. Volum I. Barcelona, 1998.
7. Rafael GINEBRA I MOLINS: *El Manual primer de l'Arxiu de la Cúria Fumada de Vic (1230-1233)*. Volum II. Barcelona, 1998.
8. Miquel FORRELLAD SOLÀ: *Manual de Francesc Ajac, notari de Sabadell, 1400-1402*. Barcelona, 1998.
9. M. C. COLL, X. CAZENEUVE, J. HERNANDO: *El manual de Joan de Cabreny (1385-1386)*. Barcelona, 1999.
10. Rafel GINEBRA I MOLINS, Anna Maria DE ROCAFIGUERA I GARCIA, Jordi VILAMALA I SALVANS: *El manual de 1641 de Joan Francesc Torrellebreta, notari de Vic*. Barcelona, 2001.
11. Joan PAPELL I TARDIU: *El manual de les escriptures públiques d'Ignasi Cases i Ferrer, notari de Valls (1790-1791)*. Volum I. Barcelona, 2001.
12. Joan PAPELL I TARDIU: *El manual de les escriptures públiques d'Ignasi Cases i Ferrer, notari de Valls (1790-1791)*. Volum II. Barcelona, 2001.

13. Miquel TORRAS I CORTINA: *El manual del notari Pere Pau Solanelles de l'escrivania pública d'Igualada (1475-1479)*. Volum I. Barcelona, 2003.
14. Miquel TORRAS I CORTINA: *El manual del notari Pere Pau Solanelles de l'escrivania pública d'Igualada (1475-1479)*. Volum II. Barcelona, 2003.
15. Joan PEYTAVI DEIXONA: *El manual de 1700 de Jaume Esteve, notari de Perpinyà*. Barcelona, 2004.
16. Teresa ALEIXANDRE I SEGURA: *El Liber Iudeorum núm. 90 de l'Aleixar*. Barcelona, 2004.
17. Hug PALOU i MIQUEL: *Els libri notularum de Santa Coloma de Queralt (1240-1262)*. Volum I. Barcelona, 2009.
18. Hug PALOU i MIQUEL: *Els libri notularum de Santa Coloma de Queralt (1240-1262)*. Volum II. Barcelona, 2009.
19. Isabel COMPANYS I FARRERONS: *El protocol de 1850 del notari de Reus Francesc Sostres i Soler i del seu connotari Magí Sostres i Torra, naturals de Calaf*. Volum I. Barcelona, 2009.
20. Isabel COMPANYS I FARRERONS: *El protocol de 1850 del notari de Reus Francesc Sostres i Soler i del seu connotari Magí Sostres i Torra, naturals de Calaf*. Volum II. Barcelona, 2009.
21. Pilar MEILÁN CAMPO: *Manual de Marina de Josep Serra, notari de Mataró (1774-1775)*. Barcelona, 2010.
22. Rubén MOLINA I CAMPOY i AYMAT CATAFAU CASTELLET: *La nòtula del notari Bernat Frigola de Cotlliure*. Barcelona, 2011.
23. Carme MUNTANER I ALSINA: *El Manual de Joan Pau Ferrer i Sala, notari de Sitges (1794-1796)*. Volum I. Barcelona, 2013.
24. Carme MUNTANER I ALSINA: *El Manual de Joan Pau Ferrer i Sala, notari de Sitges (1794-1796)*. Volum II. Barcelona, 2013.
25. Ricard Jordi BAÑÓ I ARMINANA: *Un notal alcoià dels anys 1296-1303*. Barcelona, 2013.
26. Joan SALVADÓ I MONTORIOL: *Vintè manual de Francesc Duran, notari de Barcelona. 1714*. Barcelona, 2014.
27. Albert RUBIÓ I SERRAT i Rafel GINEBRA I MOLINS: *El manual onzè d'Antoni Bosch, notari de Vic, de 1713-1714*. Barcelona, 2014.
28. Roser PUIG I TÀRRECH: *El manual de 1780 de Josep Clot Blet, notari de Reus*. Barcelona, 2015.

Llibres de Privilegis

1. Max TURULL I RUBINAT, Montserrat GARRABOU I PERES, Josep HERNANDO I DELGADO i Josep M. LLOBET I PORTELLA: *Llibre de Privilegis de Cervera, 1182-1456*. Barcelona, 1991.
2. J. VALLÉS, J. VIDAL, M. C. COLL i J. M. BOSCH: *El Llibre Verd de Vilafranca*. Volum I. Barcelona, 1992.
3. J. VALLÉS, J. VIDAL, M. C. COLL i J. M. BOSCH: *El Llibre Verd de Vilafranca*. Volum II. Barcelona, 1992.
4. Antoni MAYANS I PLUJÀ i XAVIER PUIGVERT I GURT: *Llibre de Privilegis d'Olot (1315-1702)*. Barcelona, 1995.
5. Marc TORRAS I SERRA: *Llibre Verd de Manresa (1218-1902)*. Barcelona, 1996.
6. G. GONZALVO, J. HERNANDO, F. SABATÉ, M. TURULL i P. VERDÉS: *Els llibres de privilegis de Tàrraga (1058-1473)*. Barcelona, 1997.
7. Christian GUILLERÉ: *Llibre Verd de la ciutat de Girona (1144-1533)*. Barcelona, 2000.

8. Griselda JULIOL I ALBERTÍ: *Llibre Vermell de la ciutat de Girona (1188-1624)*. Barcelona, 2001.
9. Antoni COBOS FAJARDO: *Llibre de Privilegis de la vila de Figueres (1267-1585)*. Barcelona, 2004.
10. TERESA CARDELLACH I GIMÉNEZ, Pere PUIG I USTRELL, Vicenç RUIZ I GÓMEZ i Joan SOLER i JIMÉNEZ: *Llibre de privilegis de la vila i el terme de Terrassa (1228-1652)*, Barcelona, 2006.
11. Anna GIRONELLA DELGÀ: *Llibre groc de la ciutat de Girona*. Barcelona, 2007.
12. Joan VILLAR I TORRENT: *Llibre de privilegis de Palafrugell (1250-1724)*. Barcelona, 2007.
13. Sebastià BOSOM i Susanna VELA: *Llibre de privilegis de la vila de Puigcerdà*. Barcelona, 2007.
14. Sebastià BOSOM i Susanna VELA: *Llibre de les provisions reials de la vila de Puigcerdà*. Barcelona, 2009.
15. Vicent GARCIA EDO: *El Llibre Verd de Perpinyà (segle XII-1395)*. Barcelona, 2010.

Diplomataris

1. Josep Maria MARQUÈS: *Cartoral, dit de Carlemany, del bisbe de Girona (s. IX-XIV)*. Volum I. Barcelona, 1993.
2. Josep Maria MARQUÈS: *Cartoral, dit de Carlemany, del bisbe de Girona (s. IX-XIV)*. Volum II. Barcelona, 1993.
3. Pau MORA - LORENZO ANDRINAL: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de La Real de Mallorca, 1361-1386*. Volum I. Barcelona, 1993.
4. Pau MORA - LORENZO ANDRINAL: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de La Real de Mallorca, 1361-1386*. Volum II. Barcelona, 1993.
5. Maria PARDO i SABARTÉS: *Mensa episcopal de Barcelona (878-1299)*. Barcelona, 1994.
6. Albert BENET i CLARÀ: *Diplomatari de la Ciutat de Manresa (segles IX-X)*. Barcelona, 1994.
7. Esteve PRUENCA i BAYONA: *Diplomatari de Santa Maria d'Amer*. Barcelona, 1995.
8. Pere PUIG i USTRELL: *El monestir de Sant Llorenç del Munt sobre Terrassa. Diplomataris dels segles X i XI*. Volum I. Barcelona, 1995.
9. Pere PUIG i USTRELL: *El monestir de Sant Llorenç del Munt sobre Terrassa. Diplomataris dels segles X i XI*. Volum II. Barcelona, 1995.
10. Pere PUIG i USTRELL: *El monestir de Sant Llorenç del Munt sobre Terrassa. Diplomataris dels segles X i XI*. Volum III. Barcelona, 1995.
11. Antoni VIRGILI: *Diplomatari de la catedral de Tortosa (1062-1193)*. Barcelona, 1997.
12. Josep M. MARQUÈS: *Col·lecció diplomàtica de Sant Daniel de Girona (924-1300)*. Barcelona, 1997.
13. Ramon MARTÍ: *Col·lecció diplomàtica de la Seu de Girona (817-1100)*. Barcelona, 1997.
14. Xavier PÉREZ i GÓMEZ: *Diplomatari de la cartoixa de Montalegre (segles X-XII)*. Barcelona, 1998.
15. Andreu GALERA i PEDROSA: *Diplomatari de la vila de Cardona (anys 966-1276)*. Barcelona, 1998.
16. Ramon SAROBE: *Col·lecció diplomàtica de la Casa del Temple de Gardeny (1070-1200)*. Volum I. Barcelona, 1998.

17. Ramon SAROBE: *Col·lecció diplomàtica de la Casa del Temple de Gardeny (1070-1200)*. Volum II. Barcelona, 1998.
18. Gaspar FELIU i Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Volum I. Barcelona, 1999.
19. Gaspar FELIU i Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Volum II. Barcelona, 1999.
20. Gaspar FELIU i Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Volum III. Barcelona, 1999.
21. Jesús ALTURO i PERUCHO: *Diplomatari d'Alguaire i del seu monestir santjoanista de 1076 a 1244*. Barcelona, 1999.
22. M. Josepa ARNALL i JUAN: *Lletres reials a la ciutat de Girona (1293-1515)*. Volum I. Barcelona, 2000.
23. M. Josepa ARNALL i JUAN: *Lletres reials a la ciutat de Girona (1293-1515)*. Volum II. Barcelona, 2000.
24. Pere PUIG, Vicenç RUIZ i Joan SOLER: *Diplomatari de Sant Pere i Santa Maria d'Ègara. Terrassa, 958-1207*. Barcelona, 2001.
25. Antoni VIRGILI (ed.): *Diplomatari de la catedral de Tortosa (1193-1212)*. *Episcopat de Gombau de Santa Oliva*. Barcelona, 2001.
26. Antoni BACH i RIU: *Diplomatari de l'Arxiu Diocesà de Solsona (1101-1200)*. Volum I. Barcelona, 2002.
27. Antoni BACH i RIU: *Diplomatari de l'Arxiu Diocesà de Solsona (1101-1200)*. Volum II. Barcelona, 2002.
28. Josep M. PONS i GURI i Hug PALOU i MIQUEL: *Un cartoral de la canònica agustiniana de Santa Maria del castell de Besalú (segles x-xv)*. Barcelona, 2002.
29. Manuel PASTOR i MADALENA: *El cartulari de Xestalgar: memòria escrita d'un senyoriu valencià*. Barcelona, 2004.
30. M. Josepa ARNALL i JUAN: *Lletres reials a la ciutat de Girona (1517-1713)*. Volum III. Barcelona, 2005.
31. M. Josepa ARNALL i JUAN: *Lletres reials a la ciutat de Girona (1517-1713)*. Volum IV. Barcelona, 2005.
32. Arxiu Municipal de Girona: *Catàleg de pergamins del fons de l'Ajuntament de Girona (1144-1862)*. Volum I. Barcelona, 2005.
33. Arxiu Municipal de Girona: *Catàleg de pergamins del fons de l'Ajuntament de Girona (1144-1862)*. Volum II. Barcelona, 2005.
34. Arxiu Municipal de Girona: *Catàleg de pergamins del fons de l'Ajuntament de Girona (1144-1862)*. Volum III. Barcelona, 2005.
35. Joan PAPELL i TARDIU: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de Santes Creus (975-1225)*. Volum I. Barcelona, 2005.
36. Joan PAPELL i TARDIU: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de Santes Creus (975-1225)*. Volum II. Barcelona, 2005.
37. Josep BAUCCELLS, Àngel FABREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum I. Barcelona, 2006.
38. Josep BAUCCELLS, Àngel FABREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum II. Barcelona, 2006.

39. Josep BAUCCELLS, Àngel FABREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum III. Barcelona, 2006.
40. Josep BAUCCELLS, Àngel FABREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum IV. Barcelona, 2006.
41. Josep BAUCCELLS, Àngel FABREGA, Manuel RIU, Josep HERNANDO i Carme BATLLE (eds.): *Diplomatari de l'Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona. Segle XI*. Volum V. Barcelona, 2006.
42. Jordi BOLÒS: *Diplomatari del monestir de Santa Maria de Serrateix (segles X-XV)*. Barcelona, 2006.
43. Joan FERRER i GODOY: *Diplomatari del monestir de Sant Joan de les Abadesses (995-1273)*. Barcelona, 2009.
44. Irene LLOP (ed.): *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Casserres*. Volum I. Barcelona, 2009.
45. Irene LLOP (ed.): *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Casserres*. Volum II. Barcelona, 2009.
46. Josep Maria MARQUÈS i PLANAGUMÀ: *El Cartoral de Rúbriques Vermelles de Pere de Rocabertí, bisbe de Girona (1318-1324)*. Barcelona, 2009.
47. Jordi BOLÒS: *Diplomatari del monestir de Sant Pere de la Portella*. Barcelona, 2009.
48. Ignasi J. BAIGES, Gaspar FELIU, Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Volum I. Barcelona, 2010.
49. Ignasi J. BAIGES, Gaspar FELIU, Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Volum II. Barcelona, 2010.
50. Ignasi J. BAIGES, Gaspar FELIU, Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Volum III. Barcelona, 2010.
51. Ignasi J. BAIGES, Gaspar FELIU, Josep M. SALRACH (dirs.): *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Volum IV. Barcelona, 2010.
52. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdèu*. Volum I. Barcelona, 2010.
53. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdèu*. Volum II. Barcelona, 2010.
54. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdèu*. Volum III. Barcelona, 2010.
55. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdèu*. Volum IV. Barcelona, 2010.
56. Rodrigue TRÉTON (ed.): *Diplomatari del Masdèu*. Volum V. Barcelona, 2010.
57. Ernest BELENGUER CEBRIÀ (ed.): *Col·lecció documental del regnat de Ferran II i la ciutat de València (1479-1516)*. Volum I. Barcelona 2011.
58. Ernest BELENGUER CEBRIÀ (ed.): *Col·lecció documental del regnat de Ferran II i la ciutat de València (1479-1516)*. Volum II. Barcelona 2011.
59. Jesús ALTURO I PERUCHO: *Diplomatari d'Alguaire i del seu monestir duple de l'orde de Sant Joan de Jerusalem (1245-1300)*. Barcelona, 2010.
60. Ramon CHESÉ LAPEÑA (ed.): *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere d'Àger fins 1198*. Volum I. Barcelona, 2011.
61. Ramon CHESÉ LAPEÑA (ed.): *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere d'Àger fins 1198*. Volum II. Barcelona, 2011.

62. STEFANO M. CINGOLANI: *Diplomatari de Pere I el Gran. 1. Cartes i Pergamins (1258-1285)*. Barcelona, 2011.
63. Pere PUIG I USTRELL, Vicenç RUIZ I GÓMEZ, Joan SOLER JIMÉNEZ, Alan CAPELLADES I RIERA: *Diplomatari de Sant Pere d'Ègara i Santa Maria de Terrassa, 1203-1291*. Barcelona, 2013.
64. ELVIS MALLORQUÍ GARCIA: *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Galligants (911-1300)*. Volum I. Barcelona, 2013.
65. ELVIS MALLORQUÍ GARCIA: *Col·lecció diplomàtica de Sant Pere de Galligants (911-1300)*. Volum II. Barcelona, 2013.
66. Pere PUIG I USTRELL, Javier ROBLES I MONTESINOS, Vicenç RUIZ I GÓMEZ, Joan SOLER I JIMÉNEZ, Alan CAPELLADES I RIERA: *Diplomatari de Sant Llorenç del Munt, 1101-1230*. Barcelona, 2013.
67. ELVIS MALLORQUÍ GARCIA: *Col·lecció diplomàtica dels Cartellà, cavallers de Maçanet de la Selva (1106-1301)*. Barcelona, 2015.
68. Stefano M. CINGOLANI: *Diplomatari de Pere el Gran. 2. Relacions internacionals i política exterior (1260-1285)*. Barcelona, 2015.
69. Sergi GRAU TORRAS, Eduard BERGA, Stefano M. CINGOLANI: *L'herètica pravitat a la Corona d'Aragó: documents sobre càtars, valdesos i altres heretges (1155-1324)*. Volum I. Barcelona, 2015.
70. Sergi GRAU TORRAS, Eduard BERGA, Stefano M. CINGOLANI: *L'herètica pravitat a la Corona d'Aragó: documents sobre càtars, valdesos i altres heretges (1155-1324)*. Volum II. Barcelona, 2015.
71. Francesc RODRÍGUEZ BERNAL: *Col·lecció diplomàtica de l'Arxivo Ducal de Cardona (965-1230)*. Barcelona, 2016.
72. Javier ESCUDER (ed.): *Diplomatari de Santa Maria de les Franqueses, 1075-1298*. Barcelona, 2016.
73. Tilmann SCHMIDT, Roser SABANÉS I FERNÁNDEZ (eds.): *Butllari de Catalunya: documents pontificis originals conservats als arxius de Catalunya (1198-1417)*. Volum I. Barcelona, 2016.
74. Tilmann SCHMIDT, Roser SABANÉS I FERNÁNDEZ (eds.): *Butllari de Catalunya: documents pontificis originals conservats als arxius de Catalunya (1198-1417)*. Volum II. Barcelona, 2016.
75. Tilmann SCHMIDT, Roser SABANÉS I FERNÁNDEZ (eds.): *Butllari de Catalunya: documents pontificis originals conservats als arxius de Catalunya (1198-1417)*. Volum III. Barcelona, 2016.
76. Antoni VIRGILI, Josep Maria ESCOLA, Manel PICA, Montserrat ROVIRA: *Diplomatari de la catedral de Tortosa. Episcopats de Ponç de Torrella (1212-1254) i Bernat d'Olivella (1254-1272)*. Volum I. Barcelona, 2018.
77. Antoni VIRGILI, Josep Maria ESCOLA, Manel PICA, Montserrat ROVIRA: *Diplomatari de la catedral de Tortosa. Episcopats de Ponç de Torrella (1212-1254) i Bernat d'Olivella (1254-1272)*. Volum II. Barcelona, 2018.

